UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gemitus Compeditorum; Sive Tentationes, Quae Frequentius Adoriuntur Religiosos, Et A Perfectione Impediunt

Kessler, Nicolaus

Coloniae, 1677

urn:nbn:de:hbz:466:1-46734

Visual Library

h. 2765.

A I
29

GEMITUS COMPEDITORUM;

SIVE

TENTATIONES, QUÆ FREQUENTIUS ADORIUNTUR RELIGIOSOS, ET A PERFECTIONE IMPEDIUNT.

IN EORUMDEMMET PERSONA GEmebunde propositæ & discussæ.

A

R.P.F. NICOLAO KESSLER SAC. ORD. CARTUSIANI Professo.

Editio Tertia.

Introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum Psal. 68.

Collegij Paderb: P.P. Societ. Jesu 1677

COLONIÆ
Apud HERMANNUM DEMEN
sub signo Monocerotis.

Anno M.DC.LXXVII.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

AD
ALMAM DEI MATREM VIRGINEM
MARIAM
AFFLICTORUM SOlatricem, Errantium Directricem, Nutantium Fultricem, Vacillantium Confirmatricem, Cæcorum Illuminatricem, Spe destitutorum Consolatricem, Laborantium Refocillatricem, & omnium denique ad se Confugientium & Gementium Filiorum Adæ Præsidium, Solatium, Patronam fidelissimam.

Anima gemens & flens in hac lacrymarum Valle suspirat.

INTROEAT in conspectu tuo Gemitus Compeditorum; *Vide Domina afflictionem tuorum, aspice Mater in lacrymas, quas fundimus, in gemitus, quos edimus, in te respiciunt oculi Gementium Filiorum Adæ: audi obsecro, & exaudi Pupillorum ejulatus, produc ubera, aperi sinum, porrige mammam, quoniam languescimus, deficimus, & aporiamur, non ta vin-*

cat Rumina (ut fabulantium more & ore loquar) quæ gementi nato mammam porrigit, non Eduſa, quæ eſcam ingerit, non denique celebris illa Romanorum filia, quæ Patrem in carcerem truſum, & in edia mori juſſum, ſuiſmet uberibus lactabat, & lactando in vivis conſervabat aliquanto tempore: Quid? audaciam excuſet filialis, & fiducialis in te ô Mater affectus, ſi filiæ hominum proles ſuas, quas morti generant, tanto enutriunt impendio, ut ſanguine ſuo in lac eliquato, potent, quoties his ſugere libet, tu te vincere ſines, filiorum amantiſſima, abſit à nobis hæc blaſphemia, abſit, inquam, ut credamus hoc, aut dicamus unquam, quin potiùs ad Matris gremium advolemus ad Matrem & Dominam noſtram, cui non deeſt, vel in juvando potentia, vel in voluntate propenſio & propenſa voluntas: Illudant licèt illuſione digniſſimi Athei, vel Heterodoxi ſorti tuæ & funiculo hæreditatis tuæ exprobrantes & dicentes. videamus, ſi liberet eos de anguſtiis; Mariam invocant maris ſtellam, ſi luceat illis: Nos cognovimus, quoniam non deſeris in finem ſperantes in tuo Patrocinio, ſuſcipe ergo Clientum vota, admitte nos in ſinum tuum ſuaviſſimum, ut in eo quieſcamus, & ſatiemur ab uberibus conſolationis tuæ, hîc in valle lacrymarum, quouſque manna tecum fruamur in cælis, ubi fugit omnis dolor & Gemitus,

Amen.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

AMICE LECTOR: Amicum te compello, quia benevolum ſpero æquiboníque interpretem. Reperies in decurſu annexum quandóq; certis Gemitibus Parergon ad Superiores, ubi ne offendas, & dicas non ultra crepidam; tuum non eſt Prælatos, & eos, qui altioris teſunt conditionis, arguere, vel inſtruere. Id velim ſcias, me Superiores frequenter non tam Prælatos, id eſt, Ordinarios, & ordinaria poteſtate præditos, quàm delegatos, Vicarios, Priores, vel Subpriores &c. quocunque denique inſigniantur nomine, intelligere, quos tantò una mecum adhortor confidentiùs, quantò ipſi his & ſimilibus Gemitibus anguſtiantur frequentiùs, concutiuntur validiùs à ventis & turbinibus calumniarum, detractionum, ſuſurrationum, poſiti quippe cùm ſint ad ſignum, quibus contradicitur, vel, ut alii eos nominant,

Cloacæ cùm sint Conventualium, utpote ad quos universarum confluunt fæces tentationum, deponuntur sarcinæ quærelarum, alliduntur eheu nimiùm contradictionum, contentionum, aversionum fluctus atque procellæ, non possunt non ista pati & experiri. De his præmonitum te volui, ne quasi te momum in corde reprehendas. De cætero, si quæ sunt, quæ tibi videbuntur exotica, aut à Religionibus, & Religiosis personis aliena, Deo gratiarum actiones rependè, quia fortunatiori vento navigâsti, & time. Miraberis fortassis, qui ausim ego generaliter de universis Religiosis scribere, & unde haurire potuerim (tacitè interrogabis) interiora eorum, id crede, quia frequenter fides non ex auditu tantùm, sed notitia à visu hausta, actus enim hominis indicant, quid sit in homine. Vale.

APPRO-

APPROBATIO.

UT Tractatus (*Gemitus Compeditorum* nominatus, à R. P. Nicolao Keſsler, Sacri Carthuſianorum Ordinis Profeſſo conſcriptus, à Theologis lectus & cenſus) in lucem prodire poſſit, utpote nec Fidei Catholicæ, nec bonis moribus adverſum quid continens, horum tenore concedimus. Auguſtæ. 29. Septemb. 1673.

CASPAR EPISCOPUS
Adramytenus Vic. Gener.

CENSURA

PRæsens liber, Gemitus Compeditorum *indigetatus, nec fidei Orthodoxæ, nec moribus repugnat, quin dignus, quin in lucem prodeat, & desiderata Approbatione gaudeat. Augustæ, die 17. Septemb. Anno* 1673.

Pœnitentiarius.

IN-

INDEX

I GEMITUS. *Ingemiscit Religiosus, quia perdidit devotionis dulcedinem.* Fol. 1.

II *Gemitus. Ingemiscit Religiosus sibi soli intendere jussus, qui tamen zelo & charitate proximi (ut ipse credit) ardens catechizare, concionari, &c. mallet.* 16

III *Gemitus. Ingemiscit, quòd tribulationibus fortiter concutiatur.* 34

IV *Gemitus. Ingemiscit anima vexata & fatigata impugnationibus contra fidem orthodoxam.* 49

V *Gemitus. Ingemiscit anima infestata impatienti murmure, & blasphemis in Deum & Sanctos cogitationibus.* 65

VI *Gemitus. Ingemiscit ob nimias, quas patitur in oratione distractiones* 76

VII *Gemitus. Quòd impuris stimulis agitetur.* 91

VIII *Gemitus. Ingemiscit, quòd Melancholia vexetur.* 105

IX *Gemitus. Ingemiscit, quòd nimis grave sibi videtur confratres, vel confratrem videre moribus tam contrarium & naturæ inconvenientem.* 221

X. Ge-

X *Gemitus. Ingemiſcit, quòd ad officium quod ſperabat, non ſit aſſumptus; Quot ex tali affectu, ubi ſpe excidunt, mala procedant, maximè in cœtibus Religioſorū.* 239
XI *Gemitus ſeu continuatio de eadem materia.* 267
XII *Gemitus. Grave ſibi judicat, quòd amorem filialem erga Superiorem perdiderit.* 296
XIII *Gemitus. Ingemiſcit, quòd inter falſos fratres vivat.* 320
XIV *Gemitus. Ingemiſcit, quòd ſcrupulis agitetur.* 341
XV *Gemitus. Durum ſibi videtur vivere cum confratribus imperfectis, indiſciplinatis & malè moratis.* 363
XVI *Gemitus. Ingemiſcit, quòd gratiâ amiſsâ, favore, & opinione diſgratiam incurrerit apud Superiorem ſeu Prælatum.* 378
XVII *Gemitus. Ingemiſcit & conqueritur de eo, quòd invidos ſibi ſentiat ſuos confratres, & ex invidia deferatur apud Superiores.* 391
XVIII *Gemitus, ſive continuatio, gemit quòd*

quòd prematur sub onere, sub jugo Superioris, invidiam, aversionem & vindictam erga se exercentis. 312

XIX *Gemitus. Indignatur Gemebundus, quòd zelosus esse (sic ipse se nuncupat) prohibeatur.* 327

XX *Gemitus. Queritur, gravitérque fert, quòd adeò humilietur.* 438

XXI *Gemitus. Queritur & sinistrè secum agi credit, eò quòd negantur libri spirituales, & aliæ mortificationes corporales interdicantur.* 455

COMPEDITORUM GEMITUS I.

Ingemiscit Religiosus, quia perdidit devotionis dulcedinem.

O mea spes Numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri, non memor esse mali?

Introeat in conspectu tuo Gemitus Compeditorum.

O Domine, ô Bonitas! cupiditas me incendit querendi coràm te, sed amorosè, sed cum filiali fiducia, super modo, quo tractas me, tanquàm si me penitùs dereliquisses. Quid enim? non conquerar, non illachrimer, quia mutatus es mihi in crudelem? qui priùs liquefiebas in corde, dum lingua te protulit ore: sed quî factum modò, ut abactus & rejectus à te totus sim, tanquàm infans ablactatus à Matre sua? recordor Domine dulcedinis illius, quando ad solam tui recordationem, aut melliflui JEsu nomen, fluebant ex oculis

lachrymæ præ amoris teneritudine. Sed heu millies nunc repeto, millies ingemino nec ſtilla cadit, obduratum eſt cor meũ intrinſecus, & factus ſum quaſi lapis. O ſi reminiſcor illius temporis, quando dilatabatur cor meum eructando dulciſſimum Nomen tuum, quàm crucior, quàm anhelo, quàm ſitit anima mea ad te Deum fontem vivum, ſed eheu nunc tædet animam vitæ meæ præ nimia cordis amaritudine, mens dejicitur, dormitatque præ tædio, quia ſubtraxiſti te mihi Domine; recordor amodò in die malorum, dierum bonorum ſed in amaritudine animæ meæ: hæc omnia cùm venerint ſuper me, an non conquerar Domine? an non ingemiſcam coràm te Deo meo, qui modò ſic oblitus es mei? dereliquiſti me Domine, & derelictus ſum; replêſti me amaritudine, & inebriâſti me abſynthio; avertiſti faciem tuam à me, & ideò factus ſum conturbatus; memor ſum dierum antiquorũ, quando mel & lac ſub lingua mea, & exultabunt labia mea, cum cantabam tibi:

tibi: quia ſuper mel dulcis eras ori meo, ſed nunc quid dicam! ah in ventum loquitur, ſurdo canit, qui de te loquitur Domine, quia factus ſum ſicut homo non audiens, & cujus obduratus eſt oculus, & mens excœcata, ſuccus periit, nec eſt amplius devotio, factus ſum inſenſibilis, & velut mortuus, & quò ibo? quid dicam? deſipit oratio, meditatio eſt faſtidio & non illachrimabor, non ingemiſcam, non conquerar Domine? an tibi fortaſsè priùs devotior, & à paſſionibus liberior? tu ſcis Domine, quia plenus eram paſſionibus, & velut torrens inundans: offendentem me exacerbabam, injurianti mihi graviora rependebam, & tamen replebar admirabili tuâ dulcedine, quæ verè mihi erat ſuper aurum & topazion, & dulcis ſuper mel & favum, non me delectabat cibus corporis dum tuam dulciſſime JESU ſenſeram ſuavitatem, & dulcedinem; nunc verò cum tribulor, cùm crucior, & patior, tibiq; me totum offero, & cum lachrymis te, tuumque favorem requiro,

quiro, nec desit ad implendum beneplacitum tuum voluntas, immutas vultum tuum, avertis dulcissimam illam faciem tuam à me, ut non videam te; & eheu insuper operiunt me tenebræ, & caligo noctium, non ariditatis solùm, sed & mille tentationũ ferè importabilium, & quousque ista? nonne aliquando respicies miserum, & intueberis opprobrium meum, judicans causam meam? perire ne me vis? fiat tua ô JESU voluntas: sed id habe, id audi, tibi pereo, si pereo, tuus enim sum ego. Interea tamen ad te sicut pullus hirundinis, sic clamabo indesinenter, si despicis, si abjicis, facturam tuam abjicis.

Responsio Christi.

FIlli multò felicior fores, si absente me, si deficiente devotionis dulcedine, mihi offerres holocausta gratuita, & sacrificia laudis, nescis sanè, quid expediat tibi, mercenariorum more agis mecum: mercenarii enim ideò serviunt, ut mercedem accipiant; ita tu, quia te non statim affici

præmio

præmio pro labore cernis, in tœdium vertitur tua oratio ; verumtamen filiorum mos alius est, qui ideò servivunt, ideo agunt, quod agendum, orant quod orandum, ut Patri placeant, non ut à Domino mercedem accipiant ; nec mireris, me tecum, eò, quo dicis modo meliori, ut putas, anteà processisse, non id sine causa factum, sed ut te allicerem, & adducerem ad supportandum suave jugum, & ut faciliùs, ac majori cum jucunditate curreres viam mandatorum meorum, lacte enim opus habebas, quia necdum sciebas hæreditatem servorum Domini, & agendi modum, quo procedat cum filiis, amodò verò solidum te cibum sumere cupio ; & tu è contra imitaris milites noviter conscriptos, qui quoadusque durat stipendium illud quod quasi gratuitò, & ad alliciendum iis datur, plenè & planè hilares sunt, gaudentque, se nomen dedisse militiæ, verùm ubi propriis coguntur militare stipendiis, pœnitere incipiunt de eo, quod nomen dederunt militiæ : Haud aliter agis

tu, sed te ego interrogo, quid si duraret illa memorata, & ad alliciendum data pecunia semper; de qua epulari, lætari, ae tripudiare possent, quos hostium illi prosternerent, quas victoriarum palmas reportarent? quas urbes oppugnarent? sanè nullas, imò ad arma tractanda inepti redderentur. Ne itaque mireris fili, quia ab initio, quando nomen dedisti militiæ, ut meo sub vexillo pugnares, contra mundum, carnem, & sanguinem dulcius tecum agebatur, sic enim fieri oportebat, ne ollas carnium præferres mannæ cœlesti, nunc verò cùm robustior factus es, & cognovisti, quis sit Dominus, & quæ ad cœlum via, minimè expedit tbi, delectari, & recreari his sensualibus suavitatibus.

Observatio ad prædicta.

UTi hodie dum pauci reperiuntur homines verè perfecti & sancti, ita paucis contingit, ut ob majorem perfectionem, & meritorum cumulum adimatur

tur devotio ista, de qua loquimur : adeoque non est, cur se quisquam palpet, aut blandiatur sibi tanquam cum Sanctis viris & fœminis à DEO exerceatur pari ex causa, par equidem pœna est, sed longè dispar est causa; imò ordinariè jam ob spiritûs tepiditatem, vitæ negligentiam, & ad exteriora conversionem, perit devotionis gratia, nec est quòd quis objiciat, initio se pluribus passionibus fuisse subditum, ubi tamen Deus contulit eam gratiam, quâ modò caret, patet enim vel ex hoc clarè, quod plus noceat, plus ipsi displiceat vita curiosa, & vana, quàm passionibus implicita, & inquinata, maximè, si quis adhuc renitatur fortiter : quisque se discutiat, qui hanc dulcedinem gustavit in Conversionis initio, qualis tunc fuerit, quàm simpliciter obediens, quàm alienus à suspicionibus, dumq; Deo fuerat intentus, & obedientiæ regulis, eam obtinuit gratiam. Quis verò sit modò, consideret, curiosa solùm delectant, libri non qui spiritum compunctionis, sed qui stylum

Oratorium & Ciceronianum, aut qui historias tradunt, vel conscientiæ casus nihil ad se pertinentes, aut non eo loco, tempore, & modo ad legendum concessi leguntur, in conversatione totus effusus; & quid mirum, si non remaneat succus devotionis? Cùm Deus his expellatur, talis namque, qui sine continua reflexione ad interna, ad ista externa se effundit. *Cum spiritum habeat in naribus*, fieri nequit, ut Spiritum sanctum possideat in corde, in solitudine namque sponsus loquitur ad cor sponsæ. Deinde quis obsecro, tuus mi frater, in loquendo, & agendo modus, ratio, quæ intentio? an ut DEO placeas? vel ut appareas? vide, quid respondeas, rem acu tangam, ut habearis scientificus, multumque in spiritualibus expertus, quasi nescio, quid suavitatis, vel nescio, quem excessum experiaris in tuis meditationibus, quas fortè non rarò pro contemplationibus vendere non erubescis: recepisti frater, recepisti mercedem tuam, nec mereris à Deo præmiari, gratiâ,

conso-

consolatione, & dulcedine devotionis, quamiu pasceris istis, super pauperem enim, & humilem respicit Dominus; ita, ita, si esses quasi in multis nescius, contemptor tui ipsius, ac profundam sectareris humilitatem, & filias ejus silentium, & solitudinem, fortè Dominus visitaret te, quia tunc te domi reperiret, qui modò frustra pulsat, dum tu foris ambulas per loca arida, & inaquosa. Patet ergò, quam dispar sit causa, quod tu in eadem sis pœna cum sanctis Dei viris. Hi quoad altiorem venerunt perfectionem, eò magis hâc cordis ariditate exercebantur; sed & (quod accuratè notandum, & solerter observandum) seipsis perfectiores emerserunt, non item tu, qui tepore & negligentiâ penitùs abigis Spiritum sanctum. Pudeat ergò vel in minimo gradu, nullove modo æqualem ariditatis & defectûs istius causam cum his Sanctis conferre; absit hæc à nobis præsumptio, & impudentia gravis nimis. Et sanè solent tales nonnunquam sat impudenter &

imprudenter confundere alios, qui cum dulcedine quadam & mentis jucunditate orant, tanquã minus perfectos, & qui sensuali devotione se pascant, cum ipsi imperfectissimi non attendant se obicem ponere huic gratiæ divinæ. Audiant, qui tales sunt, S. Franciscum in Regula sua, ubi monet Fratres, ne sinant extingui per otiositatem (vanitatem & ad externa effusionem) spiritum devotionis, cui debent cætera temporalia deservire. Est enim spiritus devotionis impulsus quidam Religiosus, & suavis ad colendum Deum maximè per actus eum immediatè respicientes & honorantes. Difficulter profectò quis poterit in virtutũ exercitio perdurare, qui devotione tanquàm confirmativâ unctione caruerit, inquit ille. Recogitent hi potiùs, quod S. Gregorius contra tales loquitur, qui insensibilitatem suam in interioribus, adscribunt Divinæ probationi, vel (quod pejus est, & magnæ cœcitatis indicium) majoris perfectionis signo, quasi à lacte abstracti solidus eos cibus erudiat ut

gran-

grandiores: verba sunt Doctoris: *Per contemplationem rimari cœlestia volumus, qui non solùm cordis, sed etiam corporis custodiam non habemus. Et quidè sæpe indecentia aspicimus, otiosa audimus, superflua loquimur, somnum, cibum, non ad refectionẽ corporis habemus, sed ad usum delectationis. Itaque dum discutere ambigua volumus, superna conspicere, tenebras nostras deserere, internæ dulcedinis saporem gustare, ab illius secreto tantò dignius repellimur, quantò munitionis nostræ fortitudinis negligentius dissipamus; tamque nobis tantò est ascendere difficilius, quantò ad nos ipsos relapsi, altitudinè custodiæ non curavimus cordis munitiones* Negare tamen non ausim quin probationis causâ fiat, quandoq;, prout invenerit subjectum, aut exstimulat, aut marcescere facit, si hoc; signum evidens erit, vitium esse in homine, & tepiditatem magnam, si illud, si inquam exstimulat, & ad altiora propellit, signum erit optimũ bonæ mentis, hi non paveant ad sublationem devotionis, vel ut congruentiùs loquar, dulce-

dinis ex oratione hauſtæ, eſt Deus in Cœlo, cui deſerviunt, quem ſi amant unicè, faciet cum tentatione proventum. D. Bonaventura *de proceſſu Religionis*, quinque adfert puncta hujus ſterilitatis, & ſubtractæ devotionis cauſas. *Prima*, inquit, *eſt humiliationis. 2. Purgationis, quia minus purgatus fuit, fuit minùs ſtudioſus in devotione quærenda, vel minus gratus in accepta. 3. Eruditionis, ut intelligat, non à ſe, ſuiſque meritis, ſed Dei gratia, & liberalitate pendere. 4. Ex indiſcreto impetu & conatu, quo quaſi liberas mentis obruitur, & devotio, veluti per violentam extorſionem exprimendo quæritur. 5. ratio: meritum majoris gratiæ, & gloriæ, dum deſiderium non impletum affligendo purgat animam, & patientia deſolationis, & humilis ſufficientia mœroris, quaſi lima reddit animã clariorem, & magis ſuſceptibilem Divini ſplendoris.* Ita ille. Quiſque tamen diſcutiat ſe, & indaget veram originem, & ſiquidem ex capitis debilitate legatur gemi-

Reformatio per proposita.

FIa Domine, quia mea culpa accidit, ut te tuumque favorem amiserim, ecce paratum rursus cor meum te recipere & requirere devotionem & dulcedinem, quam subtraxisti misero, non quidem propter illam, sed, ut cum illa te pariter acquiram. Erravi sicut ovis quæ periit, sed non ultrà, non ultrà ibo post concupiscentias meas, & vanitates, require servum tuum, suscipe, aspira votis, mutabor enim in virum alterum, si tua me gratia visitaveris. Respice me, suscipe me servum tuum postliminiò revertentem ad te Dominum meum, suscipe filium, sed degenerem, qui bona sua dissipavit cum helluonibus & meretricibus, suscipe sponsam, quæ facta est adultera, quia abiit post virum alterum; suscipe infidelem, qui deserens te, immolare cœpi voluntati propriæ, en! agnosco, sed resipisco, agnosco me ingratum, quia abusus sum tuâ bonitate, agnosco me non filiũ, quia Patris vocem non audivi, creaturas tibi

prætuli, vanis nugis, cibo, potu, fabulis magis quàm tuis laudibus delectabar per singulos dies: sed Domine, qui non vis perire quemquam, qui reducis velut ovem peccantem animam & tuam inclamantem opem, audi balatum oviculæ balantis, reduc sitientem animam in cellam vinariam ut inebrier amoris poculis. En vota clientis & pupilli, quæ hodie statuo ac propono.

1. In colloquiis, spaciamentis, aliisque recreationibus, cor nunquam evacuabo multiloquio, maximè verborum præcipitantiâ, quin non continuò ad interius cordis habitaculum mentem reducam, tecumque loquar, te consulam, te invocem, ut concedas per verba non abripi, non adulterari intentionem bonam, verba etiam discutiam, an tibi placeant.

2. Cibo & potu nunquam ita replebor, unde fiam ad orandum indispositus, & hebes.

3. Cogitationibus vanis, & inutilibus maximè suspicionis, iracundis, &c. nunquam

quam inhærebo sponte, nec sinam me divelli à te, sed dum incidunt, ad te cor levabo pro auxilio, & consilio.

4. Propriam existimationem omnino declinabo semper reflectens me ad peccata, quibus te Deum meum offendi.

5. In loquendo nullum offendam exacerbando, vel indebitè meam sententiam defendendo, unde cordis perdo quietem & tranquillitatem.

6. Dum ero solus, frequenter in genua provolvar, ac stillicidium gratiæ, & devotionis à te ac matre tua, & mea, & Sanctis, petam interdiu semper, similiter semper aliquid orabo.

7. Ubi solus ero semper id agam dum oro, aut decussatis suprà pectus brachiis, vel elevatis manibus, saltem in iis, quæ liberâ devotione oravero.

8. Ad summam mei vilipensionem conabor.

9. Sensus meos, maximè oculos cautè custodiam, ne mors intret per fenestras, itaque tu Deus meus exeas à me.

10. Fre-

10. Frequenter etiam aliquid legam attentè, de inferno, & extremo judicio, qualis ibi ratio exigitur de verbis & vanis cogitationibus.

GEMITUS II.

Ingemiscit Religiosus sibi soli intendere jussus, qui tamen zelo & charitate proximi (ut ipse credit) ardens catechizare, concionari &c. mallet.

AH Domine! quid agere volebas, ad hunc me vocando locum & statum, ubi neglecto proximo vivam, qui tam severè comminaris servo abscondenti talentũ suũ? Ecce mihi talenta non desunt, quæ in proximi utilitatẽ valeam impendere, scientiam præ aliis etiam concionatoribus me habere nôsti. nec deest discretionis spiritus, & prudentia ad excipiendas Confessiones, reducendique peccatores ad viam veritatis. Nonne meliùs actum de me fuisset, majorque tibi gloria obvenisset, si ad alium me statum traxisses, ubi talentum cum lucro reportassem, & fructu multarum animarum amodò me

me torquent, & cruciant tot Evangelicæ sententiæ timore plenæ, utpote, quòd lucerna non abscondenda sub modio, sed super candelabrum ponenda. Et scientia abscondita, Thesaurus in visus, quæ utilitas in utrisque? Ah si ii, qui ad justitiam erudiunt multos, fulgebunt sicut stellæ in firmamento in perpetuas æternitates? de me quid fiet, qui hîc sedeo deses & piger, qui vel unius author sum salutis? reminiscor zelum Pauli, qui anathema cupiebat esse pro salute Fratrum, & confundor; S. Xaverii ardorem, dum considero pariter contabesco, credit India Christo, China constans tot millionibus hominum redit ad fidem orthodoxam prædicantibus Viris Apostolicis; ego inutilis & iners in claustro, in cella hæreo, tanquam qui fruges consumere nat⁹, nec ad me pertineret salus aliorum, si nullum Omnipotenti Deo tale sacrificium (teste D. Gregorio Hom. 12. in Ezech.) quale est zelus animarum, ut quid modò prohibeor.

Respon-

Responsio Christi.

FIli non te decipiant Exempla virorum zelo fulgentium, longè nimis ab eorum distas vita & moribus, gravis hic error, & multorum fuit, eòque major, quo sub pietatis prætextu fallit insequentem, ducitque Religiosum boni specie ad inobedientiam, impatientiam, & murmur execrandum, dum exequi nititur, quæ institutuiti non sunt vel non vocatur, ut Aaron, munus sibi assumens, quo & indignus ineptus & inutilis est; neque enim semper bona, estò bona sint, ideo quia bona sunt, amplectenda sunt. Attende D. Bernardum dicentem, quòd nullus salutem proximi debet quærere in salutis propriæ detrimentum. Noli nimis justus esse, sufficit tibi, si diligis proximum tuum sicut te ipsum. Considerandus est finis, ad quem vocatus es, à quo aberrâsse, ab omnibus aberrâsse est, finis tuus saltem intermedius obedientia est, finis tuus humilitas est, quem teipsum facis?

Ego

Ego triginta tribus annis me paravi ad tale opus, ad quod tamen missus eram ipsa sapientia, tu te intrudere audebis ad opus ad quod non mitteris ? Gravis sanè error, & ab ambitione procedens, lapsuique viciniſſimus, Expediret tibi multò magis ad omnia ineptum te credere, latere velle, & infirmum agnoscere, ut fortis existas, quàm ut fortis videri velis ut infirmus emergas; in præcipitiũ pedẽ porrigit, qui mensurarum suarum limitem non attendit, ostentationis notam qui se ingerit, ad quod non mittitur. Desistes à malo, si sapis, si periculum attendis! ô quàm satiùs multis fuisset sibi invigilâsse, quàm proximo verbum salutis cum detrimento suæ salutis prædicasse. Magna requiritur perfectio, in omnibus quærere Dei, non suam gloriam, multi multa dicunt, multum adhibent laboris, ut corda moveant, ut inflamment animos, sed an pura sit intentio, & finis operis sit purus, dabit tempus, ubi apparebit opus uniuscujusque, quando Judex revelabit abscondita

ſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, multi multùm agunt, multa legunt, ſudant & algent, nec ob finem alium, quàm ut publicè proponant ad bonum plurimos inducant. Bonus finis, ſi non contaminatur, vel aurâ popularî, hominumque applauſu vanâve, vel complacentiâ, vel gloriâ captandâ.

Viden' fili, quanta perfectio ad opus tam arduum requiratur, deciperis ſanè, deciperis, multùm enim adhuc deeſt tibi tu quidem de te ipſo teſtimonium dicis, ſed teſtimonium tuum non eſt verum, altiora te ſapis meæque providentiæ, & ordinationi præjudicas, ſcio ego quid obſit tibi, quid ovibus meis proſit; plures hoc tempore reperies longè maioribus donis, & ſapientiâ prædicatos, quam tu; nec tamen eò dementiæ deveniunt, ut ſe credant ad tam tremenda munia aptos, an neſcis, quia ars artium eſt regimen animarum; conſultum tibi volo, ut ceſſes ab hac ſtultitia.

Et quid eſt, quod aliis prælucere velis

verbis

verbis, qui cum tuis domesticis, quibuscum vivis, non sine scandalo agis, & malo exemplo? habe ergò priùs zelum super teipsum, & ita vive cum tuis, ut exemplo sis, & bonus odor in loco ad quem te vocavi.

Ecce fili cernis, quot hodie Ecclesia habeat Apostatas, & à fide & à Religionibus quibus hæc, quam tu affectas charitas & animarum cura fuit in ruinam in scandalum, qui si (ut suprà dixi) latitâssent in abditis, ac suæ soli saluti prospexissent, in tantam criminum ac vitiorum abyssum nunquam deveniissent, in quam eos vertiginem mentis elatio & magna sui existimatio egit præcipites.

Observatio.

OBservandum hîc, tentationem istâ non rarò post professionem oriri, ubi diabolus quosdam ad angustias redigere nititur, quasi in aliâ vocatione, & Religione plûs proficere, aut majora ad Dei gloriâ præstare potuissent, ac proinde hâc

vocationem non fuisse veram, nec à Deo inspiratam, sed casu tantùm & fortuitò sibi placuisse statum & Ordinem, in quo vivit, nec Deo inspirante illuc venisse, hâc utitur technâ dæmon, ita ut ubi quis cedit vel modicum, plurimùm impeditur in spiritualibus. De hac relegi poterit Lancicius Tom. 2. ubi probat, qualiter in quacunque Religione salvari possit homo, etiamsi vocatus. v. g. ad Franciscanum, iret ad Dominicanum, non ageret contra vocationem, eò quòd adhuc sit status Religiosus, & regularis. Et notandum juxta S. Theresiam, quòd tales homines, qui nutant in vocatione sua, quàm diu agitantur, inutiles sint ad quæcunque officia, quod ipsa probat experientia, quia nihil præstant boni præpediti suis phantasiis & stultis timoribus.

Sed dicis, qui hisce cogitationibus vexaris, utilis libenter essem Ecclesiæ per Conciones, Confessionum auditiones, &c. bona est intentio, sed falleris in imaginatione, aperta est enim hæc tua superbia,

bia, cùm putes te ad talia idoneum; abjice igitur tales inanes, & stultas cogitationes, & in ea vocatione, quâ vocatus es mane; vel, si non scis, & dubitas, an verè vocatus sis, crede eo ipso, quod sis ligatus, & habeas bonam intentionem & voluntatem serviendi Deo, illumque laudandi, esse Dei vocationem, & voluntatem, firmiterque crede Deum sic disposuisse qui melius novit qualis futur⁹ esses, vel fuisses si ad alium statum venisses, vive ut Benedictinus, ut Carthusianus &c. & eris tutus, ambula cum Deo, & esto perfectus, secundùm Statuta, vel Regulam vive faciens judicium & justitiam, de reliquo crede te Deo, qui nullum vult damnari, sed omnes ad agnitionem sui venire; siquidem impossibile est, viventem juxta Regulam sui Ordinis damnationis periculo subesse. Et esto; ponatur, mi frater, te qualitatibus & donis, quibus proximum lucrari posses, ornatum, anne ideò culpandus Deus, qui omnia prævidet & omnia scit antequam fiant, quòd te ad solitudi-

ſolitudinem, vel ad ſtatum, ubi prædicare, &c. non cõceditur, ire permiſerit, imò ſtudio te abſtraxerit à ſalute proximi, & illuc te perduxerit ubi tibi intendas, damnandus alioquin (quod eheu plurimis evenire ſolet) ſi te proximo aptaſſet. Sed magnam, inquis apud Deum meretur gratiam, & in cœlo gloriam, qui plures ad fidem revocat, in fide firmat, ignorantes erudit, &c. Cùm ſcriptum ſit, *qui eruditi multos, fulgebunt ſicut ſtellæ in perpetuas æternitates.*

Non nego. Sed ſcriptum eſt etiam: *quid prodeſt homini, ſi lucretur univerſum mundum; animæ verò ſuæ detrimentum faciat*, quod ſæpe Deus prævidet, ſicque ſecundùm infinitam bonitatem, & inſcrutabilem præſcientiam ſuam plures ad ſolitariam vitam vocat, non habito reſpectu ſcientiæ & doctrinæ, quam tu & cæteri vos habere putatis, damnandi alioquin ſi proximo intenderetis.

Certe negari nequit, quòd viri multi ĩque doctiſſimi & ſanctiſſimi, quorum indignus

indignus ego sum nominare nomina, vel insistere vestigiis, ad Eremum Deo vocante secesserunt, idq; tunc etiam, quando nequaquam tanta copia erat operariorum in vinea Domini qualis modò est.

Attende hîc S. Joannem Baptistam, Hieronymum, Antonium, Hilarionem & plures alios, imò plures Ecclesiæ Doctores, ex Latinis & Græcis, quorum doctrinam, & sanctitatem mundus stupet, & veneratur, qui sibimet intenti, Deo placuerũt; Et quis istos reprehendere audeat, vel condemnare? re igitur bene inspectâ ordinariè in ejusmodi tentatis, & zelus est falsus, & subest titillatio honoris, & existimationis, quia si zelus foret genuinus & Divinus, non destitueretur Comitibus necessariis, Charitate Dei, humilitate, & obedientiâ: Credunt se scire aliquid, cùm eos non oporteat scire, nisi Christum, & hunc Crucifixum. Id est injuriis & humiliationibus gaudentem. Credo certè Thomæ Kempensi *quòd non quæret Deus quid legisti* (addo *quid docuisti, sed quid boni egisti.*

Si igitur cum scrupulo res agitur, uti non rarò est, cogitãda illis erunt exempla tot Sanctorũ in desertis viventium, item quòd valet oratio justi assidua multùm imò plùs mille concionibus, orationis fervore destitutis. Audiant de re hac loquentem Seraphicum illum Patrem in spec. vitæ, qui ait : *Quos alii credunt per suam sententiam, & prædicationem ædificari, & ad pœnitentiam converti, Dominus per Orationes & lachrymas humilium, & simplicium Fratrum ædificat, & convertit, licèt plerumqùe ipsi hoc nesciant, ne scilicet inde superbiant. Isti sunt Fratres, qui in locis desertis, & remotis latitant, ut melius vacent orationi, & meditationi, sua aliorumque peccata deplorantes, humiliter & simpliciter conversantes, quorum sanctitas Deo cognita, ac sæcularibus est ignota*, &c Hæc ille.

An igitur Ordo Carthusianus, quem Ecclesia approbavit, tot summi Pontifices comẽndârunt, ideo reprehendendus, quòd solitarius, quòd proximo, quòd Ecclesiæ minùs sit utilis ? legatur hîc noster

ster Surius in vita S.P.N.Brunonis.

Graviter hic hallucinantur, qui nescio, quid somniantes dicere non erubescant, Ordinem Carthusianum otiosum esse, nullumque vel proximo, vel Ecclesiæ fructum afferre, ac proinde non rarò bonos adolescentes, qui aliquo pollent ingeniolo, solicitudinémque eligere parant, avocare solent, persuadentes abscondi talenta, gravèmque hinc aliquando reddendam rationem, ideoque aliter, & meliùs sibi consultum velint. Sed dic mihi, quisquis es, ô bone vir, te nunc alloquor, unde scis, quòd istud talentum, quod talis habere videtur, ipsi futurum sit ad animæ salutem & proximorũ utilitatem, ad majorem denique Dei gloriam? O! quot recole, obsecro, quot alienæ saluti intenti semet neglexerũt dum scientiâ inflati vanamq; captantes auram hominum linguis & laudib⁹ abstracti, ad hæreticos transierunt, suâ q; doctrinâ abutentes, non Dei, sed diaboli voluntati obsecuti, propriam

aliorúmque perditionem assecuti perierunt, nunquam perituri forte, si sibi intendissent in solitudine? Hæc recole, Deumque vocantem ne spernas, non obsiste, ne retrahe, sed manum ejus ducentem ad tutiora, suspice, & venerare, judicia enim Dei abyssus multa nimis. Et qui vocat, prævidet, & novit. Cur huc & non illuc ducat. Non enim temerariis agitur motibus vita nostra, sed Deo disponente, teste fide nostrâ gubernatur. Is vocat, is gratiam perseverandi tribuit, is suum honorem procurare poterit æquè in hoc, quam in illo statu. Neque ullum unquam damnatum hac de causa reperient, siquidem non desunt Deo plures alii, quos mittat in messem suã, plures econtra periisse hoc ductos zelo inordinato nimis, prôh dolor, quàm manifestum est. Sic refert Petrus Ribadineira Soc. JESU in Dialogis suis de Religioso quodam tragœdiã hanc rem nostram insigniter stabilientẽ, qui optimo, ut illi videtur, zelo ductus flexibilibus, constantibusq; precibus extorsit

torfit missionem ad convertendos Mauros in Affricam obtinuit, ægrè quidem, sed tamen absolutè dimissus fortiter se gessit ab initio, strenuè certavit contra dæmonum insultus, quousq; captus, tentatus, tortus, pœnarum acerbitate superatus, negavit Deũ & fidem. Quod dum incidenter infero, recolens me sic legisse aliquando; nunc reperio in Apophtegmatibus Adriani Lyræi lib. 2. Apoph. decimo quarto; ex quo proinde transcriptum tibi communico mi Lector.

Fuit à paucis retrò annis Religiosus quidam flagrantissimo conversionis infidelium zelo incensus, solitus identidem Evangelicos Hispaniæ operarios verbis acribus perstringere, quod cùm præ oculis haberent indies Affricam Maurorum legibus pollutam sordibus ad stuporem infectam, ne quidquam tamen in istuc se conferrent, nec fretum trajicerent pereuntibus opem allaturi. Hæc ille diurnis nocturnisq; horis meditans, igne zeli sui assiduè torrebatur: Cùm die quadam an-

te sacrorum Antistitem se stitit, rogans obnixè, ut sibi magni loco beneficii munus hoc committatur: Antistes rei gravitate plenaque periculis alea prudenter expensa, abnuere visus hominem ad orationem à se dimisit, non aquievit tamen, sed denuò reversus, & majoribus verborum phaleris ac precum tormentis Antistitem aggressus tantùm effecit, ut vel invitus facultatē concesserit, non quòd sic rebus istius expedire judicaret; sed ne ulteriori repulsa homo nimiùm affligeretur. In Africam itaque trajiciens ad Portum Arrachianum appulit, unde Bocanum Mauritaniæ Tingitanæ Urbē Mareucos Hispani appellāt, incolæ, Maroco; secundo cursu digressus mox rectè Evangelii librum expandere cœpit. Cùm ecce primâ suâ ad populum allocutione acriter in Maurorum sectam invectus, multis convitiis, ac sannis non segniter in gentis deliria congestis, fustibus alapisq; malè mulctatus in fœdum carcerem conjicitur, infestâ fame nec minùs pestilentibus aquis enecandus;

cujus

cujus tormenti, atq; miseriæ finem, cùm præter unam, eamq; tristissimam mortem nullum nec consequi, nec sperare quidem posse videretur; nefarium admodùm cum Mauris inire fœdus decrevit: hic illi orthodoxæ fidei divortium ad cætera omnia surdi misero proponere, Christū abjuret, Machometum admittat, ejusq; ritibus ac legibus initietur, quas ante tot injuriis affectas violârat, exposcere. Acquiescit infœlix, Catholicam fidem ejurat, ac vehementi pavore conterritus Machometo Sacramentum dicit. Nec mirum, non enim cœlesti illo robore, ac virtute ex alto induebatur, quibus assolet Deus illos communire, quos ipse ad hujusmodi certamina ac luctas benignè emittit.

Hâc itaque lege vinculis custodiâque egressus præputio minuitur, variisque Maurorum ritibus suo ordine expletis, quantùm anteà scomatum, ac convitiorū in Machometanam sectam effuderat, tantùm in Christi legem projecit. Aquiescere his sanè potuisset infrænis Mau-

rorum sævitia; sed finem nullum invenit, donec altiori metu Christianos perculsuri, ne quid simile in gentem suam, Prophetamq; committere aliquando, attentare vè auderet, hominem publicè accusatum, damnatumque altissimis ignibus absumpserunt, animâ pariter ac corpore miserrimum longè hominem perdentes, unum hoc pro multis sufficiat; (nec opus est plures recensere prudenti & cordato) qui ducti quandoq; hoc zelo suis viribus plùs æquo confisi; turpissimè ab hæreticis circumventi colliquescebāt, qui priùs solidi ut rupes petrarum videbantur. Legatur S. Bonaventura in Stimulo Amoris p. 2. cap. 12. quænam requiratur perfectio, ut hoc quis audeat appetere? ubi notat frequenter contingere propriam negligi, & suffocari salutem, per curam salutis alienæ. Fœlix ille, sed quis ille? quam pauci illi, qui ad hoc munus vocati, cum Dei voluntate suam habent unitam, purèque Dei, non suam quærunt in omnibus gloriā? quàm bene Hieronymus Epist. 66.

Non

Non ambimus, inquit, *sacerdotium, qui laremus in cellis, & quorum officium est non docere, sed lugere.*

Claudo cum Synesio Episcopo: *Non condemno illos, qui in rerum negotiis versantur, sed ignarus meipsum vix in theatrum pervenire, admiror eos, qui utrumq; possunt, mea facultas non est duobus Dominis servire; si enim sunt aliqui, qui neque à conscientia læduntur, poterunt sanè, & Sacerdotio fungi, & civitatum præfecti esse. Radius solis etsi cum stercore conversatur, purus manet, & non coinquinatur; ego vero, si idem hoc fecero, fontibus & mari opus habeo.* Synesius Episc. Epist. 96. Synesii mens circa vitam mixtam apud Baronium T. V. fol. 410. col. 2.

Reformatio per proposita.

1.

HAbebo primò zelum super meipsum, ut me exhibeam exemplarem, & ut meo exemplo fiant alii probiores, & disciplina regularis conservetur; quia ad

ad hoc fortè sum vocatus Et. væ mihi, si hoc talentum abscondam, vel (quod Deus avertat) malo meo exemplo ad malum alios inducam.

2. Frequenter meditabor mirabilem Dei providentiam, & præscientiam rerum omnium futurarum.

3. Nequaquam loquar de tentatione hac coram aliis, ne simpliciter gradientes scandalizem & in eorum mentibus intentionē bonam, quietem & pacem enervē.

4. Ne interiùs tentationi huic unquam acquiescam, vel intendam ullo modo tanquam directè voluntati divinæ contrariæ.

5. Solitudinem amabo, in ea mihi intendens pro universali Ecclesia, & iis, qui officium prædicandi &c. exercent, orabo, ut per eos Deus efficiat, quatenus omnes ad agnitionem sui veniant.

GEMITUS III.

Quòd tribulationibus fortiter exagitetur.

HEu mihi! Dilecte mi, dilecte votorum meorum, annè colluvies factus

sum

sum ærumnarum ? quò abjisti dilecte mi, quò declinâsti ? posuisti ô Domine tenebras latibulum tuum ! ô Deus absconditus & Salvator salva me ! respice me. Revertere ô Bonitas ! similis esto Dilecte mi capreæ, hinnulóque cervorum. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, persistam sub Cruce, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ, persistam ad radices montis myrrhæ & collis thuris; sed usquequo Domine; usquequo obliviscêris me in finem ? anxior dum crucior, quia vereor casum ; imperfectum meum viderunt oculi tui, quia succumbo sub onere, sub pondere tribulationũ ! en ut jumentũ factus sum apud te, vix respiro sub fasce, quia premor: siccine me deseris, qui te requiro indesinenter ? & siquidem omnes in libro tuo scribẽtur, qui faciunt voluntatem, ut quid deficio, dum vexor, dum angor ? Ah quando respicies humilitatem servi tui, quia humiliatus sum nimis ? rugiens à gemitu cordis mei : Ecce Domine pugno, & eminus &

cominus desæviunt intus, impugnant foris, intus tenebræ, & caligo noctium, foris pugnæ, linguæq; mordaces, & ubi es, ô Deus Sol gratiæ, illuminans omnem hominem? siccine abjicior? tanquam mortuus à corde? Ah! quando respicies? quando restitues animam meam in gradum pristinum?

Siccine inaccessos te frustra quaroper agros,
Perditus heu! dixi siccine sponse lates?
Crediderам fictamque fugam, fictumque recessum.
Iram namque docet fingere cautus amor.
At geritur video res seriò: sæpe revertar
Dixisti fugiens: attamen usque lates.
Usque lates, nec te, mea multa pericula tangunt.
Nec saltem ostendis, quo teneare loco.
Ah! ostende, precor mea spes, mea sola voluptas,
Qua Regia invideat, te mihi quodve nemus.

Suscita de terra inopem, & de stercore exige pauperem, subleva premens angustiarum pondus, submove molē tentationū, ne succumbam victima; salvum me fac Domine,

Domine, & salvus ero, coram te mea est sanitas, & infirmitas; & quare faciem tuam avertis, obliviscéris inopiæ nostræ: ô gaudium meum, per quod gaudeo, quamdiu jactabor in fluctibus? Ad te Domine clamavi, an non exaudies, eruens me de profundo aquarum multarũ, de lacu miseriæ, & de luto fæcis? tu Dominaris potestati maris, motum autem fluctuum ejus tu mitigas Domine, ne me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum, esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii, ut salvum me facias, vel certè perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea, pone pedes meos, quasi cervorum, ne cadam dum cespito.

Respondet Christus
Ingemiscenti præangustiis.

IGnoscendum tibi foret, fili, si mei careres notitia, verumtamen cùm scias, me æquum tui & omnium amantem, inexcusabilis es, nec enim te latet, hanc unam & solam

ſolam fuiſſe viam, quâ duxi amicos meos. Conſidera Sanctos meos quotquot numerare poteris, ſique aliud in eis inveneris quàm tribulationes, quàm crucem, ingemiſce. Credis utiq; quod quem amo, caſtigo, quod regnum cœlorum vim patitur, quod ſic me oportuit intrare in gloriam meam; & tu intrare cupis per aliam gloriã non tuã? Elige potiùs cum Catharina Senenſi ſpineã, ut tantò ſis de cœlo ſecurior, quantò mihi conformior; quid refugis Crucem, quam volens, nolens portare cogeris? gratias mihi habere deberes, dum tibi patiendi materiam ſubmitto, ut damnationem evadas. quid non optabis in morte? Certè pertuliſſe multa pro nomine meo pro peccatis tuis, ad diluendas peccatorum maculas, ad amovendam de culpis pœnam; ad acquirendam veniam & gratiam, & promendam gloriam, tunc exultabit magis caro afflicta, quàm in deliciis nutrita, eligere oportet magis tribulationes, quàm divinas revelationes, quia tutior es ab illis, quàm cum iſtis: plus erudiunt

rudiunt flagella, quàm bonorum affluentia, quæ nocent, docent: crede firmiter veriſſimum eſſe, quod

Quiſquis expers, & pœnarum,
Hac in valle lachrymarum,
Ubi Cruce vivitur.
Ignorat, quid ſit bonum,
Et amoris neſcit donum,
Nec guſtum aſſequitur,
Nam aggeſta vis dolorum,
Eſt caracter amatorum,
Cùm premit, imprimitur.

Pro magno ergò æſtimandæ ſunt tribulationes, utpote à Patre pientiſſimo ſubmiſſæ velut arrha ſalutis, & pignus amoris, quia corripit, & caſtigat filium, quem amat, ne pro cœlo amet ſtabulum, pro ſiliquis manna Cœlitûm, & ſordes poſtponat æternis deliciis. Hoc agnoſcendum tibi erit, & tollerandum æquanimiter & generosè; juſtus enim in adverſis probari ſe recognoſcit, non dejici. Viri Sancti plus reformidant proſpera, quàm

adverſa

adversa, quia servos Dei illa dejiciunt, hæc autem erudiunt, vide modò, quid eligas, vel hic mala pati & in æternum præmiari, vel cum mundi amatoribus hic abundare, & mundi spurcitiis saginari, & post hæc æternaliter damnari & cruciari.

Observatio ad prædicta.

OMnes penè libri pleni sunt motivis & stimulis ad tolerandum adversa undecunque provenientia, hinc remitto eum, qui tribulationes patitur, ad R. P. Ludov. Blosium, alioscq; innumeros, maximè verò ad sacram Scripturam, quæ plena est Sanctis hominibus, qui omnes mare hoc transierunt, & per multas tribulationes evaserunt è mundi turbulentiis ad tranquillitatem æternam. Id semper attendendum, quod fieri frequenter assolet, ut non sibi subrepi sinat, qui tribulationes patitur, illud tritum: libenter aliam ferrem crucem, sed hæc intollerabilis, hæc mihi nociva, aliam etiam graviorem majori cum fructu merito, & profectu suppor-

ſupportarem aliis in hoc N. ſum moleſtus, & ſimilia, quæ omnia amor proprius effingit; tuum eſt, mi Frater, credere omnes ita circa tuam infirmitatem voluntati Dei acquieſcentes, ut libenter faciant, dummodò tu in te humilis, & reſignatus ſis. Novit Deus, & prævidit ab æterno tibi hoc eventurum, quia malum non eſt in civitate quod non fecit Dominus dempto ſemper malo peccati ſolùm; tibi incumbit ut voluntatem Dei exquiras in iſtis; hâc cognitâ, tua ſemper erit patientia ſine murmure, ſine inquietudine, vel revelatione pro relevatione: quæ ſi obſervaveris, faciet Deus cum tentatione, & infirmitate proventum. Quiſquis ergò ſic premitur, legat frequenter Exempla Sanctorum, qui per multas tentationes & tribulationes introierunt in gloriam Dei.

Item pœnas inferni recogitet quas meruit, & erunt omnia tolerabiliora. Legendus liber aureus, qui inſcribitur ærumnæ Chriſti R. P. Thomæ de JESU Ord. S. Aug.

S. Aug. & ſpecialiùs inſtructionem præfixam, & ſeptem illa puncta, quorum ultimum hoc eſt:

Duo ſemper habeat in recenti memoria (qui tribulatur) unum pro ſolatio in laboribus ac tentationibus, quod ſcilicet eas Deus non mittat, niſi magno cum moderamine, non plus imponendo nobis quàm ſuſtinere poſſimus, cum gratia à ſe donata, &c. unde non oportet nos eſſe ignavos, ſed fortiter decertare cum fiducia.

Alterum eſt, ut meminerimus ubique Dei præſentis, præſertim inter homines, & negotia apta ad mentem diſtrahendam; ubique retinendo reverentiam Domini nos aſpicientis, & operantis nobiſcum. Quod fiet, ut habeat ſemper apertam portam, ad introducendos nos in cellam vinariam, ut diſpulsâ caligine, oſtendat nobis faciem ſuam, &c. En dicta PP. de materia præſenti.

Intelligat homo medicum Deum, & tribulationem medicamentum eſſe ad ſalutem

lutem, non pœnam ad damnationem; sub medicamento posito ureris, secaris, clamas, non audit Medicus ad voluntatem, sed audit ad sanitatem. *August.*

Qui futuræ vitæ præmia diligenter recogitat, præsentis vitæ mala æquanimiter portat. *Isidor.*

Consideratio præmii minuit vim flagelli. *Greg.*

Tunc justis gaudia disponuntur æterna, cùm in præsenti probantur tribulatione.

Nullus servus Christi sine tribulatione est, si putas te non habere persecutiones, nondum cœpisti esse Christianus, multò minùs Religiosus. *August.*

Boni laborant, quia flagellantur ut filii, mali exultant, quia damnantur ut alieni. *Isidorus.*

Qui benignè hominem condidit, nequaquam injustè cruciari permittit.

Afflicti terrena perdimus, sed afflictionem humiliter sustinentes cœlestia multiplicamus. *Gregor.*

In

In hoc mundo quasi in campo certaminis positi sumus, & qui hîc dolores, aut plagas, aut tribulationes non susceperit, in futuro inglorius apparebit. *Beda.*

Ne indignemini, si mali in hoc mundo florent, & vos patimini, quia non est Christianæ Religionis in mundo exultari, sed deprimi; mali nihil habent in Cœlo, vos nihil in mundo, sed spe illius boni, ad quod tenditis; quidquid in via contigerit, gaudere debetis. *Beda.*

Deus temporaliter punit, ut ardores æternitatis pœna redimat temporalis.

Maximum est remedium interioris hominis, si area mundi variis passionum flagellis trituretur exterior. *Pet. Chrysol.*

Omnis cordis aut corporis afflictio citra meritum & fructum salutis est sine patientiæ condimento. Parva tolleramus, si recordemur, quid biberit ad patibulum, qui nos invitat ad Cœlum. *Cass.*

Hostis noster, quantò magis sibi rebellari conspicit, tantò ampliùs expugnare contendit, vos autem pulsare negligit, quos

quos quieto jure se possidere sentit, fugientem à se, diabolus prosequitur.

Plus animum purgant mala tribulationis, quæ pro amore Dei patienter tollerantur, quàm opera bona, quæ nunc in hoc mundo spontè patrantur. *Trith.*

Sicut oliva & uva, priusquam ad usum valent humanum, primò debent intorculari: ita debet homo persecutionem pati, priusquam idoneus sit ad regnum cœlorum. *August.*

Nemo est nostrûm, qui purgatione non indigeat, nemo qui non quotidiè peccet, si ergò propriam salutem diligimus, si remitti nobis nostra debita, & purgari ab omni cordis macula flagitamus, patienter sustineamus, quidquid adversi nobis acciderit. *Isid.*

Quantò in hac peregrinatione nostra jam persecutionibus, laboribus, & tribulationibus fuerimus afflicti, tantò in futura remuneratione justorum Deo largiente maxima præmia consequimur. *Isid.*

Nunquam deesse potest tribulatio persecutio-

secutionis, si nunquam desit observantia pietatis, omnes enim qui piè vivere volunt in Christo, persecutionem patientur : militia enim est vita hominis super terram.

Graviore tristitiâ ob res adversas si laborare te senseris, ora instanter Deum, tibi sanè adfuturum.

Mali grati non sunt in hoc mundo, neque nihil boni agit de illis Deus; omnis enim malus, aut ideo vivit ut corrigatur, aut ut per illum bonus exerceatur.

Adversitas & tribulatio modicum est pretium, quo delicta maxima dissolvuntur.

Plus placatur Deus afflictione levi præsentis vitæ, propter ipsum vel ultrò susceptа, vel patienter admissa, quàm magnæ pœnæ futuræ, utpote plus necessitatis habente, quàm voluntatis, & hinc habes magis occasionem lætitiæ, quàm turbationis.

Nequaquam est modesti animi, se prorsùs credere innocentem, nec quicquam admisisse præsenti calamitate dignum. Dicendum

cendum magis, non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis,&c.

In re propria ne ſimus judices, quia hujuſmodi judicium eſt ſuſpectiſſimum.

Aut ſanctus es, & probaris, aut peccator, & injuſtè conquereris, minora ſuſtinens, quàm merearis.

Conſoletur te ſimilitudo cum Chriſto, qui mortem ſuſtinuit, & quidem Crucis. Reficiat te, ſi innocens es conſcientiæ bonæ teſtimonium.

Illi iraſcitur Deus, quem peccatorem non flagellat, nam quem flagellando in præſenti non emendat, in futuro æternaliter condemnat.

Quantò plus hîc tormenti, tantò plus illic erit gloriæ.

Ignis aurum probat, miſeria fortes viros; militares viri gloriantur vulneribus, Gubernatores in tempeſtate, in acie militem intelliges. *Iſid.*

Tanta eſt gloria, quam exſpecto, ut omnis me pœna delectet, omnis morbus, humilia-

miliatio omnis, persecutio omnis, mortificatio omnis. *S. Franc.*

Quemcunque Deus potioribus donis exornare sublimiterque transformare decrevit, eum non molliter, & blandè lavare, sed totum in mare amaritudinis immergere consuevit. *Blosius.*

Si exceptus es à passione flagellorum, exceptus es à numero filiorum. *August.*

Reformatio per proposita.

1. FRequenter legam de his, quæ ponuntur in observatione ista.

2. Dum tribulor, dum crucior, dum tonant contumeliæ, dum fiunt injuriæ, identidem levabo me super me per pias aspirationes.

3. Frequenter recogitabo ærumnas Christi & Sanctorum.

4. De cœlesti gloria, & è contra de pœnis infernalibus semper aliquid legam, cujus memoriâ mihi dulcescant tribulationes & adversitates temporales.

5. Nunquam malum pro malo reddam.

De his singulis in specie in sequentibus.

GEMI-

GEMITUS IV.

Ingemiſcit Anima vexata & fatigata impugnationibus contra fidem orthodoxam.

AH! Deus veritas infallibilis, & falli, & fallere neſcia, unde mihi hoc, quod adeò indurverit cor meum in credendis iis, quæ revelâſti, quæve credit, & credenda præcipit Eccleſia? Credo Domine, ſed contrarium mens ſuggerit, dum dubium ingerit; adjuva Domine, adjuva incredulitatem meam, da cor docibile, & flexibile, ſi tu Deus meus, ſi Sponſa tua Eccleſia veritatis eſt columna, quid crucior, dum abripior ad vana, ad fatua? nunc credens firmiter, nunc hæſitans turpiter, an hoc illudve verum ſit, quod verum eſſe credi vult, S. Mater Eccleſia ſa lli neſcia, quia à te inſpirata. Ah! væ cœcitati meæ! væ miſero? quis illuminabit tenebras meas? quis nubem falſitatis repellet à corde, ut videre valeam Solem juſtitiæ, & Lumen veritatis? Quis involutum tenebris, filiumque tenebrarum illuminabit? Ah!

quando fiet lux, quando discedet nubes tenebrosa, quæ operit oculos meos ? Ah Domine Deus, educ me de tenebris & umbra mortis; mors mihi est cor durum & incredulum. Ah! quando orietur lux habitanti in tenebris & umbra mortis? perdidi eheu drachmam quam possederam, fidem veram, fidem inconcussam perdidi, dum nutare cœpi factus instabilis & imbecillis: O Veritas æterna! & falli & fallere nescia, tibi suspiro die ac nocte, pelle tenebras, infunde lucem, ut videam ubi ambulem, quoniam turbatum est cor meum, & dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum; cur faciem tuam abscondis, obliviscéris inopiæ & tribulationis meæ ? an arbitraris me inimicum tuum ? siccine projectus sum à facie oculorum tuorum, ut quasi in tenebris oberrans, à veritate, à fide & quò me vertam, nesciam? Placare Domine, & respice, quia unicus & pauper sum ego; non avertas faciem tuam à me; tibi enim dixit cor meum,

exqui-

exquirit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Respondet Christus
Titubanti & afflicto.

FIlli, tibi dictum crede illud Evangelii, *quomodo vos credere potestis, qui gloriam ab invicem quæritis*; penetret hæc sententia mentem tuam; est enim hæc tentatio non rarò non tam punitio, quàm monitio, ut se talis reducat, inque se ducat spiritum humilitatis, cujus leges sunt non altum sapere, sed timere, non altiora se quærere, sed simpliciter acquiescere omnibus. Nec alio modo expellitur istud dœmonium, quàm humili submissione, non ambitiosâ discussione, & verborum disputatione. De reliquo, si tibi difficile est, credere simplicibus Ecclesiæ præceptis, crede miraculis, non nisi à Sanctis Ecclesiæ filiis patratis. Crede inquam, Deum esse, eumque pium, justum & sanctum, qui suos quoque habet in terris, quos non falli sinet, secus namque cessaret Ecclesia, veraque fides, nec te moveat, vel

Ecclesiasticorum vita scandalosa, vel Religiosorum conversatio tepida; nec enim desunt, qui mihi sincero & perfecto corde serviunt, cupientes adimplere voluntatem meam, & quî fieri potest, ut hoc considerans vacilles? anne non experiris meam erga te bonitatem, qui tam tepidè etiamnum vivis? & quid? decipi sinerem illos, qui mihi placere student, omni modo, deciperentur autem, si tam firmiter crederent omnibus iis, quæ ab Ecclesia sanciuntur, & credenda proponuntur, si Ecclesia falli posset, vel quandoque falsum docuisset. Si adhuc tibi obsistit tua excæcata mens, & cum tepore vitæ extincta pariter fides habeatur, renova spiritum, de reliquo verò cogita, non esse illam in potestate tua, cùm sit virtus infusa divinitùs; hominis est præparare animam per orationem devotam, & humilitatem profundam, Dei autem infundere gratiæ lumen: optima verò ad hoc dispositio est sui annihilatio.

Deinde scire te volo, multis Sanctis viris e-

ris eveniſſe, ut tantò forent poſt tentationem fortiores, & ad humilitatem ſectandam promptiores, quantò priùs in fide fuêre debiliores; in camino tentationum omnes electos neceſſe eſt probari, ut expurgati à ſcoria evadant puri.

Tu modò ſuſtine patienter, & propone meliora, ſiquidem ad comprimendam cordis tui ſuperbiam, mentemque in multis refractariam immiſſa ſunt iſta tibi, & cave, ne deſpicias alios in ullo ſermone, geſtu, vel facto, nec diſputes facilè cum aliis contentioſè, vive inter ſpem & metum, quouſque lumen à Domino merearis.

Obſervatio.

VArii variis exagitantur tentationibus, etiam bonæ & probatæ conſcientiæ homines, ita, ut Confeſſarios ſatis doctos ad anguſtias nonnunquam redigant; verumtamen confidant in Domino, quicunque bonæ ſunt voluntatis. Væ autem ſuperbis aut duplici corde altumve ſapientibus. Meritum promitto humili-

bus corde, ex his hauriendum, ita dico non paveant, novit Dominus, cur id permittat, sufficiet illis, si excludant, aut faciant, quod commodè valent; actum contrarium eliciant. v.g. Credo quod credidit S. Augustinus, Hieronymus &c. imò sufficiet excludere ut tentationem & divertere ad quid aliud, maximè verò, ubi dormiendum vel orandum, quod summoperè notandum iis, qui scrupulosorum simul morbo laborant, ut ferè fit ordinariè, & sanè frustra laborabunt isti in eliciendis actibus fidei, dum angit scrupulus; nec rationi persuadebunt, tunc se elicere, esto millies eliciant; abundabunt enim semper argumenta in contrarium; nec ullatenus tenebuntur, ut observant Theologi, nominatim Sanchez & apud eum Busenbaum in medulla Theol. mor. elicere tunc actum Fidei, cùm non tam tentatio, quàm Crux sit & afflictio, ut loquitur noster Rosellus in praxibus scrupulosorum: & in specie quidem. Vexantur nonnulli hæsitantes circà veritatem SS. Eu-

chariſtiæ,

chariſtiæ, ubi & plures mente elati in ſua ſapientia, non in Dei potentia confidentes, deluſi miſerè naufragia paſſi ſunt, ſed aliter Deum timentes, qui credunt Deum utiq; plura poſſe facere, quàm nos capere, potentiſſimus enim eſt Deus, & ſupra captũ humanum operatur. Quomodò verò pluribus in locis ſit, unâ eâdemque vice in minima particula noli ſcrutari, niſi velis præcipitari; altiora ſunt hæc, quàm ut tam facilè Dei potentiam poſſimus comprehendere; aliud Chriſti corpus glorioſum, quàm noſtrum, altior Dei ſapientia, quàm noſtra ſtultitia, qui ſcrutator eſt Majeſtatis opprimetur à gloria, non opus eſt, ut comprehendas; ſed ut credas, licebit quidem ad confirmandam fidem legere libros de hac materia, ſed crede mihi, vix invenies, qui tibi adimant, ſi, quod abſit) habeas dubium circa hoc Sacramentum, devota oratio, profunda humilitas, claves ſunt ad reſerandum hoc myſterium. Sed quæri poſſet, quid ages, dum cum ejuſmodi hominibus, qui ſicut bo-

næ voluntatis sunt, eatenus tamen intricati & infatuati sunt, ut nullis vel rationibus, vel argumentis adduci possint, ut eliciant cordialiter actum fidei, obfuscatâ vel ratione, vel prævalentibus scrupulis, aut complexionis intemperie.

Ego ingenuè fateor, me aporiari, & destitui consilio, & prudentioris sensum me præstolari, remittere namque ut hæreticos, vel de fide dubios adeoque mortalis culpæ reos durum foret, cùm DEUS non requirat ultrà id quod potest homo, quod ego suppono tales facere orando, gemendo, &c.

Nec est, quod quis objiciat meram esse superbiam, quâ judicium suum Ecclesiæ nolint subjicere, Virorumque tam Sanctorum dictis.

Respondeo, Id ipsum esse, quod dico talibus tam infatuatis esse pro tunc impossibile, eò quod assensum extorquere nequeant, à parte superiori, quidquid afferas, & post mille argumenta hærere ancipites.

Ego credo, dummodo aliqualiter excludant

dant à mente, nec firmiter contrario inhæreant, aut ut falsum reputent hunc, illumve articulum fidei &c. sed tantùm hæsitant anxii, posse absolvi monendo, ut sectentur profundam etiam in exterioribus actibus humilitatem, simplicitatem & obedientiam: sic enim exoratur Deus accedente frequenti oratione: videtur namque Deus eos velle ducere ad profundũ humilitatis, ut discãt non altũ sapere, sed timere.

Quod modò de SS. Eucharistiæ Sacramento dictum est, id sentio de aliis miserorum dubiis, scrupulis, & anxietatibus, quos constat, eò quandoque cœcitatis ex nimiis tentationibus devenire, ut ferè de Deo, an omnipotens sit &c. dubitare (si tamen dubium dici debet) incipiant. Alii conferentes verba Evangelistarum, metuunt, ne fortè discrepent. Alii non tam subtiliùs, quàm stolidiùs indagantes, quomodò cùm Deus sit Spiritus, nosque caro & sanguis, quid commercii cum utrisque: aut quomodò Beatorum animæ sine corpore, delectationis & gaudiorum sint capaces.

Et dantur singulis quidem sua remedia, verumtamen vix fugabuntur unquam, ita, ut non succedant alia, neque alia, nisi generale quoddam argumentum in contrarium, de una sola vera fide, in qua vera omnia, iis implantaveris, quò sibi persuadeant firmiùs, Ecclesiam veritatis columnam esse. Inter alia motiva mihi semper fortissimum, quò corruant & expugnentur eorundem fatuæ objectiones, visum fuit id, quod suprà memoratum. Impossibile nimirum esse, Deum tam pium, tam bonum, permittere, & posse, & velle, ut tam sancti homines, quorum unicum semper studium fuit placere Deo, in aliquo errore viverent. Adducantur illis Sancti, quos magis ob vitæ sanctitatem mirantur. His & similibus faciliùs illos quandoque, imò frequentiùs juvari, quàm verba verbis conferēdo, certum est, facessent sanè negotium viro doctissimo, causa ea est, cùm enim isti phantasiis suis continuò inquietentur, occurrunt illis semper rationes in contrarium, quas si depro-

depromere permittentur, tam citò in promptu non habebit Confessarius, quibus expugnet, & sic periculum est, ne crescat in infirmo morbus, dum videt sibi pharmacum satis fortè non præberi, nec satis resolutè responderi.

Et in specie quidem objectioni eorum, & dubitationi, quod dissonare videantur Evangelistæ, responderi poterit. Ideo factum & à Deo permissum, ut fides habeat meritum: Quæso enim te, qui sic tentaris, quis credat non plus amari, & honorari Dei Matrem Mariam, quam Evangelium indicat, ubi non semel videtur (ut pessimè somniant & objiciunt hæretici) increpata, aut ut indiscreta, quod absit, ut repulsa, & cur hoc Deus, qui asseruit parentes honorandos, sic egit, sic disposuit? Cur non potiùs de illius mirabilibus virtutibus, & donis scribendis Evangelistas instigavit, quàm modò tot miraculis videmus in omni terræ parte corruscam & illustratam? Certè non aliam ob causam, nisi ut fides majorem haberet ob

difficultatem credendi coronam ? demant tibi, & sedent tentationes fidei dœmonũ expulsiones, quarum nullam unquàm de ullo hæreticorum legimus. Considerandũ quoque est, quantas absurditates omnes, quotquot sunt hæreses; contineant, quales habeant Authores, scilicet Sacrilegos, perversos, dœmoniacos, & videbis solam fidem Catholicam à Christi hucusque passione florentem, esse fundamentum tui ædificii, vitæ scilicet spiritualis. Legatur S. Augustinus, Hieronymus, aliique Viri, & doctissimi, & Sanctissimi, qui S. Romanam Ecclesiam, cum in omnibus, tum speciatim de concordia Evangelistarum propugnârunt acerrimè.

Horum vel similium consideratione scio nonnemmem exclamasse, quàm verè Deus Deus est, sic certa sunt, quæcunque præcipit Ecclesia, cui promisit, dum dixit Apostolis Christus: *Ego vobiscum sum, omnibus diebus usque ad consummationẽ sæculi.* Cœcè hîc, ut sic dicam procedendum, nec verba verbis conferenda, aut rimanda,

& si occurrat similis tentatio ad firmam talem Anchoram figenda, confringendi tumentes fluctus, credendo in confuso, & confugiendo ad generale remedium, & antidotum, fit namque persæpe (quod bene notent ii, quos priùs fatigârunt scrupuli, vel malæ complexionis intemperies, quàm multa legerint:) ut dum tales malè intelligunt, & tamen discutiunt; ruinæ fiant proximi. Sic multis scandalo fuit Crucis adoratio, quia lignũ ut lignũ, adorandũ credebant. Alii in aliis cespitãt, quòd ea statim comprehendere nequeãt.

Et iis quidem, qui pro nihilo quasi habent terrã desiderabilẽ, Cœlum nempe, & Beatitudinem, eò quòd non capiant, quanta sit spiritùs ducedo, nec gustârunt, quã suavis sit Dominus, satis sit considerâsse, & maturiùs perpendisse delectationes sũmas, & invisas, quas plurimi Tyranni & nequissimi hominum habuerunt, & in vita fruiti sunt, considera, quisquis hîc laboras, hortorum, ciborum delicatissimorum apparatum, aliaq; quæ hominem

jucundum facere possūt, ex hoc desume, qualia Deus præparârit diligentibus se, si talia hostibus suis hîc tribuit tam abundanter.

De illis, qui, an Deus sit, nutare incipiunt, arbitror, obviandum illis esse innumeris miraculis, & portentis, quæ facta sunt & etiamnum fiunt ad invocationem Dei, imò seipsum talis examinet, an nunquam ex oratione, quam fudit ad Deum, vel Sanctos, reportârit quod petiit, cum advertentia notabili, idque non casu, sed divinitùs contigisse adverterit: sed quoniam pauci inveniuntur (inquit Augustinus) ut impleatur in eis, quòd scriptum est: *Dixit insipiens in corde suo non est Deus*, sic supersedendum arbitror. Verùm nemo vel subrideat, aut impossibile, vel nunquam contingens, maximè in Religiosis dicat; nôrunt Melancholici, scrupulis exagitati, aut etiam alii, quid scribam.

Refor-

Reformatio per proposita.

HUmilis ero in verbis, & factis ad omnes, quia super pauperem & humilem respicit Dominus, non sinens eos cadere in profundum,

2. Feram patienter, quicquid illatum mihi fuerit, sive famam lædat, sive confusionem inducat, recogitans meum periculum, in quo vivo : ad Dei honorem, laudem, & impetrationem gratiæ & luminis Deo offerens, ne obruar aut succumbam.

3. Frequenter in hunc finem preces ad DEUM fundam, ejusque Sanctos, nominatim Beatissimam Virginem MARIAM, quæ succurret afflicto.

4. Nunquam intendam incidentibus tentationibus talibus, sed allidam ad petram, ad fundamentum, & remedium præscriptum confugiam, dicendo, Adjuva Domine incredulitatem meam.

5. In loquendo nunquam proferam similia,

similia, quæ tentatio talis suggerit, ad oppugnandum, vel etiam consulendum, nisi coram Superiore & Confessario. Solent hi homines vel præ cordis angustia, vel certè captandi consilii causâ in medium proferre ambiguos scripturæ sensus circa quos hærent, & premuntur; sic tamen, ut non advertant alii morbum, nisi fortè laborent pariter, aut ante laborârint, sed malè id faciunt, siquidem ubi non congruè & fundamentaliter refellitur, enodatur, & dissolvitur, stabiliuntur magis & intricantur, sumentes inde tentationis incrementum, unde sperabant ejusmodi exhauritionem.

6. Uni soli Magistro spirituali vel Superiori exponam humiliter, præmissâ semper aspiratione, & oratione ad Deum, ut is priùs illuminatus, & præventus me illuminet; deinde auscultabo eum cum omni modestia, & humilitate.

7. Crebrò libenter loqui discam de hoc, quòd tam facilè, tam frequenter decipitur sensus noster in rebus agendis, & dijudicandis. Amen.

GE-

GEMITUS V.

ng emiſcit anima infeſtata impatientì murmure, & blaſphemis in Deum, & Sanctos, cogitationibus.

DOmine longè amantiſſime vim patior, reſponde pro me: tu, cùm ſis ſpecioſus præ filiis hominum, pius, bonus, & mei amantiſſimus Redemptor, quid eſt, aut quis ille, qui me ſtimulat, ut alium te credam, aliter tecum agam, quàm ſolet cum Patre filius, cum Matre infans? Ah quàm premor, quàm aporior! Introëat, obſecro, gemitus meus in conſpectu tuo, indica mihi cur me ita judices? quid eſt, quòd in te benefactorem meum odio ſtimulor, averſionem ſentiam contra te, qui nutritius meus fuiſti uſque huc? & quid dicam? horret dicere animus & exponere, & non horret eheu rebellis voluntas murmurare, dum flagellas, dum caſtigas, ut filium; ergo vel amove à me plagas tuas, aut da lucem agnoſcendi te Domine, quis tu ſis, ſi verò non exaudis clamantem

mantem ad te pro solatio, sed tibi placet addere super vulnerum meorum dolorem, auge & Patientiam, auge & tui in me amorem, ut seriò considerans, judicia tua & modum, quo tractas filios hominum, desistam à murmure. Esto mihi in Deum Protectorem, & in locum munitum, ut nunquam expugner; fac ô Domine cum tentatione proventum, ut sustinere possim. Sic amodò protestor coram te, & tota curia cœlesti, me nunquam deliberatè admissurum crimen tam enorme, cum impatientia & murmure, vel in ore, vel in corde quærulando contra te, quasi minùs paternè, minùs benevolè mecum ageres.

Cor meum tracta, ut vis, verumtamen compesce voluntatem tibi, & in te rebellem, trahe illud ad te, adhibe violentiam, ne prævaleat inimicus insidians usquemodò, hujus amodò renuntio suggestionibus, quibus me stimulat, ut insurgam contra te, qui creasti me. Sed aliter Domine cum tua gratia ego optima quæque sentiam.

sentiam de te æquissimo & piissimo Patre, nec cadere posse in te crudelitatem, vel iniquitatem, estò flagelles graviter, constanter tenebo.

Respondet Christus.

Consolans animam hujusmodi cogitationibus infestatam.

FIli, animæquior esto, non te conturbent cogitationes cordis tui, nec enim imputabitur tibi ad pœnam, quod non provenit à culpa, vel si provenit, non pertinet ad culpam, nec culpa est sentire, sed solùm consentire sufficit tibi gratia mea durum est, quod pateris, sed testa non solidatur, nisi in igne, nec stabilitur amantis animus, nisi priùs tortus fuerit igne tentationũ. Sufficit mihi, ut resistas; pugnanti dabitur corona; quia qui legitimè certaverit, hic coronabitur.

Istud agas, ut dum serenioris mentis es, actus amoris elicias iisdem, quos pateris tentationibus, contrarios. De reliquo committe mihi pugnam, quia pugno tecum,

tecum, ita ut tantò ſecurior ſis de victoria, quantò ego fortior pro pugna, ego defendam te, ſi defenderis me, non conſentiendo diabolo, qui te ſtimulat contra me. Exoſculare ergo manum aggravatam ſuper te, Patris eſt prementis, ſed non opprimentis, premeris, ut non opprimaris, fræno tibi opus eſt, ne exorbites, novi ego ſuperbiam cordis tui, quod configendum eſt timore & tremore, nec te anguſtet, quod diu tol'eres, quod moleſtè feras; tardari videor, ſed mora hæc eſt ad ſalutem tuam, nihil te conturbet modus hic agendi, non agitur tecum incuriosè, ſed multùm amorosè, nec enim meliores, quàm Patres tui, qui omnes ſub nube aliqua tenebroſa fuerunt, & mare magnum tribulationum tranſierunt. Id habeto ſemper pro ſolatio & bono omine, ſi tranſactâ tribulatione mei flagres amore & deſiderio, dolẽs, quòd talia paſſus fueris; tunc ingemina identidem replicatâ voce: *Benedicam Dominum in omni tempore, ſemper laus ejus in ore meo.* Dic denique ve-

que vexanti te: *vade immunde spiritus, erubesce miser, qualis tu es, talem efficere me conaris, discede seductor pessime: JESUS mecum erit, non tu, Deum adoro, qui pientissimè mecum agit.*

Observatio.

ESt hæc præ cæteris tentationibus ferè molestissima, acciditque ordinariè ex mala corporis cõplexione, destructione, & pectoris affectibus, quales sunt Diphnæa, Orthopnæa, Astma, &c. similes morbi, quæ orificium stomachi infestant nec sinunt cor dilatari, & spiritus hilariores cerebro communicare, quandoque etiam ex singulari Dei permissione, ut patet in multis Sanctis, qui quò fuerunt sanctiores, tantò graviores insultus tulerunt; sed primis ego scribo, non his ultimis quos unctio docebit. Undecunque tamen ptoveniant, communis asceticorum sensus est, non debere cum talibus cogitationibus ullo modo disceptari; contingeret enim, quod viro cordato, qui cum mulie-

muliere garrula, rixosa & vinolenta contenderet, qui sanè nil, nisi & infamiam, & confusionem reportabit, quisquis id facit; ita cum hac tentatione, si respondere voluerit, si non animam, certè caput & cerebrum lædet, & diabolo materiam ulteriorem dabit, vel certè seipsum intricabit, ut desperationi proximus sibi videatur.

Suadendum tamen hisce pro solidiore spiritu, & signo dignoscendo in tali tentatione, & qualiter se habuerint cum Deo, an consenserint nec ne, ut dum sereniori fruuntur intervallo, actus latriæ, amoris, &c. ad Deum depromant, quoniam per talia contraria mens roborabitur in melius, ut fortiùs posteà, & facilùs resistat.

Signum evidens erit, se nequiquam consensisse tempore tentationis, si post tentationem voluntas firma est in bono. Verùm cavebit, ne tam diu, vel tam intensa mente inhæreat, ut de novo incidat, quin potiùs id agendum suavissimè sine pecto-

pectoris, vel capitis gravedine, aut violentia, secus prodest intermittere tam frequentes actus, directè tentationi contrarios.

Meminerit ergo, qualiter sancti Dei homines in hac palæstra exerciti fuerint, & animæquior erit : quoniam cognoscet, procedere id ex amore Dei in se, qui, quis sit, quid possit, vult explorare, & cautum reddere; Erit ergo humilis, patiens, & proposita sibi sanciet in futurum simpliciter, & amorosè cum DEO agendi.

Persevera ergo mi Frater, in tribulatione cum pace cordis, & humili sufferentia; à Patre provenit catapotium, qui mederi vult cordi saucio, & à Deo fortè plus æquo alienato. Si non Pater esset, sed qualem tibi dæmon depingit, & suggerit, dudum consensisses, dudum inquam, in suggerentis laqueis hæreres, nec tale patereris, utpote deputatus forsan ad infernum victima. En ergo pium Patrem, ut talem agnosce,

agnoſce, quia habes ipſum tui inſpectorem, imò propugnatorem, nec poteſt non eſſe bonum, quod tibi immittit, aut permittit, ſi tu fueris bonus, & voluntatis bonæ.

Ergò ne cede malis, ſed contrà audentior ito.

Summopere invigilandum iſtis, ut quantùm poſſibile eſt, non fiant, aut ſi ſint, permaneant nimiùm ſcrupuloſi in hac materia, potuerunt ſe namq; breviſſimo tempore irreparabiliter deſtruere, neſcio enim, quàm mirabilia operetur hæc tentatio in Melancholicis, timent namque ſemper, & trepidant timore, ubi non eſt timor, opinantur ſe in averſione, & odio eſſe erga Deum, & Divos, & non rarò in ſomnis, & in ſomniis illis obveniunt diurnæ tales cogitationes tantâ cum impreſſione idæarum, tam inquam vivaciter, ut dum vigiles, non ſtatim rejiciunt, ſe conſenſiſſe credant, cùm nihil minùs illis placeat, quàm averſio, quàm offenſa Dei, quam etiam abhorrent.

Iræ

Præstat ergò semper pro firmissimo tutamine habere regulam illam Theol. si post tentationem propositum, non consentiendi, sed potiùs detestatio illius perseverat, esse signum evidens non adfuisse consensum.

Hoc dum scribo finiens hunc gemitum, recordor me legisse accommodatum exemplum in nostro *Rosel. in prax. scrup.* quod proindè transcribo. Refert enim ex *Baldello*, fuisse virginem quandam Romanam nobilem, quæ quamvis à primis annis vitæ innocentiam servaverit, & virtutibus semper vacaverit, tamen ex naturali melancholia eò devenerit, ut videretur sibi irasci semper contra Deum & Sanctos Dei, eòsque prosequi pessimo odio, & blasphemias omninò turpissimas atque gravissimas in corde suo in eos jactare, & mala omnia pro omni occasione iis velle, & ut videretur sibi pedibus ipsis velle eos calcare ac terere, cùm ambularet, acubus velle pungere ac transfigere, cùm acu fortè operaretur;

cultris ac gladiis velle discindere, cùm ad mensam sederet, & cibos cultro divideret: ventris excrementa, vel in os illis ingerere, cùm ventrem exoneraret, & alia hujusmodi: ET ex his omnibus maximam capiebat molestiam, seque perpetuis lachrymis conficiebat, eò quòd sentiret, ut ipsa dicebat, non solùm sibi hæc esse in imaginatione aut mente, sed etiam pertingere usque ad cor, seque omnia in corde admittere, vereque, & verum assensum per voluntatem iis præbere, & tamen præterea addebat, cupere se omnia opposita, & velle his omnibus omnem assensum negare, non tamen posse. Ita ille resolvens ex his circumstantiis, nullatenus adfuisse consensum.

Tentatio ex se non est adeò difficulter curanda, dummodo æger promptè sequatur dicta medici spiritualis, aut observet puncta sequentia.

1. Impias has suggestiones, cogitationes, tentationes, & qualesquales illi fuerint, suas non esse reputet, sed diaboli, ac proinde

proinde contemnat, & hoc credat firmissimè.

2. Evidens id boni animi signum erit, & securæ conscientiæ, si interrogatus, sive à se, & intra seipsum, sive ab alio, an hæc placeant, respondere possit minimè; sic salva erit res, nec est, quod timeat. Quisquis autem hîc pugnare, & collato pede, conscitisque armis vult congredi, & vim vi repellere, ventos includere, & fulgetrum manibus prehendere conatur, qui verò despicit, evadit. Quisquis aliter reluctari nititur, tandem subjacebit. Quod ne fiat, fiat

Reformatio per proposita.

1. CAndidè & uni Magistro, idque statim ut sensero susurrantem malignum spiritum, manifestabo Magistro meo, cujus monita sequar.

2. Nunquam inhærebo, vel ad momentum disputando, discutiendo, aut ullo modo immorando, sed contemnam, utpote à maligno spiritu profectum.

3. Frequenter usurpabo aspirationes his contrarias, ut v. g. *in te Domine eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum. Dominus illuminatio mea, & salus mea, &c. Magnus Dominus, & laudabilis nimis; Confitemini Domino quoniam bonus, &c. Pater meus es tu Deus meus, & omnia. &c.*

5. Ubi dormiendum, vel orandum, &c. nec aspirationes quidem usurpabo, si iis videro me impediri à somno, sed declinabo totaliter, projiciamque me in Dei providentiam, & pietatem. Item in tutelam B. V. MARIÆ velut infans in sinum matris me recipiam.

GEMITUS VI.

Ingemiscit ob nimias, quas patitur in oratione, distractiones.

COnquerar, an sileam ô JESU dilecte votorum meorum? an non irasci mihi debeo, quoniam elongatur cor meum, à te, imò cor meum fuit à me, dum id affigere

figere conor in te, in tantùm, ut vix id post fugam diuturnam inveniat servus tuus? Recordare mei Domine, ignosce, obsecro, introët in conspectu tuo gemitus meus, quoniam invitus sustineo, & non in vitus solùm, sed cum magna insuper afflictione, reminiscens nonnullas dilectas animas, quibus cor aliud inseruisti, pro corde eorum instabili, insere & mihi? auffer ô Domine cor tam durum, tam instabile, tam vagum, cor, inquam, tam conturbatum; da cor stabile, cor rectum, cor rediens in se, quod modò rapitur in tam diversa, confundor & crucior, recogitans dilectas quasdam, & tui amoris dulcedine inescatas animas, quibus mel & lac eras sub lingua earum, quando eructabant dulcissimum Nomen tuum, cantantes, & psallentes in Choro; & mihi quomodo verteris in absynthiũ, & nauseam, ita ut finem orandi tantoperè desiderem? O bonitas immutabilis, siccine immutaris cum mutante se, & cum perversè pervertente se perverteris? si ita est

ô Domine! muta me denuò in te ex vago & fluctuante in constantem, & perseverantem, ex malo in bonum, ex perverso in Sanctum, ut non discedam à te, ne rapiar per invia, & devia viarum; vide Domine afflictionem meam, & respice, quia premor undique & undique. Durum est, quod patior, turpe est, cui subjaceo, imò erubesco dicere, pudet, inquam, dicam tamen, sed gemens: vanis nugis & externis dum interdiu occupor, recurrunt quoque, dum adorandum pergo, & ita quidem incurrunt, ut quasi tumentes fluctus super me sentiam, modò, quò me vertam, nescio, urget hinc vocatio, & Ecclesiæ obligatio vetans irreverentiam in Horis, avocant ist hinc phantasmatum impetus, & cordis angustiæ, capitisquè volubilitas, & quousque talis ero, anne in senectam, & senium usque? siccine vitam tranfigam indevotam? & sanè, destituit cunctos ars sua, meq; salus, onerosi sunt, qui consolantur miserum, nunc hoc, nunc illud remedium suggerentes, sed

frustrà,

frustrà, nec enim est, qui possit consolari animam meam, & levare sub tanto onere pressum, nisi tu: pectus stringitur, cerebrum obruitur, vires deficiunt, & tu Domine non respicies? Ah quando respicies? ficcine me repellis à mandatis tuis.

Respondet Christus

gemebundo.

NOn est, cur mecum expostules super re ista, nec enim malorum ego causa sum: ego creavi hominem rectum, & is se immiscuit cogitationibus multis, ita tu quoq; quia passiones extirpare neglexisti, tumidis, iracundis, & turbulentis cogitationibus, negligenter & tardè opposuisti; Hinc factū, quòd te invenerint mala ista, hæc avertūt cor tuū à me, ut vix assistere, & insistere valeas operi tam sancto; sine quo nemo illuminabitur, nemo videbit Deum, imò errabit in via, ambulabit in tenebris, & incidet in laqueos quis-

quis ad hoc asylum mentem non dixerit. Verumtamen id crede, quia non est abbreviata manus Domini; durum est, quod pateris, leve id reddet spiritus contritus & humiliatus, qui laborem non refugit; non fugi à te, sed tu fugisti à me, redi ad me, & ego revertar ad te, complectens te amoris brachiis: Novi ego superbiam cordis tui, qui si flagellum non sentires, magnus esses in oculis tuis, tibi solus sapiens alios despiceres, graderisque cum filiis Belial, ideo factus es miser, & miserabilis, plùs quàm fere omnes, quibuscum vivis. Humiliare itaque, vel nunc saltem sub potenti manu Dei, & imperfectum tuum videant oculis tui; sic cedat tibi in bonum, quod modò apprehendis ut malum: malum enim non est, quòd non facit voluntas mala. Sit tibi voluntas bona, & ecce diligenti Deum, omnia cooperantur in bonum, rumores, quos tam avidè excipis de hoc vel illo negotio, persona & re, te non concernente, arce ab auribus, in loquendo ne

dò ne effundas ita cor tuum, sic enim effundis & spiritum devotionis per risum & ineptam lætitiam : mentem serva tranquillam ab omni passione, & turbatione, vel affectu inordinato, secus, parùm te adjuvabit solitudo corporis; consultum tibi foret, ut vel seriò consideres, quàm indispositum, & ineptum te hactenus senseris post colloquia, & multos sermones. Certè os tuum condemnabit te; si unquam gustasti, quàm suavis sit Dominus, & quid est, quod modò tam modicè conêris eundem tibi reddere familiarem ? si opera in te non feciſſem, plùs quàm vanæ omnes & falsæ, ac steriles creaturæ, & corporales recreatiunculæ, non esset, unde te tam culpabilem dicerem.

An putas tu, quòd intrare debeam ad te, qui adeò fugis à me, abiens post vestigia gregum tuorum pascens, & pastus passionibus, commoditatibus, & terrenis affectibus? non ita, nec etenim potest vinum novũ mitti in uteres veteres, id est

devotionis gratia in cor impurum. Circumspectiorem itaque te esse opportet in lingua cæterisq; sensibus, & dum loqueris hominibus, mei quoque oportet, sis memor, dumque aures præbes loquentibus, unam quoque mihi reserves, ut audias, quid loquar ad te, qui nunquam discedam à te, si talis fueris, qualem te cupio, & esse debere dico.

Observatio.

VArii varias assignant distractionum causas, ego unam, alteramvè frequentiùs contingentem allegabo.

Prima est, quòd homo negligens sit in custodiendis sensibus, nominatim verò in oris effusione, tales enim nunquam poterunt in oratione stabilem retinere mentem, occurrit enim, quod priùs effuderant. Molendinum est cor nostrum, quale infundis frumentum, talem reddit farinam. Hisce hominibus emortuus est appetitus orandi, & meditandi, qui tamen non rarò insensibilitatem interiorem,

rem, Divinam probationem existimant, quæ illos exerceat, cùm sit mera spiritûs tepeditas. His ex una parte prodesset flagellum Domini, ut adversitates, & afflictiones spiritûs paterentur, quibus compellerentur ad Dominum & orationem: nauseant enim super cibo isto suavissimo, qui si infirmitate, maximè verò internis anguſtiis multùm pulsarentur, quærerent Deum; docent enim, quæ nocent, & erudiunt, quæ affligunt. Sermo mihi est de hominibus, qui cæteroquin non sunt in statu graviter peccaminoso; de his enim frustrà est, hic non acquirent, quousque deponant sarcinam, nisi fortè (quod quandoque fit,) illis Deus aliquantisper ideo, ut alliciat, communicet hanc dulcedinem.

De tepidis ergo loquendum modò, quibus profectò multùm timendum, in hoc statu, sive habeant talem dulcedinem sive non, plùs tamen, si haberent, tunc namq; timendum, ne à dæmone profectũ

esset, eritque signum evidens à dæmone procedere, si tales capitosi, refractarii, amoris proprii, suæquè sententiæ sint tenaces, sibi solùm sapientes nullius consilium auscultant, imò se jactant de tali favore, potest enim & dæmon tam insignem homini inferere dulcedinem, & promptitudinem ad orandum, ut ardentissimis divini amoris flammis eos cremari credas: securus hîc pertransit humilis corde. Si non habent devotionis dulcedinem, certum est, quòd causa sit tepiditas & negligentia in spiritualibus: vult piger & non vult, reformidant laborem, & sic hærent nunquam proficientes: cibum & potum sumunt, non ex necessitate, sed delectatione injurgitantes se, quousquè satietur appetitus, & cùm verissimum sit, quòd plenus venter non oret libenter, corpus, quod sic est repletum, aggravat animam, & deprimit sensum multa cogitantem. Alii sunt, qui tribulationibus prævijs, scrupulis, vel aliis internis angustijs læserunt caput, aut

studio

ſtudio certè nimio fatigârunt, ita ut phantaſiam uni rei diu affigere nequeant ſine ulteriori cerebri læſione. His conſolandis conſulo primò, ut nequaquam admittant pro ſe ſententiam illam, peccari mortaliter in horis per diſtractionem etiam voluntariam, quoniam ut Cajetanus inquit, vix poſſibile eſt, quod in hac materia poſſit homo timoratus peccare mortaliter; ſic dico & ratiocinor, vel eſt ita diſtractus, ut patiatur difficultatem in retinendo phantaſiam, quæ ſi magna eſt, tollit peccatum omninò, *quod enim multùm difficile eſt, moraliter reputatur impoſſibile*, juxta Regulam Juris: ad impoſſibile verò nemo tenetur ſub peccato: vel patiuntur aliquam difficultatem, & tunc certè excuſabuntur à mortali. Qui ſeriò expenderit ſingula illius Cap. *Dolentes*, reperiet, ſanè aliter, quàm multi modò apprehendunt; magnus tunc fuit abuſus in Horis, magna proinde pœna ſtatuenda fuerat, & ſeverum præceptum. Verumtamen non omnibus ea lex tam ſeverè poſita eſt. (ah! uti-

nam experti rem essent, de qua scribo, qui generaliter omnes damnare videntur mortalis, voluntariè distractos, credo, quòd exciperent quosdam) & re bene perspectâ, non dici potest in his omnibus voluntarium, cùm patiantur vim, imò non rarò periculum insaniæ, vel certè gravis læsionis; unde inepti redduntur: Sequantur ergo tutò sententiam benigniorem, imò sequi tenentur, juxta Rosell. *in praxi scrupul.* qui ut clavum clavo trudat, durè minatur; ni sequantur sententiam affirmantem non esse mortale, voluntariam distractionem; siquidem grave capitis nocumentum timeatur; legatur illis noster Valerius *in utroque foro* verbo *Horæ*, & haurient solamen.

Timeant illi, qui ad saturitatem usque se ingurgitant edentes, & bibentes, & in bonis ducentes dies suos, post habent Breviarium, & Divina. Legant hi Cap. *Dolentes*: hos namque tangit speciatim.

Adstipulantur sanè omnes, ut tales consolentur, quotquot (quorum multi sunt)

sunt) suadent melancholicos, vel capitis gravedine vexatos, non rectè diu orationibus insistere: hos certè si consulerent, sentirent faventes, & patronos; faciant ergo, quod suggero, cum aliis fortè non paucis: liberam omninò mentem servantes suaviter conentur. Primum cujusque verficuli versum quasi apprehendere, & in memoriam rejicere, vel habeant in promptu aliquam sententiam S. Scripturæ, vel quidquid demum id sit, dummodo pium sit. v. g. cum S. Francisco: *Deus meus, & omnia*, vel cum Psalmista David: *Respice in me, & miserere mei*, &c. quod identidem repetant in mente, nec attendant occurrentes distractiones, multò minus è Diametro se opponant, & resistant, hoc enim facientes, se mox fatigabunt, & ad angustiam, & anxietatem redigent; occuparentur enim continuò in istis oppugnandis, & sic minùs devotè peragerent, quàm si voluntariè etiam sinerent irrumpere. Est quidem molestia magna, & labor ingens vix unico momento (sic enim non

paucis

paucis contingit) uni cogitationi deliberatè, & continuatim posse insistere, nisi fortè suâpte incidant non advertenti, & quod miserabilius est, non rarò motibus iræ, impatientiæ, suspicionum, &c. Quæ homini bono nimiùm sunt molestæ, exagitari, qui tamen sicut uni Deo mallet adhærere, animumque ad divina applicare, ita nihil minus valet. Sufficiet ergò crebrò per aspirationes mentem ad Deum levare, esto non adhæreãt diu. de reliquo patientia, quâ eùm sustinet afflictionem, erit Deo pro holocausto longè gratissimo.

Reformatio per proposita, si ex tepiditate proveniunt.

1. OMni modo conabor reformare spiritum, quoniam in via Dei non proficere, est deficere, idque per frequentem lectionem, de quatuor novissimis, ut vel sic configatur timore caro mea, quæ spiritum supprimit.

2. In cibo & potu nunquam excedam.

3. Scur-

3. Scurrilitates, & dissolutionem morum evitabo.

4. Conatum adhibebo, ut id, quod oro, cum attentione & consideratione aliqua oren.

5. Sine præparatione prævia non facilè accedam ad orandum.

6. Examen conscientiæ frequenter & breviter faciam, ad intus me revocando, uno alterove suspirio concludens.

7. Affectum aliquem, vel magis huic congruum, vel magis affectuosum assiduè exprimam.

In omnibus actionibus, maximè in loquendo consideratiùs solitò procedam.

NB. Vis hîc inferenda est, ut consuetudinem hanc extirpet, naturamque invaria vagantem vinciat: sic illi Deus dulcescet, & quotidiè se robustior evadet, secus credat firmiter, uti & testantur Ascetici, & ipsa experientia, se quotidie deteriorem futurum. Legatur Cassianus de hac materia.

Refor-

Reformatio

Per proposita si ob capitis, & cerebri læsionem, non potest insistere.

1. CUm in omnibus, tum vel maximè hic sequar Regulas Confessarii, vel Superioris, vel Patris spiritualis, secus, expositus ero, vel insaniæ, vel desperationi.

2. Supplebo apud DEUM per spiritum humilem & humiles actus.

3. Considerabo mentem Ecclesiæ, utens epicheia, quæ reverà non requirit gravem ad hoc, & sub gravi peccato tantam industriam, quæ cum tanta miseria consistit, quàm proinde absit, ut tacitè quasi crudelem, aut indiscretam credam.

4. Intentionem serviendi Deo frequenter renovabo.

5. Desistam à lectione Casistarum circa præsentem materiam, sed benignioribus sententiis acquiescens, virtutibus (sepositio hoc timore, & anxietatibus) intendam. *In veritate enim didici, nihil aquè effi-*

cax

cax esse ad gratiam promerendam, retinendam, & recuperandam quàm si omni tempore coram Deo inveniaris non altum sapere, sed timere, inquit Bernardus serm. 54. in Cant.

GEMITUS VII.

Quòd impuris stimulis agitetur.

O Domine qui pasceris inter lilia, & inter animas castas inhabitas, attende directionem infirmitatis meæ. Concupiscit enim caro adversùm Spiritum, urgeor, uror impuris ignibus, & fas non est dicere, vel coram te, quæ patior (qui puritas es, & puritatis amans; speculum sine macula, fons puritatis) proloqui. Imago tua cùm sim, volutor in cœno sæviente hoste domestico, qui tantò crudelior, quantò blandior, malum pro bono reddens, quem dum pasco, is contra me se erigit, quem cùm foveo, crudeliter se armat contra me, impugnans usque ad divisionem Spiritus à te DEO meo. Et quis me liberabit de vinculo impro-

improperii hujus? quousque colaphizantem sentiam? Confusione plenus, repletus ignominiâ, indignus, qui te suscipiam in cor meum tam fœdum, tam immundum? miser ego, quis me liberabit de hoste tam valido? quis alligabit? Quis vulnera sanabit tam sæva, tam hiulcantia? O Custos hominum amantissime, quare me ponis contrarium tibi; sed quid dicam? aut quid respondebit mihi, cùm ipse fecerim? Ita est Domine, ego feci, meæ incuriæ, meæ negligentiæ intromiserunt hostem, & cum intromisso sæpe pacem faciunt & paciscuntur, contentæ, si non opprimat, si non occidat per consensum; sed respice humilitatem meam & difficultatem, quam patior, quoniam amodò factus sum ipsemet mihi gravis, mihique contrarius, avertere cupio, & extinguere nitor flammam, sed frustrà, reaccenditur, recurrit usque decies & ampliùs. Placare, obsecro, Domine, & converte me ad te, per cordis munditiem, non abscondas faciem tuam à me, qui ut mundares me, non

aver-

avertisti faciem tuam ab increpantibus & conspuentibus in te. Quis enim ego, aut quæ fortitudo mea, ut resistam hosti tam furenti, tam frequenter insultanti, vix mentem subit cogitatio, & inflatur corpus animale, insuper undique insidiæ, ubique laquei, inquinatæ sunt viæ meæ in omni tempore, & quomodo apparebo ante faciem tuam? Mundissime Fili Virginis, ne sis mihi formidini Deus meus, in te refugium meum, qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum ejus tu mitigas, mitiga dolores, tolle angores, auffer labores, Deus fortis & potens, audi ejulatum pupilli afflicti tui, porrige manum, & extrahe me de profundo, de lacu miseriæ, & de luto fæcis, ut sancta tractem *sanctè & purè.*

Respondet Christus

Afflicto præ impuritatibus & ingruentibus carnis tentationibus.

SUfficit tibi gratia mea fili, virtus in infirmitate perficitur, & obscœnis insultibus

bus roboratur ; necdum ad sanguinem usque restitisti , his immunditiis anima mundatur, & evadit purior, si tamen perseverit repugnando oppugnanti: nec peccatum reputatur, quod voluntas non receptaverit ; plures pluribus annis impugnati, sed dum non expugnati, evasêre puriores, talem te cupio; hi funiculi, hi stimuli sunt, quibus impelleris , ut vel invitus humilia secteris, & ad me confugias orando, gemendo : Circumspectum te cupio in sensibus, nec enim securus eris, quamdiu carne hâc circumdatus es , minimis datis occasionibus sese offerent hi stimuli incautum aggressuri , si fortè murum conscendere sinantur , & irrepere , rationem obscurabunt, & voluntatem, si possunt, propellent omni modo ad consensum. Quare sedulò tibi invigilandum , resistendum fortiter , fores occudendæ firmiter ; quod reliquum est, si nolenti irruant improvisò, non ideo timendum quasi de Victoria ab ipsis reportatâ , quamdiu displicent , salva res est. Ut aviculæ super caput volitent,

& levi stercore illud aspergant, vix prohibere poteris, benè autè ut non nidificent. Pari hîc modo : Abiguntur frequentiùs, dum non intendis, dum non respondes, sed à memoria arces, aut si jam irrepserunt, expellis protinus, quàm si adhibeas multa remedia alia. Tu solus non es, qui ista pateris, imò vix ullus est, etiamsi eximiâ polleat sanctitate & perfectione, cui non incidant impuræ cogitationes. Verùm in hominis arbitrio positum est, vel respuere, vel assentiri; quare ne deficias sperans, & orans, simul libertas resistendi penes te est, gratia quoque mea non deerit. Tui modò muneris est, pugnare his armis, ne vincaris, impossibile est sine pugna victoria, nec quisquam cor mundum retinebit feriando, assiduè te oportet stare super custodiam cordis tui: qui enim recusat esse cautus, nec castus erit. Otiosus in hac excubia nemo est, qui non & vitiosus sit. Subeant mentem judicii austeritas pœnarum infernalium acerbitas, præmiorum

miorum immensitas, & fies ad pugnandum audacior, parva est & ad horam voluptas, non item pœna, perire incipit, qui non identidem resistit his, aut similibus armis.

Observatio.

FRequenter nimis accidit Dei servis ista hæc tentatio, quia hostis intra & extra nos est, facilè corpus accenditur, si objectum aliquod conceperit phantasia, in quo proinde sedulò cavendum, ne vel irrepat, vel dum in illa irrepserit, protinus expellatur: Haud aliter se phantasia habet ad corpus, quàm ignis ad stipulam, quam, si contigerit, protinus accendit: pari modo eheu! experimur, quod ubi imaginatio figuram obscœni conceperit, protinus concupiscentia inflammatur tam ardenter, ut non rarò voluntas vacillare incipiat præ ardore libidinis, hinc postea in homine bonæ voluntatis, anxietas & angustia, timente, ne consenserit, eò quod admiserit has fœdas suggestiones; verun-

tamen

tamen semper observandum ex communi DD. sensu, nunquam committi peccatum læthale sine plena advertentia, & objecti aliquali cognitione; quod præsertim locum habet in iis, qui aliàs contrariam habent voluntatem ad peccandum, secus in iis, quorum voluntas continuò ad malum pendet; parati hic, & nunc, si esset occasio, peccare, in his credo non tam plenam malitiæ cognitionem requiri, quin peccent mortiferè, de his ergo reticendum, & de Religiosis sermocinandum.

Transactâ itaq; tentatione, urget scrupulus, ne fortè consenserint, torquent se examinando singula, qualiter incesserint, quomodo se in ea gesserint, idque nonnunquam faciunt tam intensè, ut in una tali discussione non parùm se crucient, & caput fatigent, sique id frequenter faciunt, lædent cerebrum; ideoque minimè suadendum, aut ullatenus permittendum, ut ultrà unum Pater & Ave, maximè si scrupulosi sunt, discutiant, & si manent dubii, adhuc pro ipsis standum est in dubio

non pro peccati assensu; Constat namque quod quo diutiùs investigant, tantò validiùs involvuntur & intricantur, ut post longum examen magis sint ancipites, anxii & obtenebrati, quàm initio. Quare si deprehendant contrariam, & ante, & post tentationem se habere voluntatem, & displicentiam potiùs, quàm rei fœdæ complacentiam, tutò credant, se non consensisse, estò perseveret dubium. Quid enim? si in genere hanc regulam statuunt D.D. de hominibus minimè scrupulosis, quid de scrupulosis dicendum? Et sanè quis credet uno, eodemque horæ quadrante ex filio Dei, ex homine in statu gratiæ constituto, effici mancipium dœmonis, tam latenter, tam subreptitiè, ut de hoc dubitet, & anxius sit? nec evincit, quod omnis peccati, etiam læthiferi consensus fiat in momento; nam esto id sit verum, præcedit tamen dispositio sat longo temporis tractu in homine vel modicæ etiam pietatis. Aliud concedamus de iis, qui quasi aquam bibunt iniquitatem.

tem. Legatur R. P. Rosel. Carthus. *in suis praxibus* de præsenti materia, & consolationem recipiet. Verùm non offendat pedem in eo, quod scribit, surgendum è lecto, ingruente gravi tentatione propellente ad consensum, sed cum sale accipiat, sciens id intelligendum de iis, qui se frequenter norunt lapsos, nisi id egerint, tunc autem solùm judicari sciat, probabile periculum consensûs, inquit Pelizarius fol. mihi 404. quando quis est expertus in similibus occasionibus se semper peccâsse mortaliter, deliberatê consentiendo. Nequaquàm ergò practicandum, imò à Superioribus præcipiendum, ne id faciant. Deus bone! quis hic non locus foret dœmoni, qui tunc vel maximè infestaret, sciens facilè destruendum hominẽ, si à somno impedire posset, & vel maximè Religiosos noctu excubias Domini agentes. *Durum hoc foret*, inquit Tamburinus *in lib. de* 10. *Præcept. nec credendum à Deo tale onus imponi, ut cogatur è lecto surgere, & se v.g. percutere, flagellare, &c.*

Timeant tamen circa hanc materiam Religiosi irreligiosi, quibus magis curæ est sanitas, quàm sanctitas, corpus quàm anima, qui ad leviſſimam pulicis puncturam se protinus impudicè conſpiciunt, ad minimam moleſtiam se turpiter contrectant; O Religioſum verè irreligioſum, & impudicum! neſcis, quia Deus adeſt; & Virgo puriſſima, & Angelus Cuſtos te conſpiciunt? à Judæis diſce, his, ut in eorum Dalmuth legitur, inhibetur ne unquam se in medio cubiculi, ſed ad latus exuant, dum se exuunt, ut & luci abſcondant, quæ natura vult abſcondi. Graviſſimè nos Religioſi objurgandi, qui & voto obſtringimur, & ad Angelicam puritatem aſſequendam tendere obligamur.

Sed obtendunt illi conſervandæ ſanitatis obligationem, ignorantes, vel certè ſcire nolentes, tot ſanctarum Mulierum, & omnium qui caſtè & piè vixerunt exempla; de Pio V. Pont. Max: verè pio referunt, quòd mori potiùs elegerit, alioquin fortè curandus, quàm ut ſanandæ partis ſecretæ

copiam

copiam fecerit Medicis, quòd hic in hoc, & innumeri alii Sancti in aliis similibus egerunt, imò ut confundantur magis tales (quia reverà magis confundendi quàm oppugnandi sunt hujusmodi) videntes pretiositatem hujus gemmæ, sciant Religiosum obligatum cæteroquin ad obediendum in omnibus citra peccatum, non posse juxta DD. adigi, sed præcepto obedientiæ ad nudandum se, & curandas partes secretas, nec teneri obedire. Item Virginem ob solam integritatem corporalem servandam, posse se certo mortis periculo objicere: Videatur Laymannus, Escob. Turianus, & alii &c.

De his hominibus, qui innocentioris vitæ semper fuerunt, id ausim dicere, non rarò multum periculi inesse, dum ad Religionem venientes nihil adhuc sciunt, aut si quid advertunt præ pudore manifestare negligunt summoperè his attendendum; natura neq; eheu! depravata non feriatur, cùmque inditum nobis sit, & naturale delectari, periculosum est, & nonnunquam

incautè admittitur error ab istis sat enormis contra castitatem, qui licet ante malitiæ agnitionem non tam graviter iis imputetur; sunt tamẽ omni modo præmuniendi & admonendi, ut fideliſſimè seſe explicent, somnia etiam ab illis expiscanda, ne fortasse pudore præpediti taceant non tacenda; re compertâ protinus cum horrore tamen quodam demonstranda vitii hujus absurditas, bestiis communis, Dei offensa, æternæ felicitatis amissio, pœnæque incursio, &c.

Contingit circa istos, quod eò, quod objectum non habeant, utpote custoditi hactenus ab hac fœditate surgentibus motibus carnis, & cæteris, quæ subtiteo, dum se natura exonerat, ipsi sibi eadem interdiu repræsentent, sic phantasia concepto quasi igne carnem succendit ad libidinem, ubi nisi præmoniti, statim discant elidere, magno eis damno esse poterit. Imò non rarò fortiùs ad consensum impelluntur, quàm alii, qui multis etiam annis jacuerunt in his sordibus: Nihil ergò consultiùs, quàm

ut eis

ut eis remonstretur absurditas &c. ut supra dictum. Quâ veritate semel agnitâ, voluntas ad detestandum flectenda; declinando omnimodo; declinando dico: estò namque insurgant millies, non erit opus semper positivè resistere maximè sub oratione? vel comprimere argumentis contrariis, aut externis castigationibus, voluntas solummodò dicat simpliciter, nolo Deum offendere, nolo consentire huic carni pessimæ volenti animam pertrahere ad gehennam &c. De reliquo pergant in eo, quod habent præ manibus, & tentatio erit eis in meritum, ita monet Laymannus Confessarios; ita probat experientia, cum in omnibus, tùm vel maximè in istis.

Et licet penè omnia vitia repugnando expugnentur, & strenui militis sit pugnare, non fugere, nullatenus tamen in hoc bello pugnandum, sed protinus vel ad conspectum hostis fugiendum: sicut agit vir cordatus cum muliere nequam, cui certè dedecus foret, si cum provo-

cante se congrederetur armis, imò si id faceret; si eam prosterneret, ab omnibus derideretur, omnes in se concitaret; pari modo in hoc conflictu.

Reformatio per proposita.

1. FRequenter cùm omnia, tum nominatim illud vitium detestabor, præsertim manè & vesperè, utpote quòd animam fœdet, & cor templum Spiritùs sancti violet, & lupanar efficiat.

2. Primas cogitationes protinus excludam, & ne irrepant, otium vitabo, hujus turpitudinis fomitem.

3. Dum motus insurgunt, alapam mihi infligam, præsertim in oratione, dicens: *colaphizet te Deus, non diabolus.*

4. Speciales orationes ad hoc habebo in promptu, uti sunt, *Virgo singularis, inter omnes mitis, nos culpis solutos, mites fac & castos.*

5. Sensuum portas diligenter custodiam, nominatim visum & tactum, bestiarum tactus, & quicquid incendit, vitabo.

6. Con-

6. Considerabo fœditatem carnis, brevî futurum in cadaver scatens vermibus, bufonibus, serpentibus, hoccine concupiscis, huccine adhinnis caro?

7. Cibum potumque moderatè sumam, utpote incentiva hujus sceleris, si intemperanter usurpantur.

8. Cùm de fide sit, quòd caro & sanguis Regnum Dei non possidebunt; infernales pœnas mihi præfigam, easque frequenter meditabor.

GEMITUS VIII.

Quòd Melancholiâ vexetur.

NEMO mea vota, gemitus & suspiria novit, nisi tu Deus, cordium scrutator, quantis obruar fluctibus, quantis premar angustiis: tibi se pandit cor meum Deus meus. Vide Domine afflictionem meam, & erue me; Ah si sic mihi futurum erat ut quid profuit, vixisse in claustro inter tot Spiritûs angustias? & quid moror?

Conquerar, an sileam? justas habet ira quærelas, tu, qui nosti corda omnium, &

scis priusquàm fiant, quid est, quod modò confusio operiat faciem meam, cæteris in te sperantibus & gaudentibus : siquidem tœdet animam meam vitæ meæ præ tristitia; mille Ideæ mentem exagitant, nec sinor vivere in jucunditate cum servis tuis; fastidium generant meditatio, & omnia exercitia spiritualia; tolle quæso animam meam; nec enim vivere poterit in his conflictibus, siccine ego, qui prius consolabar alios, in omnibus promptus & alacer, amodò reptabo in imis, laborans inaniter, quasi aërem verberans, factus andabata, qui prius antepilanus eram: dejicitur in me Spiritus præ mœrore animi; attende Domine dejectionem meæ infirmitatis, & si quid potes, potes autem omnia, adjuva imbecillitatem meam: Ergone complexioni serviet Spiritus, anima corpori, tu qui nôsti Domine quòd:

Mens bona cùm cupiat, facit id tamen ipsa
quod odit.

In lachrymis servit, prosequiturq; grave.

Et

Et aggravata est insuper auris tua, ut non exaudias me pro hac afflictione mea, qui tam diu exspectans exspectavi, scio quidem quia justus es Domine in omnibus viis tuis, & quæcunque mihi evenire permittis, justo judicio facias, quia non iniquus es, qui iram infers, video, quia castigas me in judicio, ne mihi videar innoxius, ne elevetur cor meum super fratres meos, quos indiscretus, quasi imprudentes & minùs sapientes taxabam, confundens simplices, & judicans malè innoxios, sed & id non ignoro, quia grande tibi non est, ut consoleris me, & si fortassis nubem tibi opposuit iniquitas mea, ne transeat ad te oratio mea: Ecce paratum cor meum, modò humiliari sub potenti manu tua, nec dicam ultrà quod mundum sit cor meum, non sapiam plùs quàm oportet, quin potiùs verebor omnia opera mea tantummodò auxiliare afflicto, ne contrister sicut & cæteri, qui spem non habent, aut nimiâ cordis angustiâ constricti impatientes

in tribulationibus clamant, recede à nobis; da delicti mei veniam, da spem & fiduciam, ut relevatus Spiritus in corpus refundat gaudium exuberans. Dedit O Domine, dedit jam vexatio intellectum, cessent, nec ultrà me teneant torsiones, & dolores; En agnosco plagam cordis mei cum metu, & reverentia, confitens justum esse, subditum esse Deo. Ostende lucem miserationum tuarum, reduc me de abyssis tenebrarum, justitiæ & mœroris, ne ultrà contenebrescat cerebrum præ multitudine & impetu phantasmatum.

Respondet Christus

Afflicto.

NOnne si malè egeris, peccatum tuum præ foribus est? quid te impedit, quò minùs mihi servias cum jucunditate cordis, quàm imperfectio tua, quia incurvatum est cor tuum, nec confidis in me? lætus esse desideras, sed non secundùm faciem Sanctorum: frui vis temporali gaudio, sed non sic: intrare te oportet in gloriam,

riam, per multas tribulationes, & tentationes: Et tantò magis compellendus; quantò te magis erigis contra voluntatem Divinam. O si tu obedires simpliciter tuis à Deo ordinatis Superioribus, nec alienis occupareris cogitationibus, & actionibus; quam facilè alleviaretur pondus, quod te premit, hæc est conditio omnium filiorum Adæ, qui gradiuntur itinere suo, ambulantes juxta voluntatem cordis sui, non item filiorum Dei, qui nihil minus, quàm suam exequuntur voluntatem.

Deest tibi insuper sancta simplicitas, suspicionibus nimiùm es intentus, hinc oppletur cor tuum inducens melancholiam, radicem pessimam, & multorum vitiorum matrem, quam si arcere cupis, aut expellere, erige mentem ad æterna, disce facere voluntatem alterius, mentem inflecte, renitentiam compesce; sic tibi mens tua secura erit, quasi juge convivium; sic fruêris pace optata, nec tibi, nec aliis existes molestus, otium præterea devita, & potiùs mentem indesinenter ad saniora

applica, præsertim ex obedientia susceptas operationes, ita tamen, ut facias & cum intensione aliqua, & simul cum jucunditate, quod sanè difficile tibi non erit, ubi expenderis & meritum inde hauriendum, & conformitatem cum divina voluntate quam ego 33. annis exultans, ut Gigas ad currendam viam mandatorum Patris mei, & operandam salutem tuam explevi: sed cautum te volo, ne miscearis cum scurriliter agentibus ad relevandum mentis mœrorem, qui error uti multorum est, ita à dæmone profectus plerumque peior est, quàm ipsa tristitia, proinde cavendus, utpote qui magis elongat à me. Lætificet te potiùs vitæ futuræ felicitas, gaudiorũ immensitas quam præparo diligenti tibi; non tamen te scandalizet gaudium multorum, nec enim semper id verum est gaudium, sufficit tibi testimonium internum, quòd conscientia te non arguat, & voluntas propria non regnet in te; volentes namque gaudere forinsecus, facilè evanescunt, quia radicem

cem non habent ſecuræ conſcientiæ. Sic è contra dicitur, *non contriſtabit juſtum, quidquid ei acciderit*; modò conſidera, an juſtus ſis, an rectè ambules, an non te vincat amor proprius mentis invidia, appetitus honoris, prava de aliis ſuſpicio, hæc enim ſunt, quæ impediunt cordis pacem, nec unquam jucundé vives, ſi ſecundùm carnem vivis, & amorem proprium.

Obſervatio.

PLures ſunt triſtitiæ, & mœroris cauſæ, quas longum eſſet enumerare. Undecunque oriatur hæc triſtitia, multorum malorum tam animæ, quàm corporis radix eſt, miſeram animam trahens ad ſcrupulos, ſuſpiciones, furores, & odia, innumerarum ferè tentationum fomes, iis, quibus ex mala complexionis intemperie, vel certè deſtructione aliqua, & læſione pectoris, id malum accidit, mederi, ſi poſſum conabor, vel ne fiat, impedire tentabo.

Sum-

Summoperè cavendum, tantò magis quidem in junioribus, quantò minùs illi dexteri ad arcendas cogitationes, vel expellendas, vel discernendos spiritus. Hinc primò omnium attendendum, circa quid versentur eorum cogitationes, maximè NB. Tempore somni : recurrent enim, quæ interdiu voluerunt, ibique dæmon plùs allaborat, ut detineat incautos.

Secundò quærendum an fortassè nimio affectu, aut metu trahantur ad aliquam actionem, qualis qualis illa sit, nequaquam est concedenda, præsertim si sit cum intensa quadam mentis cogitatione, & continua.

Tertiò : contingit in novellis, ut currere velint in via Dei, quibus frænum injiciendum, ne præcipites agantur, ita compertum in pluribus, qui Dei excubias de nocte agunt, ut post Matutinas in Ecclesia solutas, ipsi perstiterint in oratione, & cælestium meditatione, sed docuit effectus, quales effecti, qualiter destructi in corpore, vel capite, priusquam res innotuit.

tuit. Horum ergo duo sunt genera, vel sunt optimæ indolis, tractabiles ut cera, prompti ad omnem obedientiam, & hi facilè amoventur, dummodo innotescat secreta actio. Alii sagacioris ingenii, vel certè astutioris indolis ad passiones & judicia temeraria proclives, hi difficiliùs amoventur, ita ut acquiescant totaliter, quousque experiantur inobedientiam in destructione capitis. Isti sanè patent dæmonio meridiano & maximis periculis, quia non nisi instinctu dæmonis aguntur, carentes religiosâ simplicitate, quibus Deus (faxit id Deus) expertos, & spiritûs discretione pollentes Magistros ordinet, qui eos vel exturbent è Religionibus, vel certè noverint & expiscari, & confringere superbiæ fluctus. In his enim semper videbis prævalere spiritum superbiæ, pleni sunt passionibus, & ad minima commoveri solent humiliationis impatientes, cæteros despicientes, solùmque respectu humano, ut Superiori placeant, ducti.

O si isti nossent, quàm ad modicum utilis

utilis esset hæc exercitatio exterior quam non præcessit humilitas, & amoris mortificatio. NB. Hic enim amor pessimus abundat nimiùm in illis. Ah! quot numerari possunt, qui hoc seducti spiritu, dum corporis solùm mortificationes sunt sectati, sine scitu & permissu Superioris, & Magistri destructi in corpore & anima, melancholicis agitati phantasmatibus, somno privati, & ad spiritualia facti inepti, fodere sibi cœperunt cisternas dissipatas, ad consolationes externas delapsi, dum necessitati, & destructæ complexioni subvenire volebant, spiritum extinxerunt, devotionem omnem, & fervorem perdiderunt, facti nugaces, Gerrones, Critici, & Crotali, dissoluti, exiguum cæteris confratribus exemplum ædificationis præbuerunt.

Alii verò insistentes proposito semel cœpto amisso discretionis clavo, vel spei, vel fiduciæ anchorâ ad scrupulos deventi, & sibi & aliis intolerabiles extiterunt. Alii ad odia, furores, audaces insultationes,

tationes, quibus carcer pro fræno, pro prandio flagella adhibenda fuissent, & forent, ut inquit S. Theresia, & quantò citiùs, tantò illis utiliùs. Adhibeant qui volunt oleum lenitatis, clementiam, & melle dulciores, exhortationes, novum quid, & miraculum reputent, si redierint ad cor; mihi sanè concluſum est, tales si refractarii fuerint, tui erunt ordinariè, nunquam redituros ad saniorem mentem, nisi per verbera, & jugum durissimum, quod experta S. Theresia, non veritа fuit, vel indiscretionis notam, vel inclementis famam; *Audacter*, inquit, *post accuratam earum*, (de Monialibus enim loquitur) descriptionem, *verberibus etiam, & carceribus diuturnis castigandas*: Non scriberem tam multa de meo cerebro in hoc gemitu, si legissem anteà, priusquàm de his modò scribere cœpi, aut certè descripsissem ex illius scriptis, quia video lumen discretionis divinum in ea expositione, & ex toto conveniens cum experientia. Legat, obsecro

Superior,

Superior, qui talibus dirigendis est præfectus, *in lib. fund. mon. Cap. VII. de Melancholicis*, & reperiet plura, quæ ego omitto.

Ah! quàm multis nocuit clementia, quàm multos ea perduxit in sensum reprobum, qui permissi agere pro libitu, insurgere in Superiores verbis mordacibus, contumeliosis, &c. aliud tamen est de filio, de Religioso, qui ubi transierit tempestas, noverit se humiliare, deflere delictum, &c. Tunc enim videtur procedere magis ex humore peccante, & malo affectu, quàm voluntate prava quod facilè adverti poterit, si dum intervallis lucidis fruuntur, habeant voluntatem promptam ad obedientiam, quieti, pacati, in aliorum defectus non nimis oculati, defectus suos, & audiunt & agnoscunt: secus, ubi compertum fuerit, & contrarium, nocebunt leniora; proderunt autem plurimùm flagra, panis, & aqua: intereà tamen nunquam cessandum à studio reducendi eos ad agnitionem, sed tamen cavendum, ut,

si

si forsan in uno objecto plùs hærent, ex cujus memoria lumen rationis eisdem obnubiliatur, pro tunc de eo non fiat mentio, sed solùm in genere peccati, odii, invidiæ, & judiciorum temerariorum gravitas monstretur; perquè novissimorum memoriam expugnetur: Et notandum, quòd frustrà in his hominibus tentatur inductio amoris Dei & ejusdem excellentiæ, nisi præcedat timor servilis inferni, vel metus verberum, & pœnarum, nec enim potest vinum novum mitti in utres veteres, sed novos: Item suadendæ Confessiones crebræ, & Communiones, si disponi possunt ad hæc. Verùm misera est nonnunquam hominum istorum conditio; confitentur libenter, & frequenter, sed eheu motivum est futile, vanum imò malum, utpote procedens ex spe vel liberationis, vel mitigandæ pœnæ in cibo & potu ad quod ipsi prô nimium afficiuntur, utpote carnales, ventri plùs quàm menti dediti; hinc gratiam divinam rarò valde promerentur his suis exercitiis spiritualibus.

Quæ

Quæ hactenus commemorata sunt, non facilè contingunt noviter professis, si paulò rigidius habiti sunt in Novitiatu: reverentur enim adhuc Magistrum, cui saltem ex timore obediunt, & obsequuntur, nec se hîc audet exerere morbus: verùm ubi sibi relinquuntur, vel negliguntur, malum crescit etiam in junioribus, sed ordinariè ferè cum coëtaneis, & comprofessis, adversus seniores enim non facilè insurgunt, nisi plùs æquo iis familiares essent effecti, quæ familiaritas pareret contemptum. Principiis ergo obstandum, vel maximè in hoc, ut quàm primùm advertitur morositas, aversio, & zelus amarus, inquietæ cogitationes tumoris, invidiæ, vindictæ, applicetur remedium. Incipitur autem à verbis contentiosis, mordacibus, & punitivis, & tunc protinus ad amabilitatem, & necessitatem charitatis agnoscendam perducantur, vel terreantur odii &c. vitiorum absurditatibus &c. si refractarii, & contumaces existunt in exhortationibus susci-

piendis,

cipiè dis, protinus ad pœnam procedatur, æmulo interea, id est, contra quem concitantur, præmonito, ut se benignum, patientem, & charitate succensum exhibeat. Si recusant ista, graviora minanda, si explent, miscenda verba dulcia, quæ emollire possint, & persuadere, ut contrarios actus voluntariè suscipiant, frequenter communicent, adhibitis continuis pharmacis acopis, & vomitivis, quousque actus quosdam heroicos humilitatis coram iis faciant, quos tantòpere aversantur. Quòd si Superiores impetraverint, spem habeant de victoria per bonitatem divinam, quæ neminem vult perire, sed omnes ad agnitionem sui venire. Fiet enim errore agnito, & accidente divinâ gratiâ ea patiantur ab aliis, quæ prius sibi impossibilia credebant, imò quos nec vultu hilari intueri valebant, modò parati etiam pedes osculari. Plura vide in gemitu sequenti de Antipathia.

Refor-

Reformatio per proposita,

1. EXcutiam me ab omni eo, quod Deo displicet, conscientiam inquinat, & inquietat.

2. Semper enitar ad perfectiora, & voluntatem Superioris indagare & sequi conabor.

3. Radicem malam, si fortè est, fortiter investigabo, & exscindam adjutus consilio, & instructione Magistri Spiritualis.

4. Fidem & Spem, ut anchoram tenebo, credens firmiter Deum scire omnia, mihique velle optimè, nec enim nocebit adversitas, cui nulla dominatur iniquitas.

5. In oratione omnem intensionem, vim & violentiam evitabo, quin potiùs mentem suaviter elevabo, sciens & credens pro certo, primum esse à diabolo, posteriùs secundùm Dei voluntatem.

6. In genere omnes extortos affectus evitabo, unde & spiritus extinguitur, anhelitus

helitus intercipientur, & caput læditur.

7. In meditatione singulariter attendam, ne præ ventus cogitationibus & phantasmatibus illis indulgeam, quin potiùs actus fidei, spei, humilitatis, charitatis &c. suavissimè exercebo.

8. Otium summoperè evitabo, præsertim dum ingruit tristitia caliginosa, utpote nutrimentum morbi hujus pessimi.

9. Mentem serenare semper conabor. NB. non parùm juvat hoc, dum dormiendum est, & tristibus idæis cæteroquin impediri solet, lætum aliquid, & quæ exhilarare mentem possunt, volvendo, v.g. tacitè cantando, sine sono tamen melodiam aliquam suavem & jucundam.

GEMITUS IX.

Quòd nimis grave videatur, confratres, vel confratratrem videre, moribus tam contrarium, & naturæ inconvenientem.

DOmine, Magister optime, qui multus es in miserationibus tuis, durum mihi

est, quod tollero, grave est, quod jubes, diligere videlicet hominem talem, & tam meo ingenio, & moribus contrarium, horrorem concipio, vel ad cogitationem de ejus actibus, gestibus, dictis, & ipsius aspectu. Tolerabiliùs mihi foret gravem subirè pœnam, quàm præ oculis cernere hunc hominem; & quousque non indicas, non manifestas ipsius imprudentiâ? supportatur, honoratur, amatur, qui sanè non est amandus, imò potiùs confundendus in suis actionibus. Defenditur à Superioribus, tanquam in omnibus bene ageret, me insuper deridet, nec quicquam efficiunt meæ contra ipsum querelæ, & accusationes. O crucem importabilem! ô pœnam immensam! ipsum amare jubeor ut fratrem, vetor ipsum confundere, & ipsi remonstrare mores insultos, & vitam indiscretam, imò, quod plùs est, loqui me volunt illi amicabiliter, honorare, & omnia charitatis officia exhibere, multa de hujus virtutis & excellentia, & præmio obtendentes, plura enumerant de

odio,

odio, invidia, quã illa sint execranda, tanquam odio eum prosequar, imò ut hostẽ illius me incusant. Sed non sic, non sic est Domine, ut mihi imputant. Nec enim mali quidquam illi cupio, verùm consortium ejus fugio, & ut crudum & insulsum fastidio, non est odium, quod me incendit; sed illius cœcitas in causa est, quia cùm talis sit, minimè ut talem recognoscit, quod ego cuperem unicè, ut confusus agnosceret se, & humiliando se, humilis fieret in oculis suis; Hæc me cruciant, & exagitant, quòd nihil minùs, quàm ineptum & inconditum, qualis tamen est, se apprehendat. Et dicunt, ne malevolum, invidum, & in periculoso statu constitutum, nonne magis viæ meæ rectæ, & viæ ejus pravæ sunt?

Respondet Christus

Querulanti.

MIser eris, si eos solùm diligis, qui tuis conveniunt moribus, qui etiam teneris inimicos diligere.

Et si hos solum diligis, qui te diligunt, tibi placent, quid ampliùs Ethnicis facis? hiccine amor tuus, quo flagras in me? an ignoras, quod uni ex minimis meis feceritis, mihi feciſtis? cogenda hîc est, & altiori motivo subigenda rebellis voluntas; non affectu vivendum, sed amore Dei; quia filiorum Dei tessera est, amare universos, ut mea membra, & participes cœlestis gloriæ.

Quæ tibi spes erit conregnandi cum confratre isto tuo, quem tantoperè aversaris in cœlesti regno? si per dissensionem modò divideris ab illo, qui eodem redemptus est sanguine? degeneras miser, nisi tibi subvenias, nisi sanioribus acquiescas consiliis. Si omnibus omnia factus est Paulus, tu quomodo non uni fieri potes in unum, & unus? Vide, cave, ne per te, & in te pereat vinculum, basis, ac fundamentum Religionis, imò æternæ fælicitatis arha, charitas, & amor proximi; Prô quò te propellit mala tua propensio? si naturali tractu putas vivendum, frustrà tot mortificatio,

fications, tot ſententiæ Scripturæ ſacræ, quæ nihil magis inculcant, quàm anguſtam cœli ſemitam, quàm violentiam in domandis paſſionibus,& extirpandis pravis affectibus.

Odium eſt, ad quod incitaris, eſtò advertas minimè obnubilatus fortibus paſſionibus, qualis tibi ſit, expendis, ſed qualis tu mihi ſis, quàmque aliis oneri, non recogitas, grave tibi eſt amare, quem malles confundere, ſed grande exinde conſequeris præmium, grandis denique eſt neceſſitas, quia ſolùm per talem amorem ex inimico amicus efficeris Dei; Jungere ergo ei amoris affectu, propter me renitere, repugna, regnet in te gratia divina, non natura corrupta, & diabolus ſuſurrans, depone omnem iram & indignationem, quoniam eſtis invicem membra, odium depone, & ut tale agnoſce, vel ex ſignis, quia inquietant te, quia affligunt, nec refert, quòd eum non lædas, nec lædere cogites, ſufficiet, ſi avertas te ab ipſo, vel corporis greſſu, aut etiam ſolo mentis affectu;

Et anne bene tecum erit, si tibi eatenus ego propitiùs sim, ut non te quidem lædam, avertam autem faciem meam à te, reminiscens peccatorum tuorum? & videre te nolim subtrahendo gratiam, veniã, & misericordiã minimè, miser namque fores, & miserabilis. Nunc ergo quid obicem, quid nubem opponis mihi, ne transeam ad te, crede sanè, quòd sicut in vulnere nullum proficit emplastrum, nisi priùs extrahas ferrum, ita nihil efficiet oratio tua manente amaritudine in corde, nec unquam quietus vives quamdiu regnabit in te ista passio. Et nonne confunderis cernens te pejorẽ bestiis, quæ etiamsi naturâ sint feroces & homini infensæ, frequenter tamen non nisi lacessitæ aggrediuntur. O quàm longè majorem invenies in te displicendi causam, & temet aversandi, quàm in altero? Ecce peccata non sunt, quæ fratres tui faciunt, vel frater committit, aut certè non gravia, nec me ille offendit, & tu ei irascéris, & indignaris? quid agis? mihi vindicta, non tibi,

mihi

mihi vindicta, sed solummodò pro peccato: quàm durum tibi fore credis in fine vitæ; ubi rememorabuntur hæc; tibi enim viam salutis præcludent, nisi resipiscas, quia si tibi modò gravis est ad tollerandum, & amandum, quid in agone erit, ubi omnes dæmonum machinationes eò collimabunt, confluentq; in te unum singulæ offensiculæ, concitantes, si possibile est ad odium; charitate exclusâ, quæ sola salvat? ut dum sic moreris, æternùm heu moriaris, imò nec unquam moriaris, cruciandus sine finè? quæ ergo spes tibi, imò, quæ non desperatio, cum modò vegetus, mente sanus monitionum, lectionum spiritualium, & Sacramentorum capax, non deponis sarcinam, cùm ibi vix justus tutus erit à prædonum rapacitate? si modò cæcus es ad æterna, ad flammas perpetuas, & durus ad saniora, quid tunc eris? homo cùm sis, homini reservas iram, & à me exspectabis medelam? in similem tibi non habes misericordiam & de pecatis tuis reportabis veniam? non

sic, sed quâ mensurâ mensus fueris, eâdem remetietur tibi.

Reformatio ad prædicta.

DE ANTIPATHIA.

HIc morbus sicut est multùm periculosus, sic se citò exerit, sed curatu difficillimus, maximè in senioribus, & professione provectioribus, nisi sunt bonæ indolis tractabiles, & morigeri, item prout invenerit subjectum. De Melancholicis penè desperatum est eos curandos, si insimul vivant, nisi ut ante memoratum, optimæ sint voluntatis; quare vel separandi, vel si separari nequeunt, studiosissimè orandum, & insudandum.

Ah quanta miseria, ubi hi simul sunt, etiam stupidi & prætactæ simul complexionis, novit, qui egit cum eisdem.

Id notandum facilè contingere, quòd maniam incurrant, & mente capiantur, quoniam continuò fervent cogitationibus tumidis, & vindicativis.

Quod

Quod de provectioribus, idem nonnunquam contingere potest in junioribus; ideòque sedulò attendendum in Novitiatu, qualiter insimul conveniant, si plures sint; per invidiam quippe, & delationes cum amaritudine, & impatientia se prodit pestis, sed remedium qui quærit, sciat nullum esse efficacius, sine quo spes omnis deficiet, quàm humilitatem, ita, ut si velint hanc bestiam edomare, & exteriùs, & interiùs se cogant per motiva, ut illi, contra quem stimulantur, parati sint se subjicere, eòque omni conatu allaborandum Superiori, secus, habebit aspidibus & leonib⁹ ferociores successu temporis, qui nullis ampliùs motivis, regulis, adhortationibus, minis & pœnis coërceantur ab exasperationibus, & odiis.

Ac primò quidem, ob oculos illis ponendum, quid sit, quod eos tantòpere exagitat, excitans ad aversionem, & invidiam adversus hunc. N. tunc certè reperient nulla esse peccata, sed suspiciones, vel quod derideatur ab illo, aut certe nul-

lum erga se respectum habeat, quem sibi talis ex discretione deberi existimat. Pono in specie. v.g. manum alter non admovet in tractandis libris, in eligendis scopis sumit meliorem, in clausto sibi non inclinat, amatur, laudatur magis à Magistro, absoluto opere citiùs vadit ad cellam: Iste è contra frequentiùs corripitur, & eidem postponitur. Invenient, nihil aliud esse, nisi vel invidiam, vel impatientiam desinentem in odium, dum videt æmulum, quem tantòpere optat confundi, & humiliari, meliùs aut honoratiùs tractari; vel cùm eundem accusat, defendi & excusari. Motiva sumantur à pulchritudine virtutis charitatis, & è contra à deformitate hominis invidi, qui odit fratrem suum homicida est &c. charitas patiens est, benigna est, charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, &c. Evidens quoque signum est, æternæ damnationis odium, & indignatio contra imaginem Dei, quam suo sanguine

à diaboli

à diaboli servitute eripuit Christus, caveat itaque talis, ne, dum effigiem, & imaginem Creatoris persequitur, Deum quoque ipsum graviter offendat. Et quomodo dicit talis Deo, dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus &c. Deinde cum non simus fratres carnales, sed spirituales, cur, ideo quia secundùm carnem, & naturam displicet Confrater, ipsum hominem prosequamur? Væ ergo illis, qui in viam Cain abierunt.

Eò specialissimè laborandum Superioribus, ut tales homines, quâdam violentiâ actuum humilitatis cogant Divinã bonitatem, quæ nunquam suos deserit, & sic extorqueant efficacem Dei gratiam, quâ in alios mutentur. v. g. saluberrimum erit ad singulos impulsus odii, & aversionis cum Superioris licentia se coram illo, contra quem stimulatur prosternere, & petere pro se orari. In Cella quoq; sibi talem imaginari in persona, & coram eo se reum fateri. NB. Si tamen absit

periculum furoris, & sic se ibi prosternere, oscularique quasi pedes ejus &c. scribere quoque in scheda ea, quibus se viderit moveri ad patientiam, & charitatẽ &c. crebrò sibi imaginari, quòd Regnum Cœlorum vim patitur, & tali violentiâ obtinetur. Et certè sibi talis persuadeat necessè est, quòd quò difficiliùs fuerit, quod aggreditur, eò majus sibi præmium restet, imò unus talis actus intensus, qui contra renitentem naturam exercetur, plùs in anima facilitatis operatur, & causat, quàm decem remissiores, nec talis multùm recogitet actum humilitatis, quem meditatur, quid alter cogitaturus sit; neque diabolo dissuadenti aurem præbeat, qui continuò in talibus conatur repræsentare indiscretionem, crudelitatem, imprudentiam sui adversarii, item propria dona, & excellentias animo objicere, hoc ferè modo; *Ego qui diutiùs in Ordine qui ab alus semper habitus pro discreto, prudenti, ego qui à talibus parentibus divitibus, nobilioribus, &c. isti*

tali

isti tali & tali me subjiciam? ne unquam volvat talia, sunt enim certa instrumenta odii, furoris &c. sed continuò ad tales insultus ea legat & recogitet, quibus se scit moveri, qualia etiam semper in promptu habebit descripta, quæ possint humilitatem inducere, ea debet secum portare, sibi imprimere, exclusis omnibus aliis.

1. Possunt autem talia esse v. g. Graviora peccata, quibus Divinam Bonitatem offendit: è contrariò virtutem & dona, quæ alter habet, in schedula scribere.

2. Item ex Scripturis aliqua de invidia, odio & charitate, ut passim habentur, quæ plus movent, in promptu habere, & vel legere, vel mente recolere; quod Deo summoperè placet.

3. Se subjicere etiam infimo, & rememorari illud Thomæ Kempensis, *si vel unite præferas: vel præposueris, non poteris esse quietus.*

Si in ulla tentatione locum habet illud Poëtæ: *Principiis obsta, serò medicina paratur,*

ratur tunc in hoc vel maximè valet, est enim incredibile, quàm speciosè, quamque callidè se hic amor proprius, imò diabolus insinuet, dum tales cogitationes injicit, & nisi statim occurratur, accenditur homo, eòque devenit, ut sibimet vix possit ab aliis gravioribus temperare, adeoque cautè nimis agendum, cavendumque, ut non sinatur habere locum in corde, fit enim sæpè, non advertentibus illis, ut licet totaliter vindicativis, & tumidis cogitationibus sese involvant, nec tamen vel minimùm advertant.

Obstupui sanè non semel, audiens de & in tali homine rei, de qua loquimur exemplum, qui tamen post breve tempus non sine mirabili Dei misericordia & bonitate in tantùm fuit adjutus & liberatus, ut illum quem anteà penè cum insania insequebatur passionibus, parumque abfuisset, ut ipse fassus est, quin ad verbera ob nimiam antipathiæ operationem deveniſſet; vix in ullo lacesserit, imò quod plus erat, multas mordacitates & confusiones ab

ipso

ipso patienter visus fuerit tolerare cum singulari agnitione miseriæ, in qua priùs fuerat. Obstupui, inquam, quando audivi ipsum præ nimia passionis vehementia, & intensis cogitationibus tumidis totaliter defatigatum, & viribus defecisse in tantùm, ut pedibus ipso fatente, vix insistere quiverit, & quod magis mirandum, absque ulla culpa sibi id accidere autumans, nullam de hoc culpam volebat agnoscere, asserens se nullo prorsùs odio stimulari contra eum, quem tantoperè averfarat; sed non adverterat; nec principiis obstabat, adeoque sese insinuabat cogitatio concitans contra alterum, ut eo, sicut dictum est, quasi per inadvertentiam devenerit, donec tandem divinâ adjutus Clementiâ, non sine magno cordis dolore cœcitatem suam deplorârit:

Sed audi, qualiter fuerit curatus.

1. Primò omnia sincerè revelavit suo Confessario extrà Confessionem, sicque multùm fuit adjutus per illius adhortationes

tiones & remonstrationes, & consilia, quæ in his consistebant.

Quoties id sibi contigisset, ut sentiret tales stimulos contra illum, quem insequebatur & siquidem esset internum, jussit, ut se ad scabellum in cella prosterneret, imaginando sibi, quod ille frater ipsemet esset, sicque illud oscularetur tanquam pedes ejus, deprecansque veniam, & petens pro se orari.

2. Si verò, quod non rarò contigit, ad extra prodiisset ea passio, scilicet per contentiones, mordacitates, & verba pungitiva, licet data causa fuerit, coràm ipso post factum jussus est se prosternere, petereque veniam, se malè feciisse, rogareque pro se orari.

3. Illa quæ suprà posita scilicet dona, aut bonam vitam alterius, & è contra malam vitam suam, & graviora peccata in promptu habebat, sicque huic passioni velut indomitæ bestiæ objiciendo os occluserat, & aditum ad cor impediebat.

4. Pro Confratre illo continuò orabat;

sic

sic tandem factum est, ut Deus per tales actiones, coactus efficacem præstiterit gratiam, ita ut brevi spatio fuerit liberatus, qui alioquin ferè ad furorem, & mentis quodammodo insaniam, ob nimiam passionum vehementiam deveniſſet, sic ille fatetur adjciens se sibi timuisse, ne ad verbera deveniret.

NB. Cùm hi adhuc ordinariè minùs in Dei amore sint fundati, non meliùs moventur ad adhibendam vim, & violentiam ad tales actus humilitatis, quàm per memoriam quatuor noviſſimorum, & terribilium pœnarum inferni.

Reformatio per proposita.

1. Frequenter expendam, & speciatim, ubi sensero hos motus, quid deceat virum cordatum & bonum in tali casu.

2. De virtute mansuetudinis sedulò meditabor.

3. Item, quàm indecens sit viro rationis prædito commoveri, & insurgere contra imaginem Dei, quàm absurdum Christiano Religioso.

4. Pe-

4. Petam indesinenter lumen à Domino, ne amittam lumen internum, veritatis agnitionem, ut patientiam, & charitatem fraternam, vestem nuptialem, quâ qui caruerit, mittatur in ignem æternum.

5. Item lumen agnoscendi peccata mea, quibus iram Dei merui, ut vel hic vindicentur injuriæ, quibus Deum affeci, patienter ferendo & in contrarium nitendo.

Et denique sedulò practicabo ea, quæ tribus antecedentibus paginis scribuntur.

GEMITUS X.

Quod ad Officium, quod sperabat, non sit assumptus. Et, Quod ex tali affectu, ubi spe excidunt, mala procedant, maximè in Cœtibus Religiosorum.

AH Deus Consolator optimè, non conquerar, non defleam dies turbationis, & caliginis, dies miseriæ & afflictionis? nonne intueris animum meum oppletum, & obrutum tristitiâ? non

non cernis, ut torquentur viscera mea, ac præ tædio in me tabescit anima mea ? justè ageretur mecum, si is non essem, si tam aptus non essem ad officium istud. N. quod ab alio mihi præripitur, currebam bene plenus spe & fiducia, sed amodò fascinavit me spes vana, & falsa dum decepit, dum illusit, nonne sederam ante in pulchritudine pacis sub umbra alarum tuarum, plenus meritis quia plenus fiduciâ, plenus opulentâ requie, quia spe lactabar Officii ? currebam viam mandatorum tuorum, quia dilatabas cor meum ? obedientiâ mihi nihil faciliùs, humilitatem sectabar præ omnibus, & felix eram, & beatus. Modò quid dicam ? irrepunt tristia cogitationum phantasmata, nec eisdem par sum aut sufficiens excludendis & domandis; Ah ! Domine vim patior, responde pro me. Ego qui quondam opulentus non quidem divitiis, queis prophana ditat Babylon, sed oris facundia & verborum gratia, lapsos erigebam, mœstos consolabar, infirmis medebar, nec deerat, vel in af-

in affectu gratia, vel in voce efficacia: nunc lapsus sum, nec video unde me valeam erigere, mœstus sum, nec solatium reperio, circumdederunt me dolores mortis, in suspicionum barathrum me mens anxia dejiciet, ni Domine succurras afferens remedium malo huic pessimo, melius fuisset me nunquam, vel verbo disposuisse, mansissem sic quietus in prima mea gratia. Ah modò non turbabor, non affligar? qui exspectatâ tam diu gloriâ & honore defraudatus, & rejectus locum optatum non obtineo.

Respondet Christus
Afflicto & misero.

FILI, vel credis, vel non credis, nihil uspiam contingere in mundo citra meam dispositionem & ordinationem: scio, quia credis, non temerariis vitam tuam agi motibus, sed à me dirigi & moderari; scis utique, quia malum non est in civitate, quod non feci ego. Si hoc ita est, cur turbaris, cur tristaris & mœrore con-

sume-

sumeris, dum cernis subvectum alium te relicto? Expende fili viam, in qua ambulas, nonne viam crucis elegisti, nonne tu hanc iterum in Professione spospondisti mihi? à spe, inquis decidi, fraudatus sum honore, gloriâ & commoditate, quæ sectabar, sed quid est tibi honor & gloria, hominumque existimatio? quid denique commoditas illa tibi tam imperfecto, tam malè affecto & infecto, nisi bonarum actionum impedimentum & declinatio, mentisque excœcatio? nonne mille talibus, ego melior tibi sum? an mihi amorem tui, tuæque carnis illecebras, & stultas hominum opiniones præferes? si me amas, si ad cœlum tendis, quid nugis intendis, quid tam molestè habes, quod te recreare debuerat? nonne mihi dum sic solus vivis sine officio, conjunctior permanes? quia nullis distractus negotiis, nullis præpeditus curis, nullis præventus solicitudinibus? horrere debuisses, si ex obedientia id tibi fuisset injunctum; cave ergò, ne obruaris, quia fluctuas, vide, vide

ne

ne mergaris, quia allisa jam cimba est. Salvare fili, & suspice cœlum, quid curvaris? Cur deficis in tribulatione? Cur tribulationem reputas & despectum? tuâ hæc culpâ accidunt, non meâ. Tentatus es, sed non ultrà id, quod potes; Eja fili, suscipe voluntatem Patris tui, vide, & cave, ne cum iis sortem tuam constituas qui tribulationem non susceperunt cum timore Dei; sed ambulantes in desideriis voluntatis suæ, exterminati sunt, exturbati sunt, repulsi sunt à gratia, à gloria cœlesti, vide, cave, quia quotquot naufragium in Religionibus passi sunt, in has syrtes priùs inciderunt. Et quia incauti fuerunt, ut declinarent, quantociùs dati sunt in reprobum sensum, ut mala facerent tanta, quæ mundus stupet, attende, cave, vide, bibe calicem, & exhauri amaritudinis poculum; à Patre enim, à Medico sanitatis tuæ cupidissimo est porrectum; quia modicum, quod affligit, sed immensum id, quod afflictum temporaliter, consolatur æternaliter. Amen.

Obser-

Observatio ad prædicta.

LApis hic lydius est, ubi multorum dignoscitur perfectio, & simulata pietas, mare est, in quo qui navigat, sæpè mergitur, & perit in undis. Ah! utinam Religiosi hoc afflati veneno saperent & intelligerent, ac noviſſima providerent, quæ futura sunt postea, desisterent, credo, à tam iniquo affectu. Ascendere vis mi frater, sed senties ita, crede mihi inevitabilem laboris & doloris necessitatem, ubi adeptus fueris, quod tantoperè desideras; Ah! utinam crederes, quàm irretiat multos, quàm devastet, quàm aggrediatur crudeliter hæc leena peſſima; à parvis incipit, sed in magna desinit, principiisque, dum non obstas, serpit in immensum; Tu qui sinis irrepere affectum hunc, vide, quomodò eradices, te certè non advertente, quæ nunc festuca est, in trabem excrescet non frangibilem, sed nec flexibilẽ; multi antea humiles, tractabiles, tranquilli ut oleum, ubi verò hunc in morbum

bum incidunt, sævire incipiunt sine modo, sine repagulo: Ita te quisquis hoc infectus es toxico, compello, tuamque compello conscientiam, edic, quæ causa, ut leviſſimam quamque confusionem, plus dico, respectum non exhibitum injuriam reputes, qui prius non talis eras, quia patienter ferebas? res mihi suspecta est, mi frater, infecta est lepra humilitas tua, cumulantur pustulæ, vide, cave, ne in Psoram excrescant, dum excrescunt. Ubi modò patientia tua, ubi charitas, vestis illa nuptialis, sine qua nemo Sponso congaudebit? Currebas benè, quis te fascinavit? fecit hoc affectus officii, hic prædo, hic fur ille pessimus, pessimus quia latens.

Ah dimitte, quod habes, & quod non habuisti; Si difficile est, si laboriosum, vivere sine officio, sine honore, sine splendore, cogita, quia violenti cœlum rapiunt; violentia verò hæc, humilitas est, patientia est, obedientia est, his mereberis gaudia sine fine, requiem sine labore. Sed induratum est, video cor tuum præfocatum halitu

litu venenato, & unde me nosse putas? Ex subita mutatione actionum tuarum; quid enim non moliris, quid non agis, ut avertas, ut arceas omne verbulum authoritati tuæ & opinioni grandi, ut tu credis contrarium? quid non facis, ut laudem captes humanam & hominum opinionem, qua te credis provehendum ad id, quod cupis? sed væ his, qui viam Domini cognoverunt! nec eam ambulant, tu nosti Dei voluntatem, quod abominetur viam, quam ambulas, (cum humilibus enim sermocinatio ejus) & cur, obsecrò, tam abominabilem facis decorem tuum? immutatâ intentione & vita tam virtuosa? quid est, quod modò obscuretur aurum tuum frigefactâ charitate? unde hæc Metamorphosis? quod tam citò mutetur color optimus, & aurum tuum vertatur in scoriam? qui priùs humilis eras & morigerus, ad omnem correptionem patiens; modò omne quod humile est, subterfugias, despectum horreas, & monentem te oderis? non hoc Circe, vel Gorgonides

(fabulæ sunt hæ) sed officioli affectus causavit. Certè negare non poteris, quod acu tango: sed necdum fortè prodiit ad extra, adhuc simulas humilitatem, celas vulnus, & ulcus tegis, & sanare volentem te arguis, negas subesse vel spem vel affectum, imò renuis, sed qui cor intuetur, novit verum esse, quod dico, concepisti virus, ad cor transibit, nisi pellas, suffocabit spiritum vitalem, & extorquebit gratiam Divinam, nisi cogites de remedio: Ex insidiis quidem rem aggrederis, quoniam audisti, quod fugientem officia, sequantur velut umbra, sed aderit tempus, ubi dejectus spe tua concidas vultu, & manifestus fias; fietque tibi morbus insanabilis, qui adhuc est curabilis.

Grandis miseria, mi Lector, mi Religiose, mi Superior, grandis labor requiritur, ut amoveas ab hac stultitia eos, quos semel invasit: opinantur namq; se & aptos & aptandos; dumque involvuntur hisce conceptibus; ægerrimè ferunt vel minimam confusionem; stomachantur, si non

non pro talibus habeantur, & excandescunt non rarò ad minimum verbulum, timentes, ne minuatur authoritas; sicque impediantur à sui desiderii consecutione. Ah! ferocem Bestiam, ah! grande malum, quæ intentionem incurvat, mentem excœcat, nec sinit quicquam agere boni, imò bonum vertit in malum, ut velut aranea etiam ex optimo flore venenum sugat, unde apis mel conficit. Ah stulti & tardi corde ad credendum, monentibus vos! siccine species decepit vos? & affectus hic pravus subvertit cor vestrum? non est hæc dispositio ad officium, quæ requirit præviam humilitatem, patientiam, modestiam, & charitatem non fictam mentiri, & hipocritam agere nesciam. O maledictum officium, quod tali modo acquiritur! caveat, qui sic ascendit, ne dicere quandoque cogatur cum illo, si nunquam fuissem in numero Prælatorum (Procuratorum) Cellariorum, Priorum; modò non essem in statu damnatorum.

Terribile tale exemplum refert R. P. Engelgrave in luce Evangelica de mala acquisitione, usu & vita quorundam Priorum, Lectorum, Procuratorum, quem consule. Bonum quidem est, & omninò acceptandum officium urgente obedientiâ, cum timore tamen & tremore, sed nunquam bonus est affectus. Nota est Theophili dœmoni homagium facientis historia, nec refert, quia ad talia non perveniſti, nec facilè venitur, & longè distes, mi frater, numera, si placet Apostatas, à Religionibus, à fide, & videbis nullam aliam post luxuriam fuisse causam, quàm istam:

Gutta cavat lapidẽ, non vi, sed sæpe cadendo.

Sic nemo de repentè fit perversus, sed incipit à minimis; si tamen hæc cogitatio etiam sola parvi quid dici debeat aut possit.

Sed ponamus succedere tibi fœliciter, mi frater, quod tantoperè affectas, vel retinebis cum affectu & voluptate, vel sine his: si hoc, erit tibi afflictio, si illud, generabit tibi suspiciones, judicia temeraria, a-

ria, averſiones, ſtimulabit te invidia, habebis æmulos, aut tales certè ſuſpicaberis, & quemcunque virum egregium timebis, ut inſidiatorem tui, & affectantem, quod tu tenes cum appetitu; habet enim annexam quandã Catalepſin, ut quales ſe reperiunt, tales cæteros judicent. Et quid ergò faciemus ſorori noſtræ? Fratri noſtro, quia tam immerſus eſt in profundo, nec abduci poteſt, ut non ſperet, ut non perquirat, quod ſuggerit affectus? quis affert ei remedium? dicamus ei, non eſſe illum aptum, nec unquam aptandum; nec primum, nec ſecundum, vel ſi ſecundum, certè tamen non dimittet primum, ſi quidem prævalet concepta de ſuis donis opinio. Dicamus ei, quæ terrent, quàm periculoſum ſit animarum regimen, quantum onus? obſecremus eum, ut recogitet, qualem habiturus ſit conſcientiam; ſi reminiſcatur, ſe tam illicito modo, & minimè vocatum intruſiſſe, quomodò ſecurus vivet? ſi verò externum vel œconomicum &c. munus eſt, quod talis, vel tales

ambiunt considerent pariter periculum, vagari per mundum, cum mundanis vivere, eorum se moribus accommodare, quid supereſt, niſi cum perverſis, ut pervertantur? de Procuratoribus in Soc. JESU dicebat nonnemo ex eadem Societ. abſolvi eos triennio ante mortem, quatenus ſeſe recolligere poſſent. Bona praxis & conditio, ſed fallit Divinatio, & mortis hora incerta.

Parergon
Ad RR. Superiores.

NON arguetis me, credo R.R. Patres, quod plus æquo calamum hic ſtringam, ubi conſideraveritis ſingula, maximè cùm hodiernâ die conſtet, & ſat longâ experientiâ compertum ſit, quod dico, & adhuc dicam, de hoc fonte malorum omnium; moveor ab hoc ſimul cum ſtupore incredibili vitii hujus audacia, & contagioſa virulentia, quæ ſævit non rarò in ſimplices & omni vafritie expertes, idque tantò periculoſiùs, quantò occultiùs,

tiùs, quoniam ſicut externâ ſpecie non præſefert notabilium vitiorũ larvam monſtroſam, ita neſcio, quo zelo, quo quamque ſpecioſo motivo virtutis, qui hoc infi-ciuntur toxico, inducti & adducti, ut dum his immerguntur, ita profundè ſubmergantur à dæmonio meridiano, ut qui priùs nec motum inobedientiæ ſenſêre, jam non compeſci ſe ſinant, ſine fræno fæviant, & abſque repagulo, eòq; nonnunquam promoveant fatuos conceptus, ut cùm obſiſti eis incipitur, in apertum prorumpant; ſic toxicum fugitur cum colore lactis; aſt nec mirum; habet namque hoc infatuatus hic effectus, ut ſic excœcet. O fœlix clauſtrum, quod peſtiferâ hâc ſemente non eſt afflatum! Conceſſerim libenter bellantium caſtris, auguſtis palatiis, Regum aulis & urbibus; ſed odoratas Domos Monachorum; ſed, ſed Clauſtra Regulariumpœnitentium & auſteritatem teſtantia Evangelicæ diſciplinæ arces, & arcas hâc lue afflatas lamentor; Ah! cur non exulas perpetuò aſceticis hiſce concla-

vibus? cur non relegaris in catenas ergastulorum, vel in remos navigiorum, vel in desertas regiones, & ferarum latibula, qui tantam edis stragem in Monasteriis & Congregationibus asceticis & Asceteriis sanctitatis opinione antehac fulgentissimis, tam pestifero veneno inficis mentes? fontem malorum dixi, non inficior, meliùs nunc addidero, si & vitiorum omnium seminarium appellavero. In fonte enim & scaturigine, tametsi omnes prævideant accessionem aquarum & alvei augmentum: attamen nemo non videt, quæ undâ erumpat, an turbida sit, an lympida, an sulphurea, an dulcis, calculosa, an pura, an liquoris acrimonia terras vastet, perdatque vortices, an suavi quâdam irrigatione plantas alat & herbas.

At in seminario seritur Napellus, nec apparet, cicuta crescit, nec deprehenditur. Itaque qui sperat, se visurum brevi florum suavitatem, aut messis opulentiam, expallescit ad veneni germina, & ad mortis cespites contremiscit, quod contingit in agris

agris, hoc in animis, quos officiorum affectus ferit, nimirùm excusationes in peccatis, suspiciones frequentissimas, tumores mentis & venenatas cogitationes innumeras; Principia sanè pessima, & licet sic affectus, sic infectus tunc temporis effectum nullum virulentum procreat, decursu tamen temporis crescente illo affectu, sic animum recipientis occupat, ut illicitum nihil existimans, aut consiliis suis, aut honori Superiorum adversum, vel eorum quorum insectatur munus id totum impleat, quod hic pessimus suggerit affectus ad detrahendum & susurrandum.

Non aberrabo proindè, si & fontem malorum omnium, aut seminarium, & vitiorum omnium scaturiginem dicam, secretum virus, pestem occultam doli artificem, livoris matrem, sanctitatis tineam, cordium excœcationem, ex remediis morbos creantem, ex medicina labores generantem, hypocrisis genitricem.

O quàm multa tolerare facit hæc fortissima,

tissima, sed iniquâ bellona: sed frange nucem, depone larvam, recide spem, colliquescat nix terram tegens; appareat arida, & manifestentur cogitationes cordiũ, ibi apparebit fortitudo, competentium ambitiosorum, ubi avulsi fuerint à lacte, an amentita Superiorem, cujus meditatione assequi sperabant, quod spirabant; vide si famam ejus non corrodant, modò tantò pestilentiùs, quantò fortiùs sibi priùs impresserant, quod sperabant.

Nemò miretur, in tali homine humilitatem & patientiam, docet enim hæc magistra callidissima mille artes, docet induere Prothei formas, tam varias, tam formosas, ut capiaris ejus aspectu, quamvis spirituum discretione polleas: Nec desunt, quibus bene videtur esse cordi illud: *Nescit regnare, qui nescit dissimulare*: dissimulant enim & tolerant, ut penè crepant, qui si tam pravum motivũ mutarent in vertũ & debitum, nimirùm propter Deum, & quia ejus esset voluntas, sic durabiles forent: Ast detegitur facies larvata, ubi spe decidunt,

dunt, ita ut sensim sine sensu deficiat affectus, & amor ad vos, amor, inquam, qui priùs irrigante spe florebat, ut Amygdalus, modò degenerans producat fructus amarissimos, quos utinam gustare vos non contingeret: tunc enim videre licet qualiter corrugant faciem, & qui priùs omnia tolerare videbantur patientissimè, erumpant nunc in furorē & insaniā, *sicut crassitudo terræ erupta est super terram.* Ps. 140.

Placet vobis RR. PP. submissè colendi fidelitas referentis omnia, non placitura, si pateſceret, intentionis obliquitas; occupat & rapit cor vestrum sermocinantis vobiscum, demissio capitis, oculorumque modestia, non arguo vos, non reprehendo, siquidem de vestro metimini cor illius; verùm quid si pravus pateſceret affectus, crederetisne tam facilè? difficulter adducor, ut credam, conscius æquitatis vestræ, quâ delatum à tali subdolo non ejeceritis è tribunali mentis vestræ & conceptæ bonæ opinionis. Verùm dicetis, quis divinabit istud? quis fictum inter

& ſincerum diſcernet affectum? Adornat dictis ſermones meos, virtute me prædicat non tam ſpectabilem, quàm amabilem; ſed ubi? audite; apud eos, qui vobis ea referunt, qui ipſum deferunt, de hoc veſtro præconio.

O callidos! vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos, ubi dudum repoſuerunt ea, quæ in mente portârunt; dum ſpem iis feciſtis de conferendo officio. Quid ſi noſſent, vos brevi amovendos, veſtrorumq; competitorum, non dicam, inimicorum quempiam evehendum in locum, quem tenetis, quid arbitramini, faciet dilectus veſter filius ad obſequium veſtrum tam alatus, tam promptus? Dicam ego, quid faceret, vos deſereret, & huic adhæreret, ſiquidem ſpes promovendi conceptuſque illius evaneſceret in vobis.

Verùm ſcio, ſufficit, dicetis, dummodò vivant quietè ſine murmure, tractabiles, morigeri, eſtò ſpes officii motivum ſit. O! ô! ſentietis, quod ſcribo, ſentietis tantò duriores, tantò diriores adverſarios

poſteà,

posteâ, quantò tractu temporis fortiùs stipati sensum obfirmaverunt de consequendo officio; similitudo, dum hæc scribo, incidit per aptissima, Imaginamini fluvium, imò rivulum, qui aliquantò temporis spatio fuerat retentus, quam fluat, quàm ruat cum impetu, remoto repagulo; Ita ita vobis eveniet; creditis quidem, quia estis magni in eorum animis, estis spectabiles in eorum oculis, sed quare? an quia tales estis? minimè: quia potiùs ideò, quia lactatis, quia spem officii relinquitis; ideò vos commendant, ideò placent dicta, factaque vestra, sed putatis illos tales semper mansuros, & vos in eorum animis tam altos, tam clarâ luce coruscos habendos? probate, si placet, quod dico, dixi, & dicam semper, alium eo relicto assumite ad officium Prioris, Cellerarii, Procuratoris, Vicarii, &c. si non velut tophus in pulverem in oculis eorum fatiscamini.

Alii quidem charitatem ita fovent cum fratribus, ut per omnia omnibus placeant,

ceãt, ita dextrè, ita amicabiliter eõ versantes, ut omnes sui in amorem rapiant. Sed neq; hoc habet solidũ fundamentù; quia fundati sunt in spe officii: hi enim, ut apud Superiorem, cujus interest ad officiũ assumere, conservent, augeantquè bonam opinionem ah! quâm enixè allaborant, quantum fatigant cerebrum, & omnes ingenii vires intendunt in epistolis, quas componunt, aliisque scriptis, ut eruditi & docti nomen apud eundem acquirant: nihil hîc difficilè, nihil grave: sed advertant velim, Superiores, quòd non rarò tales ubi suo, quod affectabant, defraudantur effectu, omnes illos ingenii nervos, quos ad placendum sibi priùs intenderant, contra se nunc exerant, & dentes acuant caninis sæviores; amor enim ille verus non erat, nec ex corde procedebat; non vos amabant R R. PP. sed officium, quod quia negatum est, fiunt manifestæ insidiæ latentis inimici: ita sanè, nunquam ita revelantur cordium cogitationes, quàm ubi hic doloris gladius pertran-

pertransierit animam, ubi, inquam, talis negligitur, alius assumitur, & hic relinquitur. Dura sicut infernus æmulatio, quæ quantam frequenter flammam excitârit, maximè ubi è junioribus, aut minùs perfectis quispiam assumebatur; docuit eheu, & etiamnum docet experientia, exulceratis æmulis & competentibus; Deus, in cujus manu corda sunt universorũ, faxit, ut arceantur isthæc omnia ab omnibus monasticis cœtibus. Ego affectum prosequor, necdum in effectum deductum, & primò quidem, ubi in cujuspiam corde seritur, concitat ad inquietudinem, ut quod delectabile putat, assequi nitatur: hæc inquietudo suspicionem generat, suspicantur enim ferè semper alios quoque affectare quod ipsi, qualis enim quisque est, tales & alios judicat esse; suspicio creat invidiam, dum enim semel conceperunt suspicionem, quòd nimirum simile affectent alii timent pariter & tristantur, cum vident in illis, quod apta habeant dona

dona ad officia : Invidia quid cauſet, quot ejus ſint, & quales filiæ, ah eheu ! nimis clarè conſtat, invidiâ diaboli mors introivit in orbem terrarum, hæc ſuſurrationes parit, ita, ut omni modo nitantur dirimere quibuſcum habent amicitiam, ac pariter inſurgant in æmulum, & velut talem judicatum à ſe: taceo amarulentias, aut etiam odia continua, quæ in corde latent, quæ torquent interiora animi, conquieſcere deberet in iſtis memoratis hæc ſæva lues, nec graſſari tam longè latèque in alios, ſed, ah ; tam contagioſum hoc eſt vitium, ut ab eo multi priùs ſimplices, ſine fuco, ſine dolo corripiantur, ubi cum talibus tali contagione infectis converſari incipiunt : Defectus enim, dum de Officialibus audiunt, nec contradicunt, cum lupis ſenſim ſine ſenſu lupi efficiuntur, & ubi paululum intepeſcunt, caput erigunt, & ipſi aliquîd ſibimet ipſis apparere & ad talia munia aptos judicare ſe incipiunt.

Credite firmiter R R. PP. ubi hoc in cujuſdam corde advertitis virus, non eſſe con-

constãtis animi aut durationis, quidquid agit; esto virtutem præseferat, & humilitatem S. Franciſci profundiorem, estò videantur viscera vestra atque umbræ, id unum approbantes, atque improbantes, quod placet vobis, aut displicet, mutabuntur ut luna, & lucem amittent ubi spe suâ decident, & velut Harpyæ vestras corripient fauces, modò quidem, ad omne opus prompti & alati, jube tantum quod vis. Sed ululabunt urgentes, & dicentes, si non verbis, opere certè, & interiori ejulatu: vah! quid assumpsit istum, & istum, me relicto. Talia, ah! utinam semper prævideremus, non ita amplecteremur, dum nostros palpant defectus, dum excusant, dum nobis blandiuntur! quin potiùs allaboraremus, ut hunc orci spiritum revellamus à pectore. Sed vix est, qui recogitet corde, optimè semper sentiens de talibus, quousquẽ naufragium, faciente cupiditate, imminuta fiducia proditores sentiamus: proditores dico; quia arcana vestra, quæ ipsis modò detexistis, manifestabunt,

bunt, mentes vestras infamabunt, opera vestra calumniabuntur, quieti vestræ insidiabuntur, folles erunt inimicorum vestrorum, nec desinent nomen vestrum maculare, vitam divexare mille sugillationibus; tunc cognoscetis colorum figmenta fuisse, & pardis maculosiores, dum voluerunt videri fautores, & filii obedientissimi.

Et credo equidem, non tam pestilentes fuisse priùs, nec ea volvisse mente, imò verò tractabiles, morigeros & veraces fuisse, etiam conceptâ jam spe officii. Sed id contingere solet in iis, qui claudicant in utramque partem, & suæ cupientes satisfacere cupiditati, & Dei tamen non deserere favorem & gratiam; sed quoniam decipiuntur nimis in hoc, quòd se credant divisis animi oculis stante videlicet officii affectu, posse se altero oculo virtutis perfectionem, & altero respicere sedem à superbia, & ambitione concupitam, uno genu Deum adorare, & alterum Baali flectere, ideò eò deveniunt; qui enim

nim talis est, omninò Deo acceptus non est, sed in conspectu ejus læsæ Divinæ Majestatis reus. Non consistunt simul Arca & Dagon; implicat velle studere perfectioni, & gerere voluntatem ad officium, nimis pravus est hic affectus, intentio mõstrosa, Deoq; odiosa; detestatur quippe Deus has amorum Chymeras, & funestas copulas repugnantium voluntatum, implicat, inquit Philosophus.

His bene expensis R R. P P. non mirabimini ampliùs, quî fiat, ut in fratre isto, in filio vestro N. tali, nil movendo, orando, objurgando proficiatis; latet anguis in herba, in radice situm est, non in ramis, in corde latet virus, quod priùs evomendum, quàm admittat medicinam; frustrà apices decutit, aut truncat, ubi radix computrescere incipit, suscipient equidem verba corripientis, & inter monentis verba erubescunt, omnẽ spondentes obedientiã, humilitatẽ, charitatẽ cum omnibus, sed ficta est, hypocrisis est; descendit ut ascendat, est namque, qui se nequiter humi-

humiliat, & interiora ejus plena sunt dolo, si hactenus non cognovistis, quâ viâ scripserit invidia, animorum concitationes, &c. in vestrum Asceterium, scrutamini, & invenietis hæc occulta latibula.

Occulta sanè, quia nec ipsimet, qui eâ ingrediuntur advertunt, quò vel ubi gradiantur, nam quis eorum sic ægrotantium credet se invidiâ laborare, vel invidiam esse, tacere dum laudatur hic vel ille Officialis, cujus ipse ambit locum & officium, ecce doctum audit, sedulum, prudentem, & qui potens sit in opere & sermone, qui studeat fortiter, qui scribat subtiliter, dexter in omnibus, Exemplaris in vita, ô quàm ingratus hic sonus in aure ambientis. Et quid ad hæc ille? contradicet & opponet; an consentiet? absit utrumque, nam si hoc, crescceret opinio bona in illo, si illud, manifestæ fierent cogitationes cordis, & suspectus redderetur tanquam qui ambitiosus esset, & lividum haberet oculum, tacet ergo & mœret. Suspicerem profectò hanc tuam taciturnitatem

nitatem mi Religioſe, niſi ſcirem, te morbo hoc vix curabili ægrum, quia cùm cæteroquin tam pronus ſis ad loquendum, ad detegenda aliorum ſecreta tam incurius, in hoc tamen te maturum, tam taciturnum exhibeas ubi de optimi viri, de Officialis laude bene meriti agitur, de prudentia & doctrina diſcurritur, te habeas tanquam eſſes homo non audiens, aut ignorans quis eſſet, non ſuſpicio, ſed condemno, quia damnabile nimis; quid enim? cur dum de defectibus illius, de ſiniſtro quopiam agendi modo, de verbulo incautè forſan prolato, inſtituitur ſermo, tam largus es, tam liberalis in verbis, tam meditabundus in cogitationibus, ruminans & ſpeculans, quomodo oleum affundas, materiam præbeas, quid non fingis ut ei quippiam affingas, ut addas ut augeas interea, timens & trepidans, ne colloquium tam ſuave, tam deſideratum interrumpatur, ô peſtiferum malorum malum! ô malum inquietum! ô fontem amarum! unde tam amara profluit unda? Re-

Repeto & repetam : hoc vitulento toxico, qui afflatus est, non quiescit sensim instillare cœteris, detractionum, susurrationum venena, contra Officiales, quorum ambit locum. Ah Deus, quàm iniquè, quàm callidè, quàm perversè non rarò contaminantur ab his etiam simplicissimè gradientes, in domo Dei ambulantes pariter cum consensu, eò quòd mala malè & pessimè hauriant à tali æmulo iniquissimè sugillante famam suorum Superiorum, & Officialium. Mihi conclusum, impossibile fore ex toto pacificum posse servari Monasterium, si vel minima hujus scintilla latet in corde etiam unius tantùm : nescio enim, & explicatu difficillimum est, quàm latenter, & inadvertenter sæviat, dum serpit, quousque stupentibus universis, quòd priùs pustula minima, imò nec ut nævus conspiciebatur, aperiatur in gangrænam odiorum & contentionum. O quàm fœlix claustrum, ubi Maria non invidet Marthæ, & vice versâ ! quàm miserabile Monasterium, ubi fit secus, &c.

GEMI-

GEMITUS XI.

De eadem materia continuatio.

Heu mihi! quàm densis nox incubat atra tenebris?

QUi priùs jucundus eram in vita mea; ſiccine circumdandus eram nube tenebrosâ, qui priùs ambulans in clara luce, exultabam ut Gigas ad currendam viam mandatorum tuorum Domine, cùm dilatates cor meum ſpe officii? & modò cur venit ſuper me indignatio, cùm deſpicior? alius præripit locum, quem merebar ego? ſiccine ambulare debui in vacuum præparans, & diſponens me ad altiora? modò mihi obtenditur humilitas, patientia ſuadetur, & pax cordis, ſed fruſtrà: grave nimis eſt poſt talem confuſionem arripere, cui non aſſuevi; nonnè ſatiùs fuiſſet, nil mihi unquam dixiſſe de officio, quàm ut modò confuſus retrocedere cogar? multa obganniunt de periculis regentium, de felicitate ſine officio viventium, de ratione rigoroſa Præſidentium

dentium sed frustrà, non tam facilè se dabunt, quod longo temporis tractu invaluit. Sat diu abjectus vixi inter Confratres, non est cur me reprobent; æquè talia, imò plura & præclariora dona mihi sunt & dotes ad administrandum officium, quod isti modò confertur; sed ô Domine, quid si adhuc spes foret acquirendi, quod modò tanto cum cordis mei dolore perdidi? tegerem occultum cordis vulnus, perdurarem in humilitatis actibus, nec descenderem de cruce consolante me spe ulteriori. Secus, proderit alium inquirere locum, ut si fortè ignoto plùs exhibeatur honoris, maximè cùm scriptum sit, *non esse prophetam sine honore, nisi in patria sua*, præsertim cùm & omnibus de me constet me repulsam passum, nec ignorant de meis actibus perperam admissis, ita, ut frustrà sperem me assecuturum, quod intendo.

Respon-

Respondet & arguit Christus,

Eò quòd perversâ gradiatur viâ &c.

COmmiseratione dignus es, & lacrymis, quia cùm lacrymandus sis, non lacrymaris, dolendus cùm sis, non doles; agis ut solent infantes, qui latitare se credunt; dum faciem abscondunt: ô miser! quid agis? quæ confusio tibi foret, si hos tuos conceptus clarâ luce intuerentur Confratres tui? sed scias oportet, quòd satis apertè cognoscunt ex externis, quæ in mente volvis; quoniam actus tui denuntiant de te, ex quibus ipsi clarè advertunt, quòd ambitio subvertit cor tuum, ut cœlum non videas, & cœlestia, qui ex Deo est, Dei adimplere studet voluntatem non suam, cum tanta cordis inquietudine nemo sibi sumit honorem inter electos; nisi qui vocatur ut Aaron. Durum tibi videtur, quòd cum te credas præfixum & deputatum fuisse ad officia, modò negligaris, deciperis miser, an fortè

fortè quia advertisti, Superiorem tibi benevolum, affabilem? an fortè, quia impulit ad studium asceticum, & studium sublimius, Casus, & Theologica? ab eo te putas dispositum, & destinatum. O remota sunt hæc, nec dispositio dici potest, nisi in mente fatua & venenato afflatu officii infecta, quæ priùs sibi in phantasia, phantasticas formavit officiorum ideas & chymeras, quàm vel ii, quorum interest conferre, de iis cogitârunt.

Sed objicis, omnes actus meos & studia eò direxi, in id unum collimans, ut voti compos fierem: culpâ tuâ id egisti, ita ut meritò redundet in caput tuum; quoniam infectum erat palatum tuum, nec sapiebat tibi sermo, nisi qui titillaret hunc affectum, sed malé, ideo meritò hæc pateris: sed resipisce, si sapis, nisi tibi competit, vel de congruo quidem, quoniam miser, & miserabilis es. Siccine cordi tibi est, quòd humillimum omnium servum in professione te spospondisti, & pro præbendario recipi supplicasti? an ministrari venisti?

ti veniſti? & non potius miniſtrare? regnare vis, ſed vide, an ex me, vel potiùs ex diabolo: memor ergo eſto, unde excideris, & prima opera tua fac, quando ab omni lethiferæ hujus peſtis contagione remotus vivebas cum ſervis Dei in charitate Dei non ficta, & quare apertis oculis in ſcopulum impingis naufragium paſſurus, non mercium, non vitæ temporalis, ſed æternæ fœlicitatis? an ita ſurdus effectus es, ut & cæcus fias? nonne cernis te invidiâ tabeſcere, quæ dæmonis eſt teſſera? an jactantiam tuam non advertis, quæ ſuperbiæ filia eſt, & Luciferi pediſſequa? quid ſibi volunt tot mentis turgidæ conceptus? quo machinationes improbæ & excuſationes in peccatis, tot verborum ambages, tot jactantiæ Symbola, modò te ſobrium, modò humilem, modò obedientem propugnans acerrimè, modò defectus tuos non excuſans ſolùm, ſed etiã eis virtutis colorẽ appingens, hunc laudes in faciem, vellicans à tergo famã & inter hæc tamen tu nulli patere credis mentis

conceptus? falleris nimiùm, non ita cœci sunt, ut cœcitatem tuam, & miseriam non dignoscant; dudum patefactæ sunt machinationes cordis tui, sed non est, qui audeat tibi ponere ob oculos, quia noverũt superbiam cordis tui, & amarulentiam; vindictam sciunt te spirare protinus, & linguam exacuere: Ecce filiæ Judæ, fratres salutis tuæ amantes sustinent iniquitatem cordis tui, & tacent condolentes tibi, & parcentes infirmitati tuæ; tu ergo miserans miserere tui, & revertere, eme tibi aurum ignitum charitatis, quid enim? an mens tibi deest, tabescere in iniquitatibus tuis? recognosce, quàm cœcus sis, imò optandum esset, ut cœcus fieres, ut tam grande peccatum non haberes. Vide, quò perveniſti, vanam gloriam non apprehendis quidem ampliùs, omnia credēs licere tibi, ut acquiras, quod affectas: ast non ita; Deus est in cœlo, qui audiet, & exaudiet eorum, quibus tu dominari meditaris, & imperare, preces, mittetque eis alium pastorē, qui eos pascat, eorumque

que salutē sollicitè quærat, meliùs quàm tu, qui te tam iniquè intrudere conaris.

Observatio.

SAt multa dicta sunt hactenus, sed nihil me dixisse arbitror, ubi penitiùs expendo vitii hujus incommoda, & faxit Deus, siquidem ei placet, ut à Superioribus injungatur scribere de hac re fusiùs aut etiam volumen integrum, quod facili negotio fieri poterit conficere.

Nunc aliqua notanda videntur, qualiter subintret, & quomodo, & quàm latenter hic deplorandus effectus, absit autem, ut in faciem alicui dicatur, tu fies aliquando talis, vel talis Officialis N. disponas te, utere talentis tuis. Absit, inquam hoc ut fiat unquam.

Frequentiùs ergo non vigilantibus super custodia sua, se hostis immittit, hoc ferè modo:

Est fortè Superior alicui plusculùm affectus, familiaris, & favorabilis, miscens in sermonibus suis cum tali verba quæ-

dam de temporalibus, aut de iis, quæ salutem aliorum concernunt, vel displicentiam, etiam verbulo unico monstrat contra hunc, vel illum Officialem (absit, ut de absolvendo aliquo verba faciat, quod esset in manus dare gladium minorenni) eò quod non ambulet, ut vellet: Ah! utinam non contingeret; Et quoniam nemo omnium ab omni passione defecatus, erumpit ad extrà ebullientè bile, aut mentis inconstantia, concepto protinùs igne in fratris corde, cogitationes generat talis sermo, ab his transitur in meditationem, insufflat amor proprius, ignemque excitat, ut exardescat paulatim hic frater in concupiscentiam primò hujus officii, sed quoniam assequi priùs nequit, quàm postquã alter fuerit amotus, admittit invidiæ scintillas, cui, dum non fortissimè resistitur, desinit tandem in ea, quæ in anterioribus sat fuse insinuavi. Ita festuca stipatur mora temporis rigando, quousq; ad trabem perducatur, sic, inquam, dum primæ tentationi cedit, roboratur hic affectus;

fectus; hic demum flagrat desiderio, & amore rei affectatæ, sic adimpletur in eo quòd qualisquisq; est, tales & alios judicat. Ex suo ergo affectu, dum alios metitur, suspicatur æmulos.

Ah! quot modò tumultus in corde? devenitur ad susurrationes, detractiones, vindictas, eò solùm collimantes, ut è medio tollant, si non personam, certè tamen existimationem, & opinionem; quoniam prævalere se desperat his stantibus, confusionem abhorret & arcet, quantùm valet, utpote officere credens suo intento, verbulum duriusculum contra se prolatum, ut despectum reputat : Et sicut Poëta canit : *Stat pro ratione voluntas*, sic in his hominibus hâc lue aflatis stat pro ratione cupido, & affectus pravus, omni toxico virulentior. Excœcatur sensim sine sensu mens illius, obscuratur charitatis aurum, mutatur color optimus, nec attendit talis, imò nec advertit, ubi charitas læditur, vel humilitas contemnitur, & virtus negligitur : stat pro ratione

cupido. Humilitatem quidem simulat nonnunquam; sed quoniam simulata, fucata, ficta, & falsa est, facilè dignoscitur à prudenti, & licèt verum sit, ordinariè quòd morbum cognovisse, sanâsse sit, nequaquam tamen huc quadrat, imò exulcerabis magis, ubi mederi volueris, vel spem rescindendo, aut ineptum dicendo: imò dic ei, si audes, quòd ineptus sit ad officium, ut asinus ad lyram, frustrà illum sperare, stultitiam esse, præsumptionem vitandam; væ tibi, si id egeris, quia præterquam, quòd corrugabit vultum, & torvis oculis te intuebitur, senties censorem tui acerrimum, argum experieris, qui linceis te oculis aspiciet, imò eò temeritatis procedet, ut actibus tuis defæcatissimis, & optimis invigilans, atque sugillans, maculas in eis notabit, appinget, & affinget, verba tua librabit, imò cribrabit, & si quid furfuris in eis erit, protinus in auras, & aures sparget, optimâ similagine NB. vel intentionis, vel incontaminatæ mentis, suppressa sub modio.

Nec-

Necdum finis, quia corrodet famam tuam dente leonino, ut zoilus, qui priùs apparebat ut Angelus, & expers omnis doli; in his omnibus non est, quòd mireris, quòd in hoc fratre tam citò corruerit ædificium, quoniam ædificata fuerat super arenam, quod afflante vento contrario necessariò corruit, quia stare non potuit contra irruentes fluctus; cesset modò Prælatorum inquisitio, qui fiat, quòd hunc suspiciones fatigent, illum in furorem penè agant rancores & tumores mentis, istum ignis iræ devastet, iste seditiones moliatur, & ad rebellandum universos instiget, alii ruptis obedientiæ vinculis, filii Belial efficiantur. Cesset Superiorum admiratio, quòd Conventus tam subitò mutatus ab illo statu bono, in quo fuerat priùs, quòd turbata pace insufflent folles invidorum ad concitandas discordias animorum. Cesset admiratio, qui factum, ut in atrium, in theatrum, in domum tam sanctam (qualis esse deberet Cœtùs Religiosorum) delata sit scœna

tam obscœna, tam funesta, quæ mortem insperatò repræsentet; hoc enim est illud fascinum, quo mentes ante licet limpidissimæ nebulis caliginosis iræ, impatientiæ, odii & invidiæ, involvuntur ; hoc spiritu, qui semel inficitur, exhalet, necessè est, fœtorem deterrimum, & cui priùs mel, & lac sub lingua subitò mutatus in virum alterum ; non jam fundet mel hyblæum, sed fel labia distillabunt, myrrha defluet, lac deficiet : hoc unum decennali studio ascetico me didicisse ex parte arbitror, sed arbitror, & arbitror solùm, quia comprehendi nescio an possit, & inveniri fundus vitii hujus, quod videtur esse abyssus; mihi pro lemmate, & Emblemate erit quod, qui hic laborat:

1. *Continuò patebit invidiæ facibus plenus cogitationibus tumidis, & suspiciosis.*

2. *Proficiet nunquam.*

3. *Semper evadet se deterior:*

Quia hypocritam aget indubitanter. Fassus est hoc Abbas ille, qui priùs semper

semper defixis in terram oculis, & demisso collo incedens cunctis modestiæ exemplar fuit, factus Abbas erectâ cervice in magnis, & mirabilibus super se ambulare cœpit, totusque factus alius ab illo, qui fuerat priùs: Displicuit res ista confratribus, quorum unus audacior, illum humilitatis, modestiæque prioris commonuit; causam inquirens mutationis tam subitæ; ad quod Abbas memorabili cum sarcasmo reposuit.

Ne mireris, quòd enim in terram figens oculos anteà quæsivi, jam reperi, manum simul protendens ad claves in latere suo pendulos; dum hæc diceret. Nec ratione, & modo dispari alter ille, qui & ipse sic intravit, sic invenit, quod quæsivit, cui non rarum anteà erat sedere ad terram in Refectorio exigente sic, vel culpâ, vel loci Religionisque consuetudine, ubi & cibos expanso desuper rete è fenestellis illis constrictis velut per clathros levare cogebatur; gessit se in hoc actu, ut se solent humiles modestè & patienter

& hilariter, omnium in oculis talis, qualem se exhibebat foris ; verùm ubi quod mente versabat, fuit assecutus Prælaturam scilicet, duriùs agere cœpit, & ex sublimi Prælationis cathedra corripere, confundere, increpare, & increpando suorum magis fuorem & aversionem aucupans, quàm amorem, & authoritatem, ut evenire solet, sibi conciliabat..

Asperius nihil est humili cùm surgit in altũ.

Verùm suorum nonnemo impatientior, dicam, an audacior nescio, prioris eum humilitatis, & demissionis commonens, nominatim forsan actum tam patienter exercitũ obtrusit; tulit monentis monitionem, ac simul reposuit cum memorabili sarcasmo; captas jam retibus aves, nec retibus opus ampliùs: Hæc per parenthesin. Semper & semper ei, qui talis est, ut officium aspiret, occurrentibus, quæ Ecclipsin superducant intentioni, semper faceſſet negotium Superiori, semper erunt, quæ bilem ei proritabunt & ventrem facient amarescere,

hunc

hunc quisquis tangis verbulo, vel parum duriori, fides tangis quæ sonum reddunt ingratum nimis; Momus erit tam oculatus, & argus tam argutus, qui minutissimas quasque festucas intuebitur in oculis aliorum, in seipso semper monophtalmus, luscus & cœcus. Nulla in hisce fidelitas, vel sinceritas, & sanè quisquis amicum quærit & fidelem socium, tali obsecro non jungatur, non fidat, proditorem namque sentiet & hostem tantò magis nocivum, quantò plus subdolum, si vel in minimo illi contrarius fuerit, aut etiam minùs applausoriè ipsi locutus fuerit, imò suspicabitur facillimè de innocuo, quod nec cogitârat, sicque efficietur ei hostis irreconciliabilis, & tunc planget, quia secreta sua revelârit tali, credetque mihi in universis, quibus præmonui. Et quis medebitur malis istis aut cettè præservativis præoccupabit? Superiorum prudentia suarumq; ovium accurata cognitio, quos sicut nequaquam instruo, magis ipse instruendus, sic obsecro, ut invigilent, si quieta volunt sua Asceteria,

ceteria, ne irrepat, vel si irrepserit, protinùs expellatur. Sed qualiter obviandum hospiti tam furenti, qualiter expellendus, ubi se semel intrusit; ah! ego aporior, hic siquidem certum est, quod vix unquàm monitis, vel adhortationibus reducantur; idem namque hoc est, ac si ulcus aliquod pestiferum & læthale, aspersionibus aquæ medicatæ, aut fomentis mollibus linteorum, aut linteolis odoratis unguentis, gossipiis velim sanare; ah! sicut nihil isthæc aut parùm juvant, sic in hoc morbo est; sed quid tandem adhibendum, qualiter medendum? Respondeo, quod ignis applicandus, ferrum adhibendum est, ut gangrena serpens rescindatur, spes, inquam, omnimodò propellenda, & sit licet quod tristabitur, tristitia hæc ad horam solùm erit, vertetur autem in gaudium suo tempore, satius est unum talem tristari & affligi, quàm turbari cæteros. Nec vos retardet RR. Superiores à dura correptione, & dolorosa resecatione, vel agni tractabilitas, aut obedientis prom-

promptitudo, in vanum ſperatur, aut creditur conſtantia, aut in virtute ſoliditas; quamdiu ſunt prægnantes, quamdiu mentem ferunt, intus virulento potu, & infectâ labe contagioſam. Virum doloſum abominabitur Dominus. Eſt hoc innatum infernali huic cupiditati, ut licet introducat cohortem tartaream, vitiorum ſentinam, omniumque ſit feraciſſima, ita tamen palliare novit, ut decipiat, vel ſagaciſſimum in via ſpirituali: veruntamen rarò diu, quia cùm intus ferveant, quaſi muſtum, difficulter vim retinent, quin potiùs foras erumpunt, hinc velut ex ungue leonem dignoſces.

Ad arguendum cæteros ſunt libertini, plerumque impatientes, & quod pejus eſt, ſub virtutis ſpecie, ut zeli & charitatis proximi defendunt ſuas paſſiones, furores propemodum vendentes pro actione zeloſa ad exemplum Chriſti Domini ejicientis de templo vendentes & ementes, graves Religioſi haberi volunt, cùm nihil

minùs

minùs in se habeant, & cùm perfectio magis in humili sufferentia consistat, quàm in acri concertatione, cunctis ludibrio sunt, & in omnium oculis, velut tophus in pulverem fatiscunt, tacent fortè tamen cæteri ob infirmi audaciam & imperfectionem nimiam. Ad interrogandum tardi sunt, ad dissolvendum universa dubia velocissimi, confingentes in resolvendo persæpè ex proprio cerebro, quod nuspiam legerunt, adeò, ut verè compleatur in iis illud: *Ubi dubitant peritissimi, absolutè respondent indocti*, adde *& superbi*. Mirantur nonnunquam optimi Superiores Religiosum ante protervum, refractarium & rebellem tam citò ad se reverti, & à quo prius impugnabatur Superior, nunc propugnetur, qui coluber erat, & cerastes in via mordens, & observans omnes pedum gressus, modò zelo fervens defendit in omnibus suum Superiorem? mirantur inquam, hoc minimè advertentes, non esse hanc mutationem dexteræ Excelsi, sed immutantis hujus Circe spem officii,

cii, dico & affectum. Scire cupis, mi Lector, hoc, quo dicam, fundamento? insufflet Auster, turbo veniat & tempestas, quæ spem enervet. Succidite ô RR. Patres arborem florentem, dicite ei seriò & nervosè, ita ut credere cogatur, tu minimè evehêris, ineptus es &c. talis erit, qualis fuit ante, ubi non spirabant zephyri, si non pejor. Probatum est, Multa dixi, sed plura semper occurrunt.

Quia video, quod nulla sit his hominibus votorum ratio, stabilitatem voverunt, & ecce nauseant super loco, quem professi sunt, vel inhabitant, quoniam desperare incipiunt, se his rebus stantibus minimè promovendos, inaudierunt fortassis alibi personas habiles ad officia deesse, vel promoveri juniores etiam, & se minus aptos, illuc protinus tendunt animo; omnique conatu, succedit continua Generalis, Provincialium & Visitatorum inquietatio, quatenus obedientiam migrandi extorqueant, verùm ne adultera videatur intentio, & animus depravatus, prætendunt

dunt aëris incommoda, capitis gravedinem, affectum Hypochondriacum, Melancholiam, stomachi cruditatem, catharros molestantes, vel certè perfectioris viæ & vitæ stimulo sese agi obtendent, obedientiam voverunt, sed prô dolor, votum enervavit officii affectus, quia quidquid jubebis, verebitur famæ & honoris decrementum ac fortunæ remoram & officii consequendi impedimentum.

Humilitatem promisit, sed ecce quàm abhorret modò omnem humiliationē; injuriā reputat, si non audit Religiosus, gravis, maturus, & exemplaris, ô hypocritā.

Paupertatem vovit, sed en! hominem capite attonsum, veste cucullatâ stultum pro Christo sese profitentem, appetere vestes cultas, calceamenta elaborata, ac denique nitida omnia, & cur cur hoc? causa in promptu est, quia ut appareat talis, qualis audire desiderat, videlicet, gravis, formosus, subtilis, generosus, quid? dic eum politicum, si non acceptior ei eris, quàm si sanctum appellasses, ulteriùs se exerit hæc

pau-

paupertas, cernite mihi hominem mendicum & pauperem, & qui ut esuriem arceat, statum Religiosum ingreditur, nullibi in mundo locum reperturus, ubi sibi provideretur tam largè, tamque latè, hic incipit murmurare & conqueri, quia ferculorum non expletur numerus, condimentum non abundanter, vinum non est spirituosum; imò non est purum, sed mixtum viliori, raucedinem fortem sentit in gutture, angustiam in pectore, gravedinem in capite, ecce damnum! ecce periculum universi quod subsistit, accersatur Medicus, præscribantur pillulæ, ordinentur catapotia, protinus vocetur Chirurgus, secentur venæ, edamus & bibamus, quia membra sumus Ordinis, Religionis, & loci, propter nos ædificata omnia, fundata universa, quæ cernimus, & hæc tam imperiosè, tam impetuosè, tam irreligiosè, ut affligat universos. An vos O miseri homunciones, miseri quia immemores dierum malorum, dierum paupertatis vestræ & miseriæ, Monasterium fundâstis,

do-

dotaſtis, & patrimonio veſtro ditaſtis; intolerabile profectò; veriſſimum illud Juris: aſperius nihil eſt humili cùm ſurgit in altum ſuperbiæ & arroganriæ faſtum, ſcitur bene, non inficior, deberi vobis de congruo neceſſaria, ſed quod tam immemores omnis pudoris & Religionis, ſtatûs & conditionis, unde excidiſtis, audeatis petere hæc & illa pretioſa, curioſa, nova ciborum genera in abundanti, ac denique optima quæque, tanquàm qui optimè de Deo, de loco & Religione quam incolitis meriti, tam audacter, tam impudenter, tam imperatoriè, hoc eſt, quod juſtè lancinat Prælatum, Superiorem, imò Fratres univerſos, diceretis ſaltem, ut edocti eſtis in Novitiatu, peto hoc illudve propter Deum humiliter & reſignatè, fortè non judicaremini illi, qui eſtis modò; nec adeò affligeretis veſtros Officiales, hæc & alia licet in multis aliis videre ſit, plerumque tamen in illis clarius cernitur, quos hæc peſtilens officii febris corripuit.

Devotum vidiſti forſan in Novitiatu & primis

primis annis Religiosum, ecce! quàm modò nullum demonstrat, ecce quàm observat gressus singulorum, discutit actus, & sermones aliorum ponderat, librat & cribrat; sensibus incustoditus, vagus & omnis devotionis expers, & unde hoc? correptus est febri hâc lethali; Senioribus sic laborantibus, sic affectis & affectantibus, non adeò succenseo, sed juniores eheu hâc lue tam citò, tam maturè, vel ut rectiùs tam immaturè afflatos lamentandum est; corda, quæ tam multiplicem ad semen Dei in iisdem seminatum protulerunt fructum, tam subitò induruisse deflendum est. Unum adhuc malum est & tam grande, ut obstupescendum sit tam parùm animadverti, canescere nimirùm inter isthæc incommoda & periculosa itinera, nec tamen attendere, vel in cognitionem venire; miror, inquam, Seniores frequenter tam incurios, tam exoculatos & rudes, qui audeant per modum vexæ & sarcasmi pulsare juniores asserendo, tu fies œconomus, coquinarius, &c. Credo

ego

ego Luciferum cum universa dœmonum caterva, tam ingentem in anima Religiosi stragem unâ vice non edere posse, quàm edit unicus talis sermo, & detrimentum pecoris, quid est, nisi ignominia pastoris, ut scitè inquit Gregorius.

Hinc Superiores obsecro, ut si Religiosos quietos manere velint, in hosce sermones talium tam malitiosorum, vel certè rudium hominum sæviant & abscindant, ego sanè semper existimavi, in suo sensu periculosiores, quàm libidinosos discursus, quos uti non tolerant, ita miror, quî fiat, ut non magis solito sulmen in istos torqueant, & in eorum pestifera colloquia, cùm ruinam manifestam præsagiat Status Religiosi.

Reformatio per proposita Desiderantis Officium.

DIscussi O Domine latebras cordis mei, quoniam illuminâsti cor meum, quod nox obscurabat, sed quomodò proferre audebo mirabilia, quæ reperi? proferam tamen,

tamen, quia palam tibi sunt omnia, nec quidquam absconditum est ab oculis tuis, video Domine serpentes, & monstra mille imperfectionum, superbiæ, jactantiæ, invidiæ, & depravatam insuper intentionem in omnibus, & quod charitatem credideram, modò dolum deprehendo fuisse, & in omnibus me perperam egisse, eò solùm semper collimans, ut aliorum famam minuerem, quatenus mihi tantò facilior via sterneretur ad N. Officium. Sed dixi nunc cœpi, amodò expendam.

1. Periculosum eorum statum, qui præsunt, præsertim cùm vocati non sint, sed sequentes affectum suum pravum, sese intruserunt.

2. Miram eorum cœcitatem miserabilem conditionem fluctus, & tentationes, & affligentia desideria eorum, qui tali affectu laborant; si œconomicum officium est O anima! vide horum pericula, quæ nisi tales cautissimè attendant, cum perversis mundanis pervertuntur, eorum imbibentes mores, vitam & omnia mala.

Et

Et anne corpus, & fœdam quandã commoditatem diligis quàm ſalutem tuam & æternam fœlicitatem ? an forſan eſca, vel potus eſt tibi regnum cœlorum,

3. Terrebit me utique competentium invidia & ſtratagemata iniqua, ut me dejiciant, patebis enim ita, crede mihi Frater, multorum invidiæ.

4. Quàm ſecurum ſit Deo ſibique vixiſſe expendam, maximè cùm forſan brevi moriar, & ubi ſecurius in Cella, quàm poſitus in officio ? ſiſte gradum anima, & ne ſis quaſi una de ſtultis mulieribus, quæ bonum dicunt malum, malumq; bonum; Væ nobis ! væ nobis, ubi agnitam veritatem oppugnabimus !

5. Firmatum mihi erit, nihil agere unquam, vel omittere, quod non agerem, aut omitterem, ſi ſpes officii non foret; humilitati proinde cordialiter inſiſtam, nec quæram unquam gloriã meam, exiſtimationem, aut honorem ; Deo rem committens, ejus interea voluntatẽ explorando, approbando, amplectendo & exequendo.

Non

Nota, nonnullos graviſſimè decipi in hoc caſu, dum vel prævident ſe ad officia quædam ſpecioſa aptandos, aut eadem affectant, neſcio, quàm ſubtili ratione tegunt vanam gloriam ſuam, credentes ſe cum merito poſſe dona, excellentias & ſimilia (qualia ſibi utinam non plus ſæpe quam reverà habent, imaginarentur.) coram aliis propalare, nec quicquam ſtudium humilitatis curant credentes opus eſſe ut ad ea, quæ in mente obfirmârunt, officia ſeſe diſponant. In his videre eſt, quod licet habeant aliquam ſoliditatem in virtutibus, nec deſit illis voluntas ad perfectionem, tamen moveantur ad paſſiones, vel ad minimam etiam confuſionem, objectionem, correptionem, aut deſpectum, quia credunt per talia ſe impediri à ſpe, vel affectu, quem gerunt ad officia. Eſt obex & grande impedimentum, quamdiu in hac verſantur ſtultitia: Eſtò autem, quod aſſumendus ſis, mi Frater, ad officium, ubi authoritas aliqua requiritur, apud eos, quibuſcum converſaris. Eſto,

inquam, hoc, nunquid per humilem conversationem, & patientiam amittes eam? Minimè. Est hoc etiam multis aliis consuetum, quod propalent quidquid nôrunt, vel putant sibi esse honori & gloriæ, eò quod sic scalam ad officia se fabricare credunt. E contra per dejectionem minui authoritatem & reputationem, quæ illis fortè ex officio deberetur, sed ut annotavit bene nonnemo alius.

Rarò hoc nonnisi perfectis valde, etiamsi Officiales sint, competit ut se, suaq; dona, &c. quæ æstimationem sui conciliare in aliorum cordibus possent, proferre possint meritoriè vel licitè.

1. Ob scandalum aliorum, quia nisi fiat magna cum cautela, id advertunt, & exinde scandalizabuntur.

2. Quod ordinariè concurrat vana & superba sui complacentia, vel honoris appetentia, fecerunt quidem hoc multi Sancti, ut S. Paulus, item & alii Sancti, sed nota est & fuit illorum sanctitas, quod hoc ex Divino non autem amoris, & appeten-

petentiæ honoris proprii motivo processerit, nec erat periculum (utpotè) perfecti ullius fastûs vel appetitûs laudis propriæ. Et quod non sine instinctu S. Spiritûs, cui & attribuebant, id fecerint.

6. In cella proindè vivam, velut nunquam futurum sit; ut assumar ad officium, uti & fortassis continget nunquam.

7. Omnem discursum de hac materia fugiam, imò & loca & personas, si fieri potest, declinabo, vel certè divertam, aut compescam eos, qui hac de re loquuntur.

8. Omnem deniq; occasionem fugiam, ubi aut spes concipitur, vel concepta augetur, sive per aliorum sermones, sive per conceptam, aut concipiendam de me existimationem in cordibus aliorum, idque eo fine, ut quietem cordis conservem, & ab unione Divina non avellar.

9. Intentionem mutabo, & quicquid priùs agebam boni, ut fuêre humilitatis actus, reverentiæ ergà Superiorem, fidelitatis in propugnãdo ejus honore & existimatione ab iis non desistã, sed quod tunc

spe officii faciebam, modò prosequar ob amorem Dei, Cœlestisque Gloriæ, & ex amore voluntatis Divinæ sic volentis, sic jubentis, sic severè præcipientis, sub interminatione districti judicii Dei.

GEMITUS XII.

Grave sibi judicat, quod amorem filialem erga Superiorem perdiderit.

RECogito O Deus salutis meæ amantissime, quàm aliquando filialiter, quàm amorosè amaverim meos Superiores, Patres spirituales, sed modò ignoro, quî factum, ut dum ii lac propinant, abhorream; nauseat anima mea super eorum adhortationibus, & in absynthium vertitur quidquid propinant pro animæ salute, emoritur sensim affectus filialis, & tamen interim obedire necesse est, sed ah! quàm dura obedientia, cùm tantoperè dissideat obedientis animus à mente præcipientis! scio equidem, & timeo, dum recogito quantoperè ad obediendum invites, imò compellas, ita ut resistere,

sistere, vel jussa declinare fas mihi non sit. Verumtamen conqueri mihi liceat coram te Domine, quid opus tam incessanter monere, arguere, imperare, & imperando increpare. Sufficiat ei quod vivam, ut alii, & grave nihil committam, quid opus ut me veluti pecus insanum propellat, confundens & exacerbans. Non placet mihi modus iste, sentiam cum aliis quibusdam, quos pœnitet constituisse eum Regentem super nos, quia non habet se, uti sperabamus, mallem ut alius ejus teneret locum. Tu Domine, qui potes omnia, fac quod desideramus tantoperè, vides enim & ipse, quàm verba ejus & actiones sine ratione, sine modo, sine discretione sint. Sufficere credit, si objurgat, si increpat, quasi grandis inde appareat, aut authoritatem sibi conciliaret, parùm curans, quid efficiat in cordibus nostris, quàm parum sit proficuum nobis. Prudentiùs sanè faceret, si cum respectu aliquo procederet, utpotè qui & nos professi sumus, & membra loci & Ordinis, O quàm alius erga me fuit

antehac, quàm magna ſperare me fecerat, quamobrem etiam promovere ipſum conatus fui, verùm frigefactus, emortuus eſt ille affectus, vel certè ſolùm pro forma & ſimulatus erat, quia jam alium ſe mihi modò exhibet, quàm fuerat priùs, totus mutatus ab illo; veriſſimum eſt, quod honores mutant mores, mutaverunt mores, mutaverunt ſanè, ſed utinam in meliùs. O quàm gratus fuit antea, qui ei defectus inſinuavit, modò ah quàm ægrè audit, imò & nemo id tentare præſumit, nemo omnium modum ejus vivendi audet ei remonſtrare. Et quid tandem? Cùm ſic ſe ipſo evadit quotidiè imperfectior. O ſi ſciret, quot nævos, quot defectus & errores inſcius committeret, quàm aliorum corda exulceraret, quàm apud omnes diſplicentiam generaret, & faſtidium, quàm reſpectum & amorem enervaret; ſed trepidant univerſi, pars ſperat, pars timet, hic ut evehatur altius, diſſimulat, tacet alter ne deponatur, cæteri ne diſgratiám incurrant, conticeſcunt pariter,

& quod miserabile, non desunt, qui palpant in ipso tam molliter reprehendanda, tam loquuntur applausoriè, ut mirum non sit, quod intolerabile existimet, si alius zelo succensus errorem ei conetur ponere ob oculos, & nævos, nec etiamsi id fiat humiliter, & modestè servatâ omni reverentiâ & respectu, suscipere videatur in bonum.

Respondet Christus

Monens & increpans.

NE mireris fili, te istam pati in animo contradictionem, sed mirare potiùs, quod tuam amiseris simplicitatem & humilitatem, charitatem primam relinquendo, quæ tibi omnia reddebat suavia, dum considerares eum, qui per Superiorem loquitur, simpliciter tunc te ad ejus obsequium, & præceptum gessisti, sed præbuisti modò autem serpenti tartareo, admisisti susurrum ejus, quia cœpisti discutere modum præcipientis, & vitam examinâsti, hæc amodò incipiunt te reddere morosum, & tardum &

somniolentum ad opera obedientiæ. Junxisti te insuper illis, qui ambulant extorto collo, qui non verentur contradicere & obloqui Superiori, cùm te opportuisset respicere ad perfectiones, & ad prima fundamenta: sic esset tibi, ut fuit grata Superioris conversatio, sermo amabilis, & omnis quantumvis dura correptio tolerabilis, si ut hominem defectuosum, indoctum, impetuosum consideras, facilè corruet ædificium tuum spirituale, sed audi & time, qui suum Superiorem non habet loco Dei, nec Deus eum habebit loco filii: reverentia ei debetur interior & exterior, quia non tam homini offertur, quàm Deo, cujus ille gerit vices; quoniam non fallunt verba mea; qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit. Sed dices, forsan eum abjectum esse, vilem & passionatum: nihil hæc te excusant à Præcepto, à Reverentiæ exhibitione, quoniam is in eo tibi intuendus est, pro cujus amore est subvectus, præmium autem te manebit tantò excellentiùs, quantò is abjectior,

ctior, qui præsidet, quia & tantò magis Deo obedientia & reverentia placet. Ego, qui infinities majoris conditionis fui, vide, quid præstiterim S. Josepho & Matri meæ. Præstat ergò, ut depositâ duplicicate & protervià ovem te geras, quæ nihil minùs curat, quàm pastoris mores, & ingenium, modò ad pascua ducatur pinguia.

Sufficiat tibi, si nihil tibi malè præcipiat, cùm tuus pastor, pater & tutor sit; Beatus eris & quietus, si isthæc servaveris. Quoniam carnalis est Superior, per quem Deus in animas derivat suos favores cœlestes, quem si quis protervè per contemptum seu inobedientiam obstruit, sibimet influxus vitæ æternæ abscindit.

Observatio.

DIci solet in proverbio: *Familiaritas parit contemptum*, quod etiamsi in perfectioribus locum non habeat; apud infirmos tamen leves, & imperfectos locum habes, sat est compertum, *Lude*

cum filio, & contristabit te. Eccles. 30. Quod sicut universim verum est in omni re, ita nominatim in ratione agendi Superioris cum subdito, magistri cum discipulo, qui dum assuescit agere familiariter cum suis, paulatim incurrit contemptum, aut certè respectum enervat in eorundem cordibus, & vice versâ, ubi se etiam minus amicabiliter præbet; amaritudinem generat, magnâ proinde dexteritate opus est, ut & amor, & authoritas pariter acquiratur & conservetur, quâ ratione id fiat, in promptu est, scilicet virtute, hæc utique sola pulchros & acceptos reddit, sicut & per se sola virtus splendet, & splendescere facit. Quare falluntur quicunque ad conciliandum sibi amorem per crebram condescensionem, conniventiam, aut laxitatis permissionem id faciunt. Imò cernitur passim, quòd virtute pollentes, estò sæviant per correptionem, modò tamen nôrint infundere oleum, quatenus in cicatricẽ vulnus coëat, amantur plus â bonis (bonis dico, quia malis

malis odiosa est virtus, nec placet eis, qui secundùm Deum ambulant) quàm si conniverent, fœlix quem virtus reddit amabilem, & dignum reverentiâ.

Sed causas ego internoscere cuperem, quî fiat, ut tam frequenter Superiores, etiam apud probos perdant amorem. Credo, quoniam mos quibusdam est, ut exagerent singula, acriter corripiant in minimis, continuò increpantes & objurgantes dicta & facta filiorum reprobando: remuneret ipsis Deus intentionem inculpatam, quoniam ad humiliandum eorum spiritum ista faciunt, verùm omnia in pondere & mensura, si fatui forent, aut toti rudes, qui nihil eorum intelligant, sicque Superioris dictis simpliciter crederent, defendi posset, aut excusari modus hic agendi. Verùm evenit subditis, ut ubi vident, nihil se boni præstare, vituperari omnia, suggillari, & repræhendi, callem obducant, & frontẽ obfirment ut petram durissimã, ita ut incassum verba Superioris defluant, imò deridean-

tur corde, si non ore, credentes semper exaggerationes esse, etiamsi verissima, & pura eis veritas prædicatur, hoc efficitur hoc modo. Alio modo, sed eheu iniquo nimiùm perditur quandoque authoritas, opinio, & reverentia Superioris, nimirum ubi scarabæi & invidiæ clientes, & æmulatores officii reperiuntur, his qui adjungitur, nisi multum fit, solidus diffluet, ac velut muscæ morientes perdet odorem unguenti, id est, opinionem præclaram de suo Superiore, ira fit eheu, ut nonnunquàm juniores incautè custoditi, ubi se his adjungunt sensim sine sensu, dum à principiis sanctæ obedientiæ imò fundamentis divelluntur, à lacte matris pariter abhorrere incipiant fastidientes. Nec est, quod miretur aliquis, cur istud; causa in promptu est, quia ubi famæ odor in corde evanescit, amor simul intepescit, & persona Superioris amarescit; velut enim cibi fragrantia pascit, nutrit, sapidumque eundem reddit; ita Superioris bona existimatio.

Ast

Aſt væ ſuſurronibus iſtis, qui eam debilitant, enervant, adimunt, & eximunt è cordibus gradientium ſimpliciter! O quis dabit, quod opto unicè, ut in hoc ſapiant, & caveant, cautéque ducant oves ſuas paſtores (Magiſtros Superioreſque intelligo) ne lupi & agni paſcantur ſimul! ô quoties infectæ tam tenellæ plantæ horum venenoſorum afflatu ſterileſcunt? quoniam cor eorum velut cor tigridis & verba quaſi venenum Reguli, oculique quaſi Baſiliſci. O peſtilentes & peſtiferos! quàm multi ſanè magnam, & diu retinent ſemper retenturi de ſuis Superioribus, aut aliis etiam Officialibus cæteriſque opinionem, maximo cum fructu & profectu, qui tamen ubi his ſociantur cum detrahentibus detrahere, cum perverſis perverti incipiunt, errantes ſicut oves, & utinam vel vocem ovis aut ſpeciem retinerent, nec pro balatu ululatum luporum murmur & vafritiem aſſumerent!

Sed quid his poſt hæc remedii? niſi ut

seriò expendant periculum, in quo versantur? præsertim si sensibus incustoditi, passionati in verba detractoria, suggilatoria, aut despectum causantia prorumpant, considerent quàm facilè hîc etiam mortaliter peccetur; legatur Navarrus & alii: gravissimam punitionem in Dathan, Core & cæteros murmurantes contra Moysen, qui vivi descenderunt in infernum, recogitent.

Notandum etiam, quòd mutet speciem peccati ordinariè explicandam in Confessione circa Superiorem: deinde evidentissima est nota filiorum Belial, qui meritò essent separandi à communi cœtu juxta constitutiones SS. PP. quoniam Deo odibiles, similes Cham filio Noë, qui patris verenda detexit, & proinde maledictionem meruit.

His tamen quandoque evenire solet (sed utinam semper aut certè priùsquã virus aliis infunderent) quod papilioni, qui circum lucernam volitans eam omnibus modis conatur extinguere, sed aliud non efficit,

efficit, nisi quod adustis alis sibiipsi mortem concisçit, ita & hic, qui mores sui Superioris perpetuò circumeunt ut nominis ejus famam & flammam extinguant, sed ipsi adustis nominis, sui alis obruuntur, & æternæ flammæ nisi resipiscant, addicuntur. Scitè Gregorius, *qui contra propositam sibi potestatem murmurat, aut malè sentiens ei detrahit, liquet, quòd eum redarguit, qui eandem homini potestatem dedit.*

Hi sibi jure approprient, quod, inquit Petrus Chrysol. *Avelle à solo Solis radium, & non lucet à corpore membrum & putrescit, separa filium à devotione paterna, & jam non est filius, sed pater & collega eorum, de quibus dicitur, Vos ex patre diabolo estis.*

Sunt tamen nonnulli, à quorum moribus & actionib⁹ (nescio cur) naturali quasi fastidio abhorrent subditi, displicent omnia etiam minima, ipsi ergo se discutiant, si forsitan singulares in omnibus actionibus sint, ut talem displicentiam possint emendando eximere.

aliis

Aliis displicet Superior, quoniam non ejusdem nationis, sed sub alio sydere solum, & Solem conspexit in nativitate, ah! quàm hîc miserum vivere, nisi contemptum arceat talis Superior verborum lenitate vel largitate, aliave dexteritate, quâ devinciat sibique jungat animos à se alienos: secus constanter dico, nævi in se conspicientur accuratiùs, tollerabuntur ægriùs, quàm in aliis ulcera & tubera fœdissima, in quibus non est hæc radix amaritudinem germinans; fœlix ille Superior, fœlices Congregationes, ubi qui subsunt & obediunt, præsidentium non personam, vel vitium personæ, sed vices ejus, cujus repræsentat ille, intuentur.

His expensis cesset admiratio & indignatio eorum, qui cernunt se in horum animis amarescere, amorem evanescere, labefactari authoritatem, perseverant tamen, & tenacissimè retinent mores dissimiles, voces insuaves, defectus displicentiam generantes, nec eos corrigunt, aut quod lacrymabiliùs, audire à suis dedignantur.

Parer-

Parergon

Ad RP. PP. Superiores & Magistros aliorum.

DEbet *Superior credere* (inquit Claudius Aquaviva in induct. Cap. 14.) *posse etiam in se ipso non exiguam esse culpam, & si non committendo aliquid, quod interdum evenit, saltem omittendo, vel si non in re peccavit, potuit fortè in modo peccare, existimet ergo se debitorem esse, &c.* Sicque juxta D. Gregorium lib. 9. Epist. 8. ad Bennonem Abbatem: *Vulnus abscindat, ut non etiam ulceret, quod sanum est, ne si plùs quàm res exigit, ferrum impresserit, noceat, cui prodesse festinat.* Est Medicus ille laudandus, qui sepositò timore ægrum membrum resecat, est è contra minimè commendandus, qui ne mœrore ægrum afficiat, voluntati eum suæ relinquit, est tempus corrigendi, est tempus dissimulandi, est tempus rigoris, est tempus lenitatis, quæ omnia discretio Superioris discernit: sunt, quibus non tam verba, quàm verb era

bera prosunt, & vice versa. Verumtamen vix credo, quempiam facilè suadere sævitiem, maximè autem verborum asperitatem, cùm nihil ita ornet Superiorem, ita nihil moveat alios, quàm exhortatio hominis mansueti: Ah quàm absonum, ubi necesse est observare diem & mensem, ut serenum pastoris & Superioris vultum experiatur subditus! ô quàm grave hoc afflictis, qui, ut lac sugant, ad papillas avolant, & loco lactis absynthio illitas animadvertunt! sit tunc, ut quod factum experta est in quibusdam, & ut futurum prædixit S. Theresia alicubi, *ut è nata diffidentia, cùm de parentis affectu desperent, ante immoriantur malis, quàm ut ea indignabundo judici & exsperato aperiant.* Floreat ergo, floreat, obsecro, mansuetudo saltem in verbis, si non in manibus per largitionem a, nne tam chara sunt verba lenia, quia tam pauca sunt? Credite mihi, hæc virtus cùm sit caracter animi paterni, si defuerit, evanescit pariter, iterum dico, credite mihi vestra authoritas,

thoritas, & cum authoritate amor, eritis neglecti, & viventes vivetis inter filios vestros, linguarum ludibrium, mentis nausea, & animorum fastidia. Econtra hanc etiamsi solam habuerit Superior, estò sit quædam in largiendo tenacitas, aut ad succurrendum tarditas, habebit amorem, & bonum odorem, obsistant licèt rebelles in claustro competitores, osores, & discoli, semper obtinebit gratiam in bonis, metum in perversis. Miror sanè, si dantur, qui hanc virtutem aut superioritati officientem authoritatem labefactantem, aut denique dignitati præjudicantem opinentur: altioribus sanè dotibus debetur authoritas, quia talia profectò non adæquant inopiam meritorum ad defectum necessariarum virtutum, imò adimunt. O quàm amabiles efficiuntur, qui amicabiliter conversantur; secus quanta miseria, ubi pro melle fel propinant, & fumum verba redolent, bilemque ebullientem indicant. Est quidem, non inficior, & summopere quidem

quidem necessaria, quandoque severitas & rigor, sed frustra corripitur, arguitur & increpatur subditus, nisi ea etiam adhibeatur, aut mentis à passionibus defecatæ serenitas aut dexteritas, quâ sic correpto, sic confuso infundatur oleum quatenus vulnus humiliationis in cicatricem coeat agnitionis & emendationis. Placeat regnare, & regnando increpare, placeat, inquam, quibusdam timor & reverentia in subjectis, sed quid sine amore timor in Religiosis?

Oderunt peccare boni virtutis amore: & econtra: Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

Hi proinde constringendi & coërcendi, cùm namque timore magis, quàm amore, pœnis, & severitate potiùs, quàm benignitate trahuntur, puniendi sunt, ubi delinquunt, in hos retorquendum fulmen, siquidem pacem & confratrum animos turbant cum offensione publica, nec convivendum ullatenus, ut omnes omninò volunt, servata tamen semper sacra quadam animi mansuetudine ut dum

sic

sic premunt, non opprimant, sed puniant ex zelo Dei, & amore salutis.

Est & aliud sub Sole malum, quòd utinam non esset, quando videlicet is, qui in sublimitate constitutus detrectat sibi ob oculos poni nævos errorum, ominans aut existimans detrimentum, aut honoris sui decrementum : sed non ita RR. PP. imò detur mihi & talis quidem, qui in sublimissimo etiam honoris fastigio sit positus, ita, ut crescere nequeat ultra in potentia honore & existimatione, huic crescat supersit, ut se submittat, hoc uno modo crescere poterit securus magnitudinis cum humilitate, sublimitatis cum affabilitate : quare vix credo Deo gratius, filiis suis ut illius, quam si ab eisdem desiderent commoneri de iis, quæ perperam committunt, & displicentiam creare possunt.

O si id agerent, si eos amarent, qui liberè labes eorum aperiunt, si se demitterent ad capiendam formam ab iis, qui & vident in eisdem, quæ non vident ipsi!

Quis

Quis enim, obsecro, R R. PP. se in faciem sic videt ac alius, ut hoc aut non necessarium, aut indecens judicetis. Quæso vos, nolite abhorrere typum, ad quem vos configuretis, non autem refert, quòd fortè obtendi posset, quòd minùs ii, qui vos monent, sint prudentes, ac scientia parùm præditi, aut discretionis expertes, aut de rebus quibus vos instruere & monere cupiunt, nihil instructi. Quid enim? an non Moyses præ omnibus, qui tunc in terra erant veris sensibus imbutus, tamque frequenter in Domesticam Dei introductus? nihilominus vir tam diversatus, cum Rege regum in tabernaculo, in monte educatus, atque institutus in aula Principis toto orbe illustrissimi, vir tam acuratè eruditus in arte regnandi, hic inquam jussus bene regendi artem accipere à pastore Madianita, religione extraneo, & rudi dominationis. Ita, ita vult Deus, ut admittantur etiã doctrina non conspicui, imò rogandi forent, quos arcet pudor, & vetat timor, audietis sanè quæ

magno

magno vobis poterunt esse emolumento, ah! avertat DEUS, ne aut aspernanter corripiantur, arceantur, aut quòd deteriùs, objurgentur, qui vos monent fideliter, quoniam consequetur ex hoc, quòd & amorem & favorem perdatis apud vestros, quibuscumque vivitis! Ah! utinam ah! quis dabit, ut fiat hæc à Prælatis & omnibus iis, qui in sublimitate constituti sunt, ut inquam, cùm Heli Samuelem ad partem ducerent, & rogando, contestando, præcipiendo extorquerent illud, *quem me dicunt esse*? quem sentiunt? non observant in me emendanda? audiunt profectò veritatem, præsertim ubi is, qui sic rogatur, sic urgetur ab ambitionis & adulationis fece fuerit defecatus. nec intermittendum istud, estò se sciant inculpatæ vitæ, nihilque funestum vel scandalosum admittere, credant potiùs firmissimè, quòd eò, quod in specula positi sunt, & in sublimi, nævi conspiciantur nimis acuratè & magis, quàm in cæteris ulcera, verbum quantumvis nulla passione

passione fœdatum, sed inconsideratè tantùm prolatum rapitur ex ore eorum, & in cor reponitur. Ecquis verò dicere poterit, *mundum est cor meum, quis me arguet de peccato?* Certè nullus Planeta tam excelsus, quin luminis defectionem patiatur, nullus ager tam purgatus, quin rastro egeat & sarculo, nemo tam sanctus, qui non nævos contrahat, vel rubiginem & illuminari dedignamur? nemo omnium id afferet, id detrectabit, ubi de illuminatione, de veritatis agnitione fit mentio; si sic, ut quid vox illa? *prudens ego & prudentior vobis, me quid instruitis ignari, imprudentes & insciis?* Non ita, non ita RR. PP. *nec enim qui se commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat:* doleo ego interea vices eorum, qui optima ducti intentione, non tam veriſſimè, quàm modestissimè se insinuant amore potiùs & reverentia quàm corrigendi libidine, optimoque zelo ducti & inducti defectus insinuant, & errores, & tamen repulsam patiuntur, quæ talibus

post hæc fiducia, quis affectus, ubi ad sinceriſſimam exſpectationem comperiunt moniti corrugari faciem, inflammari oculos? Hanc cùm optimis quibuſque virisaliarum Religionum, credo Religionum ruinam, quia Prælati dedignantur audire monentes. Si Doctor erraverit, quis ei monſtrabit errorem; ſi talis Prælatus defectum commiſerit, quis eum monebit? quis eum ſanabit, ſi læſus fuerit? *ſanet, moneat, corrigat, arguat, corripiat, cuſtodiat eum, qui cuſtodit Iſrael.*

Certum tamen eſt, ſervandam ſemper, dum corrigere vult ſubditus Superiorem, modeſtiam & reſpectum ad eum, cujus ille gerit vices: adeòque magis puniendi imò arcendi forent ii, qui expertes omnis pudoris, amoris & reverentiæ effutiunt majori cum exceſſu, quàm is erat in Superiore, quem monere cupiebant. Modeſtiſſimè ergo captâque prius benevolentiâ & dicendi licentiâ, explicatâ etiam intentione, & amore erga eum, qui

Christi gerit vices, depromat, quod emendandum censet.

Reformatio per proposita.

1. NUnquam discutiam, quæ mihi injunguntur, suadentur, aut præscribuntur à superiore, sed obediam simpliciter & sine mora.

2. Respectum semper servabo ad Superiorem, licèt is mecum agat leviter & pueriliter, respiciens vicarium à DEO mihi ad videndi normam tradendi ordinatum.

3. Nunquam irreverens, levis, aut nimiùm familiaris ei ero in vanis sermonibus, quin potiùs appronatus poplite, aut prostrato corpore frequenter culpam agnoscam coram illo.

4. Cavebo omni modo, ne ipsum aut offendam, ei contradicam, aut eum contristem.

5. Absit à me, ut discutiam, quæ fecit ipse, aut qualis ejus vita, sed juxta mandatum Christi, *quæ dicit faciam: nescit judicare,*

care, qui didicit obedire, quia hoc tantummodo bonum putat, si præceptis obediat. Gregorius.

6. Semper totus in eam curam incumbam, ut Superioribus meis honorem deferam, illorúmque tuear existimationem, neque eos unquam aut in animo, aut apud alios contemnam, vel contemni patiar, quantùm in me est, etiamsi quosdam in eis defectus deprehendero, sed excusabo potiùs, cogitabóq; plures iis peccandi occasiones suppetere, atque infestioribus tentationibus dæmonis pulsari, sicut in præliis majori omnes studio aut capere, aut perimere ducem moliuntur, quàm quemlibet cæterorum.

7. Petens ab illis aliquid, faciam id resignato eo carendi animo, ideoque scuto patientiæ me priùs communiam.

8. Ab iisdem increpatus non me excusabo facilè, sed veniam deprecabor, si res levis fuerit, si gravis, humi prostratus culpam agnoscam.

9. Absit, ut unquam pungitiva in eos verba jactem, rememorans illud Pro-

phetæ: *Qui vos tetigerit, tangit pupillam oculi mei, & qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.*

17. Cellam Superioris mei transiens inclinabo paululùm ad monstrandam obedientiam.

Qui suum Superiorem non habet in loco Dei, nec Deus eum habebit loco filii.

GEMITUS XIII.

Quòd inter falsos fratres vivat.

O DEUS! in quo exulat omnis falsitas, non est veritas, non est charitas, & ego cui fidam, qui vivo inter Religiosos; non est sanè cui tutò possim fidere, imò formant discursus ab hoc, & ab hac, & illa re, & quidquid sincero promo pectore, rapiunt ipsi de ore meo, verba inquam simplicia, nec ullo vel fuco, vel dolo falsificata deferunt ad Superiores cum multis exaggerationibus, mendaciis & fallaciis, insidiantes in abscondito, ut sagitent in obscuro rectum corde, insidiantur,

tur, ut rapiant pauperem in suspicionem, in pœnam & contemptum. Ah Domine Deus! inquinata sunt claustra mendaciis & technis falsissimis, & ego quò ibo? quocum agam? cui fidam? En loquuntur pacificè in faciem, jurantes etiam in verba mea, & ô dolum! à tergo insidiantur, omnia lance ponderant, sugillant singula. Ah! quando muta fient labia dolosa, quæ loquuntur adversus justum iniquitatem, si palam in me insurgerent, & in faciem exprobrarent, suportarem utique, aut me defenderem, sed latent in insidiis detrahentes animæ meæ, & hoc est, quòd me modò cruciat, quia se adversarios minimè fatentur, & tamè surrepunt, occultis accessibus, & quidquid de me audiunt, quasi grandia referunt, etsi sunt levia, ipsi efficiunt gravia addendo. Paucis dico, sed gemens expono, exulat hinc omnis candor, sinceritasque Religiosæ charitatis custos, fucata sunt omnia, cuncta mendaciis intertexta, verissimè sepulchra dealbata, quæ eminente verborum

benevolentia humanitatem & amicitiam mentiuntur, quibus perfidum animum tegunt, sub melle & saccaro venena occultãt, sub molli spongia novaculam premunt, sub roseo ore & facie affabili virus jaculantur, sub lilio & viola toxica recondunt, lupi sub pelle ovina, & vulpes astutæ. Nam cùm agent, minimè tamen se talia agere fatentur, fiducialem mei expectorationem extorquent longis verborum ambagibus, quod cùm fecerunt, lætantur in abscondito faciei suæ, imò ipsi cùm sint contra eosdem, apud quos me deferunt Superiores, de ipsis loqui incipiunt, & discursus formant, sat longos eâ tantùm intentione, ut me capiant in sermone.

Sic, sic gaudent, cùm malè fecerint, cùm supplantaverint, & exultant in rebus pessimis, lætantes & tripudiantes tanquam de adepta victoria, ubi defectus mei, & ignorantia mea in palam fiunt.

Ah! Domine, quid agam inter has falsitates, machinationes & dolos, accusabo

eos,

eos, ut invidos, ut dolosos, ut ambitiosos, detractores & susurrones? hoc si fecero, excusantes excusationes prætendent in manifestis etiam, nec quidquam fatebuntur, tolerabo? si hoc, ut reum incusant insurgentes tantò audaciùs, quantò me cernunt ferre patientius; observabo eos pariter? sed & hoc reputabitur mihi in odium & vindictam.

Ah bonitas! ô pietas! ne auferas de ore meo verbum veritatis, custodi me à tantis astutiis, ne & ipse pariter incidam in hanc mentis cœcitatem, ut dum plenus fuerim dolo & iniquitate, nihil eorum apprehendam. Interea verò, custodi me à laqueo, quem statuerunt mihi, tu scis, quia libenter iracundum, vindicativum, si fortè in aliquo deprehenderent, accusare moliuntur, imò ut imprudentem, charitatis violatorem, & pacem turbantem, probare conantur, & ut talia agam, ipsi allaborant susurrando, sugillando, ipsi sibi contrarii contra me tamen cum aliis uniti. Sed in te spes mea, quoniam erit, ut justificeris in sermonibus

bus tuis, & vincas cùm judicaris, quasi tibi tanta cura non foret de iis qui sperant in te. Credant, licèt, non me tam firmiter inniti super te, non desistam ego sperare in te etiam si occideris me, si consistant adversum me castra, & adunati pariter ineptum ad omnia officia, & munia haberi velint, id unum agentes, ut talis judicer, non timebo tamen confidens, quòd de me facies juxta beneplacitum tuum, qui non sinis eos prævalere adversum me in sempiternum, nec dabis oves tuas lupis in prædam ut eas deleant, qui dum se pascere magis quærunt, quàm oves, quin potius exaudies preces servorum tuorum fidelium desiderantium pastores juxta voluntatem tuam.

Respondet Christus

gemebundo.

NOn frustra hæc pateris, & absque ratione fili mi, novi figmentum tuum, mentis incuriam & familiaritatem nimiam,

miam, fræno tibi opus est, ut discas esse cautus in lingua, pone ergo custodiam ori tuo, nec aperies unicuique cor tuum; De cætero nihil minùs metuenda sunt tibi, quàm calumniantium lingua, & falsiloquia contra te, quod tectis grando, fluctus rupibus, hoc calumnia, si in virum inciderit, si tibi adhuc grave cum tali conversari, scito, quia necdum is es, qualem te esse oportet, perfectè bonus non est, nisi qui fuerit etiam inter malos bonus.

Vide tamen, ne radix mala sit in te germinans suspiciones de tuis Confratribus, ita, ut ex hac temerariæ istæ quærelæ & gemitus enascantur. Ita sanè est, hæ te reddunt inquietum, si namque sentires de Superioribus tuis, ut deberes, non te tam facilè exagitarent delationes falsæ; an ergo eos existimas esse tam lèves corde, ut omni spiritui credant? estò sint, qui malè de te loquantur, an credis tu, quòd statim credant? aut si credunt, putas, quòd absque fundamento? norunt illi garruli-

tatem tuam, & quòd nimis citò movea־ris ad expectorandum te, impatiens omnis verbi durioris, & quoniam frequenter de iis malè sentias, & quid mirum!, si ex abundantia cordis os loquatur tuum? sed, inquis, adjuvant ipsimet accusatores mei, & discursum formant & instituunt.

R. Non nego, sed an eo animo, quem tu in eis suspicaris, videlicet ut te aut capiant in sermone, aut pertrahant ad detractionem? hoc non est tuum judicare, imò sit, quòd te sic aggrediuntur tàm dolosé, signum id erit bonæ adhuc de te existimationis, quoniam necdum tibi fidunt in malo, aliàs protinus & in palam prorumperent credentes te non dissensurum ab eo, quòd contra Superiorem profertur.

Te ergò, cùm prudentior esse deberes, & spiritualior, oporteret refrænare linguam tuam, bonumque interioris hominis specimen exhibere, aut contradicendo, aut alio quodam modo ad sanio-

ra revo-

ra revocando, vel certè declinando, quæ cùm non facis, ostendis te ejusdem farinæ, cujus sunt & alii. Et quid mirum, deinde si his cognitis tales se tibi exhibeant tui Superiores, qualem te erga se animadvertunt?

Observatio.

HAnc crucem de falsis fratribus pro quodam miraculo habent quidam, ubi toleratur patienter & constanter, nec desunt DD. qui de hac afflictione putent Apost. loqui, quando scribit, datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus sathanæ, qui me colaphizet, falsos fratres intelligens, à quibus tanquam submissis à diabolo vexabatur, dum ejus doctrinam impugnarent. Vide apud Cornelium à Lapide *in 2. Epist. ad Corinth. cap. 12. vers. 7. lit. A.* Et sanè novit expertus, quàm grave sit fraterno, eos amore prosequi & affectu quos secum novit agere tam dolosè.

Ah! quàm excruciat hoc hominem

sincerum, qui quosque alios de sua metitur indole, & sincerus sinceros judicat! Væ his tenebrosis! quia virum dolosum abominabitur Dominus, revelabit aliquando Deus occulta tenebrarum, & manifestabit abscondita cordium, ibi patebunt cunctis machinationes cordis vestri.

O vos susurrones & detractores, clientes & filii matris vestræ, virulentissimæ ambitionis, non opus est hic ulteriùs depingere vos, nota est eheu clara lucem sat multis Asceteriis, quid doceat hæc maledicta mater, sed hâc prætermissâ, ad filiã revertar falsitatem & vafritiem, quibus ordinariè aggrediuntur simplices & minùs cautos etiam Superiores, ut unum concitent contra alium, id unum ubique observantes, ut habeant, unde accusent, cùm ipsimet pejora sentiant, verùm ne capiantur in verbis aut deferãtur ut suggillatores vel competitores officiorum, quærunt & pulsant variis discursibus, si fortasse excutiant verbulum,

&

& ecce ſtatim in corde triumphus, præſertim ubi ſibi comparem adſciſcunt pro teſte. Vos, modò conteſtor, quicunque hâc eſtis infecti leprâ, quàm obſecro confuſi ſtabitis aliquando timentes & trementes, & præ anguſtia ſpiritus gementes coram Deo vindice, & illis quibus inſidiati eſtis in abſcondito, quaſi Leo in ſpelunca ſua, ut ſagittaretis in obſcuro rectos corde, plus vos ipſi confundendi, quàm quos confundere iniquè laborâſtis, quia percuſſi fuiſtis mentis cœcitate, & facti indigni coram Deo & Sanctis ejus, hic palpantes in meridie, & gradientes cum dœmonio meridiano? celebratis quotidiè, ſed quâ fronte, obſecro Ah! excœcavit eos malitia eorum, ambitio fera peſſima devoravit cor eorum, ut mala non videant, cùm tamen his ſcateant. Sed mirandum hoc minimè, quoniam habet hoc ſenſus reprobus in talibus, ut etiamſi remorſum ſentiant, & divinam inſpirationem, non tamen deſiſtant, haud aliter, ut Sodomis foresLothi volentibus perfringere, nec re-

sipiscunt facilè regnante in eis affectu hoc pessimo; sed quis obsecro (vos denuò alloquor) vobis sensus in agone ? quis conscientiæ aggravatæ & aggravantis, acriterq; mordentis stimulus ? ubi cernitis oculis vestris fratres vestros, quibus struxistis insidias, quosque tam injustè, tam iniquâ & perversâ intentione detulistis, ut famam eorum perderetis. Quis vobis animi sensus erit, ubi videbitis illos, quos ita circumveniſtis, circumstantes vos, & præstolantes animam agentem ?

O quales angustiæ tibi erunt tunc, mi Frater, mi Religiose, sed irreligiose, quia invide & ambitiose ! O qualia te comprehendent mala, nisi modò resipiscens dilataveris spatia charitatis ad omnes, maximè domesticos tuos confratres ! opinaris interim fortè te hoc modo, hac cum fallacia favorem & gratiam conspicaturum apud Superiores, secus accidit, crede mihi, officium consecuturum te speras : vana erit spes tua, imò & si consequeris, perditio tua erit, non enim est æqua via tua,

tua, O indignam Religioso homine vitam! O miserábilem miseriam sic excœcantem, ut vix veritatem unquam loquatur, imò nunquam se aut falsò agere dicereve credat.

Verumtamen actus eorum denuntiant de ipsis & sanè.

Notandum pro infallibili, istorum sermones continuis contextos mendaciis, licet ipsi nihil minùs fatebuntur excusantes excusationes in peccatis, faciunt enim ut solent ifantes, qui dum faciem tegunt, latere se abditissimè credunt, nec ab ullo se conspici posse putant; ita hi, qui uti intentionem norunt, videri non posse, sic nihil mali ominari posse existimant. O miseri fallimini nimiùm, actus vestri denuntiant de vobis, de fructibus vestris cognoscimini, qui ex Deo est, mendacia non tam frequenter confingit, vos ex quo sitis, modò formate consequentiam. Diabolus in veritate non stetit, sed mendax fuit ab initio, & pater mendaciorum. Ah væ his, qui in via Cain abierunt! male-

maledictus bilinguis & doloſus, multos enim turbat pacem habentes. Pſaltes inter beatos numerat, *qui loquitur veritatem in corde ſuo.* Sed quid de doloſo? Sapientis verba ſunt: *Homo qui loquitur fictis ſermonibus amico ſuo, rete expandit greſſibus ejus, ſequitur: peccantem virum iniquum involvet laqueus*: & cap. 28. *Qui perverſis graditur viis, concidet ſemel*, & utinam ſic, ut reſurgat, priuſquam moriatur. Indignum homine multò magis Religioſo, vitium hoc eſt, nec aliud, quàm proditorium nomen meretur, execrandum omnibus. Hujuſmodi homo familiæ peſtis eſt, Religionis portentum, domeſticæ pacis turbator, alienæ virtutis oſor, talis id conſequetur, ut ne quidem cùm verum dixerit, ſinceroque alium proſequatur affectu, fidem inveniat, cùm ſemper vereantur alii, ne verborum blanditiis odium & hoſtilis integatur animus.

Hujuſmodi farinæ homines in exilium pelli juſſit Veſpaſianus, & cædi fuſtibus, vivos exuri Auguſtus, nervis cædi Mauritius

tius imperârat, capitali pœnâ affici M. Antonius Pius mandavit. Et sanè quamdiu tales sunt, non faciet Deus illos illuminari per inspirationem divinam, quoniam excœcavit eos invidia eorum & æmularío, quæ docent linguas eorum loqui mendacium.

Hi, inquit Cæsarius, possidentur à diabolo, probatque loquentem mendacium possideri à diabolo juxta illud 3. Regum 22. *Ero spiritus mendax in ore omnium Prophetarum.* Ita cernimus clarè in hisce hominibus, addunt, demunt, diminuunt, extollunt, prætereant, prout dictat animus invidus, id solùm spectantes, ut vincant, & convincunt in verbis, simillimi per omnia Judæis. Joan. 2. dixerat Salvator: *Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Et quid illi? quomodo illi iniquissimi testes dolosi, & quàm aliud verborum schema comminiscuntur? *Audivimus* inquiunt, *eum dicentem, ego dissolvam hoc templum manufactum.* NB. *pro solvite*, dixerunt, *dissolvam.* Haudaliter isti:

isti: præsens & futurum mutant in pluſquamperfectum, ſemel vendunt pro conſueto, ſi quid non impediunt, habent pro imperato & imperativo, paſſivum pro activo, ſic torquent & intorquent ſenſus, ſolùm ut torqueant, ut affligant, ut officium, quod fortè poſſidet alter, extorqueant, ſugillando falſa veris, magna parvis, iniqua æquis miſcentes.

O viri doloſi! ô viri abſque miſericordia, abſque veritate & juſtitia! uſquequò diligitis vanitatem & quæritis mendaciũ? Expendite vos, obſecro, quod mendacium non ſeneſcat, quin priùs ad canos veniat, innoteſcet, creditote ac fortè ſummâ cum veſtra confuſione & rubore, hoc ſi non vos movet, moveat eò, quod animam occidat, & quod Deus perdat omnes, qui loquuntur talia. *Rerum omnium*, ut pulchrè loquitur Baſilius, *potentiſſima eſt veritas*, & econtra *extrema malitiæ linea eſt mendacium.*

Penſate, quia vobiſmetipſis obicem ponitis in via ſalutis æternæ, ſiquidem impoſſi-

possibile est, vos salvari, ni resipiscatis, famamque & existimationem ablatam restituatis. Neque enim vel excusat pudor, aut bona hominũ opinio de vobis ab hoc, quod tam dolosè, tam iniquè fratres vestros supplantâstis.

Parergon
Ad RR. PP. Superiores.

SOlent Viri sancti aures diligenter aut obdurare ad detractorum & falsorum fratrum verba, aut certè ubi ex officio audire incumbit, auscultare quidem, sed judicium suspendere, & ut S. Ignatius & dicere & facere solebat, *unam aurem delato reservare.* Quod utinam servaretur ab omnibus, sed eheu! auditur non rarò pars una, pars prima & assensum reportat, quia expugnari se animus judicis & occupari permisit primo aggressu. Verumtamen RR. PP. si verum uti verissimum est illud Juris : *quod non accusatus, sed qui convictus, reus sit,* quomodò tam citò nec auditus, nec citatus in tribunali

mentis vestræ damnatur, ut talis, vel talis? si accusato potior auris præbenda, quàm accusanti, cur contra reum agitur, cujus causa necdum est discussa? parcatur innocenti, obsecro, non pellatur tam citò bona ipsius existimatio è sede cordis vestri: aliter se res habet, audiatur priùs & altera pars, discutiantur singula, detur locus accusato, subest enim invidia, æmulatio, & intentio depravata, videatur, an persona accusans non fuerit antea suspecta de affectu Officii, quia, qui semel malus, semper præsumitur malus, nisi se emendaverit. Ignoscite, si vos instruere videor, non instruo, sed scribo expectorans me, & celans innocuos; ingeniosa enim nimiùm est istorum hominum improbitas, quia trabem in festuca, elephantem in culice legunt & somniata sibi alterius innectunt vertici, ipsasque alieni pectoris virtutes, tam scitè improbis, ac adultis coloribus decolorant, ut vitia arbitramini, bis falsarii intentione & narratione; sed dicetis mihi, quis noscet inter verum & falsum?

quis

quis intuebitur cor? Resp. Hæc discussione & morâ temporis matureſcunt, & veritatem detegunt. Deliberandum est diu ante priusquam statuatur, quod statuendum, locus relinquendus in animo est accusato, sentiet equidem interea fortè iræ stimulos, cor accendent verba delatoris, bilis effervescet, vocisque fulmen eruptionem molietur, sed frangatur necesse est pro tunc, continenda commotio ne saltem in os ebulliat, quia sanè aliter sese res habet quàm concepistis. Hactenus de agentibus, iniquè modò quid pro patientibus talia dicemus? suadetur eis.

Reformatio per proposita, sustinentes dolos & falsitates suorum.

1. TOlerabo exemplo Christi eadem patientis & dicentis: *Quoniam si inimicus meus malè dixisset mihi, & si is, qui oderat me,* &c.

2. Solabitur me divina ejus providentia, dispositio, permissio & voluntas, quâ me vult agnoscere mundi & hominum vani-

vanitatem, falsitatem, solamque mentis in eo reperiri stabilitatem, pacem & quietem certum esse.

3. Faciliter uniar Deo, si in hac cruce permansero cum resignatione, plus spectans divinum quàm humanum favorem, verba & dicteria.

4. Propter Deum nunquam conquerar de fratrum meorum falsitate & infidelitate, cùm sola amicita Dei vera sit.

5. Habebo pro maxima consolatione, quod aperiatur mihi porta cœli horum perpessione.

6. Considerabo inevitabilem necessitatem, quam nemo subit fructuosiùs, quàm qui virtuosiùs, nemo vincit meliùs, quàm qui patientiùs.

7. Generosè agam & confidenter in Domino, credens, quia non nocebit mihi eorum falsitas, si nulla mihi dominetur iniquitas : *Prima Monachi virtus est contemnere hominum judicia, (& dicteria)* inquit S. Hieronymus, & alius, *aliquis tibi maledixit ? si verè dicit, corrige : sin falsè, irride,*

irride, viri enim magnanimi, est hæc pro nihilo reputare, beati cùm maledixerint vobis &c.

Reformatio falsò gradientis inter suos Confratres.

1. QUoniam virum sanguinum & dolosum abominabitur. Et disperdet Dominus universa labia dolosa. Et: Maledictus dolosus.

2. Ergone ego persistam consideratis his, & multis aliis S. Scripturæ locis de fraudulento, doloso, qui circumveniunt Fratres suos in mea dolositate? absit, ut permaneam dæmonis filius.

3. Emendans, emendabo me, & quæ videro in Fratribus meis, & nominatim, quibus tantoperè invideo, quibus hactenus insidiatus sum in abscondito, quod minùs rectũ, quod contra Regulas & statuta, emendabo protinus, si possum omni modo, sin minùs non ficta, ut hactenus charitate, zelove; sed verâ dilectione deferãa ad Superiores, nec unquã reservabo,

vel

vel ad visitationem, ideo ut confundantur, quod utique peccatum erit non leve.

4. Recogitans recogitabo, quàm similimus fuerim hactenus cacodœmoni, versipelli, astuto vulpi callidissimæ, dum observavi, quasi ex insidiis gavisus, si deprehendi peccantem & perperam agentem, & quàm è Diametro contrarius bonis & rectis corde, quibus solis hæreditas Domini promittitur.

5. Considerabo gravitatem peccati hujus, quod lædit charitatem tantoperè, item quàm facilè mortaliter hic peccetur, quàm abominabilis proindè, quàm inexcusabilis futurus ero coram Domino, dum sic dolosè ago, & quàm durum mihi judicium sustinendum in die Domini.

6. Tenebras interiores cœcitatemque horrendam expendam, in qua hactenus celebrare ausus fui, quasi justitiam fecerim, & legem Dei mei non dereliquerim, id est, charitatem fraternam, signum unicum filiorum Dei, & tesseram non læserim, non violârim.

7. Co-

7. Cogitabo, si tanta mihi confusio foret coràm hominibus, si paterent iisdem dolosæ meæ cogitationes, fraudulentæ insidiæ, item si veritatem in isto mundo & propalationem tantoperè subterfugio, simulans & affirmans me amicũm & sincerum confratrem, quæ in illa die confusio operiet faciem meam, ubi & universis & vel maximè fratribus meis, quibuscum tam iniquè ago, patebunt? an cum iis fortè conregnare sperabo? dolosus cum candido, duplex cum simpliciter gradiente, hostis cum amico, versipellis cum sincero, curvus cum recto, iniquus cum justo, mendax cum veraci, invidus cum probo, malus cum bono? æquè sanè parum, quàm dæmon cum Deo.

GEMITUS XIV.

Ingemiscit, quod scrupulis agitetur.

NE irascaris Domine, si effudero cor meum sicut aquam ante conspectum tuum: coarctor enim nimis, & tenent me angustiæ, nec est, qui consoletur me,

& tu quoque elongâsti auxilium tuum à me. Ad te Domine cùm tribularer, clamavi & exaudisti me, amodò verò quo loco sim apud te, ignoro, en premor! en opprimor! omnique solatio humano destituor, & vix sè mens levare potest ad te, præ cordis inquietudine, continuò pulsantibus & irruentibus scrupulis & dubiis, En psallo; sed quantò diutiùs, eò stringor vehementiùs. En ! oro, sed quò crebriùs, tantò fero duriùs, factus sum insuper in derisum cæteris, Anne ergò repellis me à mandatis tuis ? durum est, quod tolero, sed mih sufficiat amodò tibi revelasse causam animæ meæ. Et quid revelabo, qui priùs omnia nosti.

Ah! quoties victas animus gerit histrio partes.

Et pugnant animo, fronsq; colorq; suo.

Dum patior, & tamen dissimulo, dum intus crucior, & extrà tamen lætor, cùm lacrymor, cùm doleo, rideo, scio, quid agam, ut dissolvatur pectoris nodus & cerebri constrictio, quæ talia progenerant, dilata-

dilatabo cor meum, dissolvam animum in risus & jocos, quia video, quod, dum lingua solvitur, utique & cordis nodus.

Et quid dixi Domine? si isthæc tua est voluntas, & tibi in his complaces, cur, si id facio, recedit à me? si placet tibi lingua garrula, vaga & dissoluta, (uti tamen minimè credam) quare nova succedit ariditas, in amore tepiditas, & in devotione amaritudo? non capio Domine modum, quo agis mecum, vocasti me ad te, nec renui portare jugum, sed cur id tam ponderosum efficitur? Sed inquies meâ id culpâ accidisse, ideoque luam, sed quousque, O JESU dilecte votorum meorum! quæso ne projicias me à facie tua, magnus est, fateor, & cunctis medicorum mediis incurabilior morbus; sed major tu & morbo & remediis, tibi nullus morbus incurabilis, nullus languor insanabilis, sana me Domine, & sanabor (si tamen tu vis) quia conturbata sunt ossa mea, & anima mea turbata est valde; sed scio, quia Pater meus es, & cui unquàm filiorũ malè

voluisti? an mihi soli mutaberis in crudelem? Absit à me, ut hoc credam de te, loquere ergò, quia audit servus tuus Domine.

Respondet Christus

Afflicto & angustiato præ scrupulis.

FIduciam habe, fili, in me ex toto corde tuo, in omni afflictione tua, &, ut fœlix sit hujus angustiæ successus, spes omnis tibi collocanda est in me, hoc solùm requiro à te, ut facias, quod debes & quod potes; debes ergò imprimis humilis esse in oculis tuis, & abjectus simpliciterq; obediens, de cætero securus esto, non tibi nocebit tentatio, quantumvis duret diutiùs, & vix ulla spes superfit liberationis. Novit Deus ponere finem, ubi ei placuerit, & tibi conduxerit, novit Deus, estò tibi aliter videatur eliquare bonum ex omni malo, quidni ex hac ærumna tua? Verumtamen habeo adversum te pauca, eò quod non facias, quod potes, voluntatem enim Dei intelligis, & non facis, quia Superioribus

bus non credis, nec te eorum judicio & conciliis submittis.

Hæc est causa, quod morbus crescat indies, & fiat irremediabilis. Tu tuo judicio stas, quod neutiquam faciendum, quare observa consilium patris, & crede firmiter simplici obedientiâ, hanc curari lepram, quid verò obmurmuras superbè de inscitia, & inexperientia Confessarii & Directoris? quid tuam doctrinam illius præfers? an tu conquieturos turbulentos animi tui motus aliter speras? nequaquam; deciperis, dum nimiùm confidis in te, parumque de Deo consideras, qui tibi hunc modò submisit Confessarium, qui per hunc te vult dirigere in via tribulationis, hoc, inquam ductore, hoc duce transibis, & pertransibis hoc mare magnum, indue ergò pueri animum, teque ipsius permitte regi consilio, & securus eris, qui licet non eâ polleat doctrinâ, quam tu requiris in eo, sanioris tamen est judicii, quàm tu, cujus proinde monita observa. De reliquo mihi de te disponendum relinque, qui non exigo impossibilia.

Observatio ad prædicta.

IMmittitur hæc tentatio frequenter à Deo ad castigandam ignaviam nostram, & stimulandum ad virtutẽ, & certè scrupulosis foret utilius, si ad solidam virtutem & fundamentum humilitatis tenderent, consecuturi à Domino faciliùs liberationem, quoniam ordinariè non deest illis scientia necessaria ad perfectionem; sed vult piger, & non non vult, amorem proprium prævalere sinunt amori, & inspirationibus divinis; falsum est quidquid dicant illi, & obtendant, se Dei causâ torqueri, & tot tantaque instituere examina, non sic, non sic; sed potiùs amoris proprii, licet aliàs, non tam mali causâ id agatur, id est, timore inferni, quem utique moderaretur amor divinus, si is primas teneret in corde; qui utique talem violentiam non exigit ab homine, suavis est enim spiritus ejus. Nec est, quod objiciant, sanctissimos viros eâdem tribulatione vexatos, idque ad insaniam propemodum,

audiant

audiant velim, qui id obtendunt, aliam ibi rationem fuisse, & vel ut probarentur fortiùs, & ascenderent in via Dei altiùs, vel ad puniendam aliquam jactantiam, gloriolam, aut præsumptionem (quibus tu, mi frater plenus es) immissam ut patet in S. Catharina Ferrariensi. Illis inquam, ideo à Domino immissum est hoc malum, qui etiam semper exindè emersérunt humiliores, & perfectiores, quod utinam tecum fieret.

Nec mihi objiciant hujusmodi, Sanctos, & hos inter sanctum Ignatium Lojolam, tanquam qui sese ex alto præ nimia cordis angustia præcipitem dare voluisset, in vita Cap. VI. Nam ego repono, tunc nondum tam sanctum fuisse, & absolutè perfectum, qui tamen exindè protinus evasit sanctior, nec unquam suggestionem istam ut bonam & à spiritu bono perfectam propugnavit, ut modò faciunt plurimi; quidnam verò post ista hæc fecerit, qualiterque ab hac scrupulorum voragine erutus, & animo saniora, sanctioraque

sanctissimæ vitæ instituta sit amplexus, considerent & ipsi, imitenturque, videlicet humili judicii sui submissione, sic primò quietem invenit, & postea sanctitatem. Vade & tu fac similiter.

Sunt & alii, quibus vel prædominatur malæ complexionis intemperies, hypocontriacus affectus & tristes ideæ, & exinde scrupuli, quibus uti intimè compatior, ita unicè adhortor, ut juxtà Regulas sibi à Superiore præfixas ambulent in simplicitate cordis sui, non alta sapientes, sed humiliter omnibus consentientes; tantò frequentiori, quantò minùs longiori valent intendere orationi, sese exerceant. Faciet ita Deus cum tentatione proventum, ut possint sustinere, longis etenim meditationibus cùm nequeant intendere, obsistente malo hoc, consultum foret crebrò de die actus externos quosdam internis conjungere; idq; sine ullo pectoris gravamine poterunt, & sanè utilissimũ exercitium erit pluribus, etiam diversis vicibus provovendo in genua, osculando terram,

ram, vel pedes Beatissimæ Virginis, petere stillicidium gratiæ, offerre deinde quidquid manuale operantur in laudem Dei, satisfactionem peccatorum & impetrationem luminis cœlestis; obscuratur namq; ex hoc morbo cerebrum, & animæ potentiæ tam validè, ut facilè appareat grave peccatum, quod reverà veniale vix solum est, aut etiam nullum, imò nititur contra rationem, & eandem clarè dignoscentem evertit, quod licet in omnibus scrupulosis locum habeat, in his tamen tantò magis, quantò & caput exagitat, pectusq; stringit tam fortiter, ut somnum adimat, aliaque graviora nonnunquam mala corporis & animi inducat. Sed dat iis vexatio hæc intellectum, & uti plurium tentationum & miseriarum est origo & auctrix, ita erudit mirabiliter, compassionem erga alios inducit, tentationes ignoscere facit, & quod fortè alius intra longum tempus ex pluribus libris non hausisset sine hoc medio, hoc tales intra breve spatium assequuntur; sed ut monui, ita adhuc moneo

humilitatem tales sectentur & obedientiam, ac juxta scientiam & lumen, quod ex hoc acquirunt, operari debebunt, secus non in bonum, sed in malum vertetur; judicia temeraria declinent recurrentes semper in se, & ad interiorem hominem reformandum, & cum Deo uniendum.

Verùm sunt & alii scrupulosi, tepidi, & incurii, qui continuò quidem agitantur scrupulis, ne hic vel illic peccent, aut peccârint mortaliter, mortaliter dico, quia exiguo studio feruntur ad perfectionem, venialia parum curant, contenti, si non lethaliter peccent, his cùm faxit Deus, ne sit anima mea, *utinam calidus esses aut frigidus, sed, quoniam tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*, ajebat Dominus *in Apocal.*

Cum namque Deus quasi calcaria adhibeat, ut dum hanc tribulationem immittit, currere incipiant viam perfectiorem, ipsi secus agant, nescio quid dicendum de illis. Ah fratres! emamus nobis aurum ignitum charitatis & fervoris, quia tem-

tempus breve est, longa æternitas, quæ cùm non expendimus, inveniunt nos hæc mala, ut mala, quæ nobis imminent, non consideremus.

Scrupulosi, quales quales illi sint, nisi obediant, curari nequeunt, secus ubi simpliciter acquiescunt, & sequuntur ea, quæ illis præscribuntur, invenient pacem citò.

Id notandum summoperè, ut generaliter eis regulæ præscribantur, & non facilè audiantur eorum rationes & argumenta contraria. Ratio ea est, quia cùm ipsi inhæreant nimis fortiter, & intensè, negotium facessunt viro cæteroquin doctissimo, qui cùm aliis negotiis & occupationibus sit distentus, non tam facilè in promptu habebit contraria, quibus ea expugnet, quæ affert scrupulosus, quod cum cernit scrupulosus, videlicet in responsis deficere Confessarium, non creditibi satisfactum, sicque crescit morbus in ipso.

Mirabar sanè non rarò, quod DD. unanimiter scribentes de scrupulosis, eosdem jubeant, ut tutò in omni dubio, sive id

positivum, sive negativum, se credant non peccasse mortaliter, aut peccare; sed mirari modò desino, ubi video, in quantam devenire possint voraginem miseriarum, dum hæc non applicant sibi, nec audio defendentem se & propugnantē, in uno solo, in una materia se tantùm esse scrupulosum, non admitto istud, quia cancer est & gangræna, serpens, præsertim in tetricis & melancholicis, quibus suadeo unicè, ut juxtà consilium Confessarii præfata usurpent, nec enim facilùs aut citiùs juvantur, & præservantur à graviori ruina, nisi eo modo, ut quoties non evidenter constat, esse peccatum mortale, non credant tale. Nota evidenter & statim, siquidem ubi prius examinare voluerint, an consenserint, quomodò & qualiter se habuerint &c. involventur, & eò devolventur, ut quod primâ fronte apparuit, ut dubium, modò credatur ut certum, ut consensus, ut lethale peccatum, quod prius aut nullum, aut veniale tantùm apparebat. Legatur Gemitus septimus.

Parer-

Parergon

Ad RP. PP. Confessarios scrupulosorum.

SIcut summè nocivus est hic morbus & crebrò exagitat Dei servos, ipsomet permittente Deo, ita nihilominus frequenter magnum adfert lumen discretionis spirituum & utilitatem atque cautelam; tum quia sæpe reddit humiles, tum quia etiam disponit pro aliis erudiendis, & tentationibus tum propriis, tum alienis discernendis. Non etenim mentitur Spiritus sanctus, dum dixit: *qui tentatus non est, quid scit?* quasi diceret *nihil.*

Non tamen sic relinquendi sunt, cùm media dentur eos juvandi, priusquam ad irremediabilia deveniant. Sed antequam hîc ulteriùs progrediar, monendi sunt tum omnes Confessarii, præsertim tamen eorundem scrupulosorum, ut bene sciant discernere inter scrupulosam conscientiam, circa quòd consulendi DD. qui tales, & qualiter tractandi. Difficile qui-

dem est dignoscere iis, qui aut experti non sunt in se, aut aliis. Crebrò ergo legendi Auctores, & inter alios R.R. PP. Matthæus Stotz, R.R. Gobat, & Praxes scrup. V.P. Rosell. Carthus. per totum, unde dignoscendi, unde curandi, mihi ut compendiosè differam, præ omnibus aliis remediis, quæ plures præscribunt, optimum videtur, sine quo & omnis spes curationis perit; nempe, ut eò disponantur quatenus in omnibus obediant. Sicut enim impossibile est, quempiam curari, si hoc non præstiterit, sic etiã facilè erit curare scrupulosum obedientem, nisi sit aliquis melancholicus, huic enim miserabilis complexio semper obtrudet alios, & alios scrupulos, & difficillimè curantur, nisi per diversionem ad alia dissipantia negotia; sed frustra tamen id erit, nisi sint etiam talia, quæ ex se & dissipant & simul cum jucunditate. Cùm enim ordinariè talium capita sint debilia, & destructioni cerebri obnoxia, non patientur, si ad aliud fortè studium applicentur.

centur. Obstruitur sic quidem, vel potiùs retardatur hoc modo scrupulorum impetus, sed ad horam tantùm, veluti fluvius retentus, postea majori cum impetu prosequitur fluxum; sic & in his præsertim si melancholia sit hypocontriaca, ut medici indigitant, quæ non tantùm in capite, sed etiam pectore vel magis orificio stomachi prout quibusdam modernis medicis placet, residet, ibi radix germinans scrupulos, adeóque in illo quoque juvandi, ut quidquid dilatat cor, & recreat illos, salvo semper moderamine & absque præjudicio perfectionis concedatur.

Augetur hæc miseria tam in istis, quàm in aliis non melancholicis per crebram scrupulorum revolutionem, & quò plùs inhærent, eò magis involvuntur, donec vel amentiam, vel ad desperationem, vel dum divina Bonitas favet, eò perducantur, ut capite ad scrupulos indagandos, discutiendos propagandósque inepto facto, saniori ducti consilio

in

in manus Dei se tandem dedant, & non rarò mira cum suavitate, velut infans in sinu matris sic hi in fiducia & Dei misericordia requiescant, nec tamen debet sperare quietem, nō enim tempus hoc, tempus quietis est, sed miseriæ & calamitatis, optimè tamen & Deo gratissimam sibique utilissimam rem facient, si inter spem & metum vivant, usurpantes media, quæ illis præscribuntur.

Obediant ergo & curabuntur ab hac lepra; præcipuum igitur sit hoc remedium, ut semper, & ubique etiam contra dictamen propriæ conscientiæ obediant, dummodo credant se sic non peccare, ut etiam certò debent credere, agant, quidquid Confessarius dixerit ipsis, qui proinde ad manus habebit omnes pro scrupulosis probabilitates & alexipharmaca.

Hoc adhuc singulariter observandum Confessario scrupulosi, præsertim si vel parum etiam scrupulosus suos Casistas inspexerit, ut resolutè sint ulla hæsitatione

ne

ne respondeat, quid faciendum sit hîc & nunc scrupuloso se pro consilio accedenti, & cur hîc trepidarent timore, ubi non est timor? si præsertim ii, de quibus loquimur, scrupulosi sunt timorati, & mori potiùs, quàm lethaliter Deum offendere parati, secus certè si faciunt; si hæsitanter & timidè respondeant, fiet, ut scrupulosus id advertens immergatur penitus in profundo scrupulorum, secus, ubi rotundè & constanter atque absolutè responderit, jusseritque, quid sit agendum.

Certè nominatus hac ætate in Germania Casuum Professor R. P. Gobat se hunc practicare modum scribit in Alphabet. Confess. num. 502. Verba do ipsius, ubi deprehendo magnas scrupulorum furias dico: *Jura mihi jam statim per Venerabile Sacramentum te scire, quòd non sis confessus, &c.*

Hæc verba dum describo ex Auct. notato, video citatum ibidem R. P. Matthæum Stoz, quem ut aperio, revera reperio exactè, nervosè & utilissimè loquentem

quentem de hac materia, quem proinde consulat Confessarius parte II.

Decoctum ad consueta scrupulosorum argumenta & Replicas eorundem.

I. SI haberem virum doctiorem, obedirem promptiùs, nec esset mora in submittendo judicio.

℟. Falsum hoc esse, quia tam doctus tibi non obveniet, aut obvenire potest, cui planè submitteres, renitente semper scrupulositate. Verùm stante hoc tuo statu & conditione, ubi alium non reperis, quàm existimas esse voluntatem divinam? An Deus interitum tuum postulat, qui prævidit, præscivit, imò submisit tibi istum Confessarium? tu tuo niteris judicio, quòd est incipere perire, fundamentum debile est, tibimet credere, & proprio stare judicio contra sensus aliorum.

2. Peccatum, inquiunt, scrup. mortale fit in momento, ergo non est, cur me ita exisli-

existimant, & scrupulosum dicant, ideo quia me paccasse hîc & nunc dubito & credo.

℟. Estò consensus in peccatum fiat in momento, in homine tamen cæteroquin bonæ voluntatis nunquam fiet sine dispositione prævia, & longo quasi certamine, in quo si victus fuerit, constabit evidenter de consensu, si fuit, secus, si non clarè & prima statim fronte patet, consensus non fuit.

3. Non possum deponere scrupulum, & credere contrarium hoc, hîc & nunc esse peccatum, aut me non peccasse mortaliter aut peccare, si hoc vel illud agam, licèt id velim.

℟. Hoc facit intricata & irretita mens; Sed proba & exclude quantùm potes, quod tuum est, fac, in praxin deduc, quod suadet Confessarius, & senties velut uno tali actu magnam facilitatem, lumenque sensim recipies.

4. Sed non licet eum, & in tali dubio operari, eò non deposito.

℟. Suffi-

℟. Sufficienter agis, si agis quod potes & debes, quòd autem agere debeas & exequi, quòd jubet & vult Confessarius, vel Superior, nolunt & Ascetici & Theologi morales experti; restat ergo ut facias, quod potes, id est, declinando & resiliendo ab eo, quod suggerit scrupulus & mens anxia, & amplectendo, quod præscribit Confessarius.

5. Recurrent ista suo tempore, & maximè in agone licèt modò excludam, si non evincam.

℟. *Qualis vita, finis ita,* si modò fueris obediens, virtute hujus obedientiæ in agone quoque non nocebit virtus, quam exhibuisti dum sanus esses, nunquam enim est auditum, quemquam esse derelictum à Deo, vel damnatum, qui benè obediverit.

6. Confessarius me non novit, nec intuetur meam conscientiam, qualiter se res ibi habeat, scrupulosiorem me judicat, quàm sim, aliàs non tam absolutè præciperet scrupulosorum privilegia.

℟. Ecce judicium temerarium, aut pu-

tas

tas Confessarium tam desperatæ conscientiæ, & tam incurium suæ animæ, ut audeat tuam animam pertrahere in perditionem, suadendo, quod fas non est, vel non licet? an ignoras, quòd is rationem æquè redditurus est summo Judici de eo, quod faciendum tibi mandat, si illicitum foret, ac tu?

7. Bona fide procedit, & sic credit Confessarius propter quod & præcipit, videlicet me talem & talem esse, sic facilè excusabitur, non item ego, qui adverto rem aliter se habere, & illum circa me decipi.

℟. Si ita foret, ut dicis, sicut revera non est, excusareris, tamen juxta communem DD. sensum, consilium & præceptum, quantò magis nunc, cùm & te cognoscit, & se non decipi novit: anne mendacem facies, quia ille dicit se nosse te, & tu dicis, quod non experientiâ de te habitâ loquatur ipse.

8. Mihi longè aliter videtur & in contrarium identidem occurrunt rationes & argu-

argumenta, quæ evincunt Confessarii consilia præcepta & rationes, ita ut firmissimè credam, illum non rectè præcipere, suadere & sentire de me.

Resp. Hoc totum est, quod te conturbat & intricat? tu adhuc tibi sapis, nimiùm niteris tuo cerebro, quod dum fatigas examinando, conferendo verba & jussa tui Confessarii, simul id reddis perplexum & caliginosum, ut clara lux in eo esse nequeat. Hæc te in labyrinthum ducunt, & præcipitem pertrahunt in tantam scupulorum voraginem, errabis tamdiu, inquietus & anxius eris tamdiu, quamdiu non excluſis, & non propulsis tuis argumentis, renitente etiam judicio tuo, ambabus manibus prehendas, quod audisti à Confessario faciendum. Difficilè quidem erit, sed proba bis térve, nitere contra torrentem phantasmatum, arce tuum, & recipere conare Confessarii judicium; & nisi videt is auxilium Domini super te, luménque quod hactenus

non

non cepisti, perceperis, mendacii me argue.

Reformatio scrupulosi, est unica & sola obedientia, sine qua impossibile est. curari scrupulosum, Obedientem verò facillimè, probatum est.

GEMITUS XV.

Durum sibi videtur vivere cum Confratribus imperfectis, indisciplinatis, & malè moratis.

DEcepisti Domine, & deceptus sum. Tantam conceperam de loco, de Religioso statu opinionem, ad quam me vocasti, & secus accidit, longéque alia reperio. Et quid tamen hoc facere voluisti? Nonne satiùs fuisset, vixisse privatum in sæculo? ecce ligatus sum, nec pœnitere licet, quia serò nimis. Tædium parit vita, & conversatio Fratrum meo-

meorum, quia in medio indiſciplinatorũ habito, nec habito ſolùm corpore; ſed & impedior continuis eorum imperfectionibus, quibuſcum ſi perfectè vivere voluero, deriſui ſum & opprobrio. Conqueri tamen, increpare, & objurgare illos non expedit, imò nec licet, quia conſurgent adverſum me, & ut ſuperbum & præſumptuoſum arguent, vices reddent innocuo, tanquam ſapiam plùs quàm oportet, aut quod pejus, ut judicem temerariũm incuſabant, qui audeam hæc & illa mala dicere, quæ mala non ſunt.

Ecce Domine! inter quos habito amaritudine plenus & afflictione, nec eſt, qui conſoletur me. Superioribus ubi intimo nihil aliud reporto, niſi ut ego ſim perfectus, non attentis illis, nec moveri ſinam pedes meos juxta greſſus eorum. Sed, ah! quàm difficilè cum perverſis non perverti, proficere inter defectuoſos, diſcolos & indiſciplinatos, & quid tandem incipiam? aut cùm lupis ululabo? aut diſſimilis moribus eorum efficiar? ſi diſſolu-

tus

tus fuero cum dissolutis offendam te, & perdam omnem devotionis gratiam, omnémque favorem tuum, si hoc non egero, sed devotus fuero taciturnus & solitarius, deridebunt me, ut singularem, morosum, scrupulosum, melancholicum, tetricum: angustiæ mihi sunt undique, uror & urgeor Domine, obumbra supra caput meum, in die calamitatis meæ & miseriæ, en! consortium eorum omnino fugere decreveram, ast non est hæc Superiorum voluntas, imò aversionem & absentationem dissuadent commodè; de alia Religione meditabor suscipienda? oleum igni affundam, & nec ulli aperire audebo, imò, etsi id egero, ubi recipiar an in domo tuorum & perfectorum? imò si susciperent, fortè id non est tua voluntas, & unde eam cognoscam? imò si id egero hâc non cognitâ, si inquam, aliam ingressus fuero, & ingruentibus tentationibus, incommoditatibus & asperitatibus victus, cogar reverti in domum meam priorem, quæ mihi tunc confusio, certè novis-

simè pejus mihi erit præ confusione faciei meæ, quàm priùs fuerat. Ergo mente vagus fluctuo, quò me vertam, nescio, exilium, exitium. Loquere tu Domine, en audit servus tuus!

Respondet Christus
graviter tentato.

NOn ego decepi te, nec seduxi, sed tu modò decipis te, dum erras à veritatis tramite in tantùm, ut lumẽ, quod inte & circa te est, non videas. Impostura hæ Dæmonis sunt volentis te trahere ad nauseam & tædium vitæ tuæ, quò minùs opereris bonum ad te & cæteros. An fraudes dæmonis non advertis, qui alias Religiones tibi depingit tam speciosè, quas si tu fuisses ingressus, eodem plane modo te dementaret, ut easdem tibi & tuæ saluti obnoxios & inconvenientes remonstraret? Omne solum viro forti patria. Esto vir, esto robustus contra hostem hunc tartareum, & deprehendes astutias ejus & stratagemata, quibus te adoritur.

oritur. Esto foret, ut inquis, quòd sint imperfecti, indisciplinati, an tibi nocebit eorum perversitas? habent sanè bona, quæ te imitari conveniet.

Verumtamen araneam tu imitaris, quæ ex eodem flore, unde apis mel, illa fel & venenum sugit.

Aliud est, quod te conturbat, sed tu reticès: id nimirum, quia alios cupis esse perfectos, ne tibi contrarii forent, nec offenderent te, sed non est hæc æqua via tua; meliùs ages, si habeas zelum super te ipsum, & obedias humiliter & simpliciter, si sic egeris, non tibi nocebunt facta aliorum prava, si oculos tuus fuerit simplex, numerabis multa bona tibi imitanda de tuis fratribus, simplex namque oculus non judicat temerariè, sed omnia interpretatur in partem meliorem, & in suum bonum vertit, nec est, unde, dum ridere cernis Fratres tuos, aut agere & vivere hilariter, eos statim justè condemnes ut dissoluti animi, aut ut scurriles incuses, locum excusationi reserva, quid si ubi

talis exceſſit, inde reddatur humilior, cautior & timoratior, nonne tolerabile foret, quid ſi neceſſariò quadam relaxatione indigeat ob preſſuram internam, quam tu ignoras? Deinde crede firmiter, ubique locorum dari vel ſimiles, vel irreligioſiores, ideóque te memento huc vocatum, ut tuo exemplo & vita exemplari cæteri emendentur; quæ omnia, ſi bene expendis, clarè perſpicies à cacodæmonis aſtutia proficiſci omne, quod ſentis in te, cujus unicum eſt intentum, ut te ad odium tuorum & contemptum perducat. Reſtat modò, ut te talem agnoſcas, qualis es, ſcilicet peccatorem miſerum & miſerabilem, ac proinde indignum adhuc, qui inter tam bonos habites, eorúmque fruaris cõſortio; ſic, ſic ubi veritas proponitur, & intra ſe convertitur, ſapiet quiſquis diaboli ſuggeſtionib⁹ ceſsârat priùs.

Obſervatio.

SUmmopere commendandi ii Superiores & Novitiorum Magiſtri, qui ſi in grege

grege suo numerant scabiosas oves, malè moratos professos, discolos aut criminosos, eos quos recenter instruunt juniores, arcent ab eorum consortio & segregant, ne simul pascantur lupi cum agnis, idque tam diu, quousque ad cibum solidum recipiendum excreverint, ipsique fundati in spiritu, distinguere sciant inter bonum & malum. Optandum quidem foret cum S. Paulo; utinam abscindantur, qui vos conturbant, verùm ne expediat semper, aut citra enormem totius compagis mutilationem fieri possit, ipsi dijudicent.

Cavendum insuper summoperè, ne juniores in cognitionem veniant scandalorum, graviorum defectuũ, quæ hi irreligiosi Religiosi aliquando exercuerint, quia dici nequit, quàm facilè hæ tenellæ plantæ inficiantur talium notitia, quæ etiam affectum & incontaminatam de sua vocatione existimationem labefactat, & enervat in tantùm non rarò, ut eos pœniteat, nomen dedisse militiæ spirituali in tali loco, statu & ordine & alium quan-

doque meditantur Religionis locum, ubi sperant se perfectiores reperturos.

Muniendi itaque & stabiliendi, priusquam eorum mores inbibant, aut defectus recognoscant: Utilissimè sanè nostra statuta monent, ut tales careant colloquiis & spatiamentis, ne alios corrumpant. Quod utinam semper & ubique servaretur, non apud nos solùm, sed & alios Religiosos, qui dum unum fortè perversum lucrari nituntur connivendo, aut coràm & propter juniores non puniendo, non confundendo pluribus perniciem animæ & corporis accersunt, faciamus nobis nomen juxta nomen magnorum, qui animas deperditas & dispersas revocârunt ab infernis: verùm sciant velim, quod unius emolumentum non debeat esse alterius detrimentum. Fit namque non rarò, ut ubi crebriùs talibus perversis Senioribus miscentur, familiaritatem contrahant, quæ solet (vel maximè in istis) parere contemptum; hoc semel in corde concepto, accedit irreverentia, despectus,

vel

vel certè omittitur consuetus respectus ad illos, quod quantum his Senioribus utpote carnalibus, superbis, arrogantibus displiceat, facilè quisque valebit perpendere, & quid post hæc? aversiones concipiuntur ad invicem & passiones, ita persecutiones sentiunt juniores isti, qui lacte summoperè indiguissent & consolationibus; hic modò opus, hic labor, crescit in his junioribus displicentia de vita & conversatione Seniorum malevolorum, crescit vice versa (maximè si ii adverterint) in illis senioribus, aut malis, invidia, odium, oblocutio, detractio, & persecutio, hic miseriæ, hic exclamationes. O Deus! ô bonitas! si sic mihi futurum erat, melius mihi erat tunc, quando sedebam ad ollas carnium, quàm nunc, quando manna vertitur in absynthium, mel in fel, consolatio in desolationem & miseriam, decrescit virtus, deficit spiritus, quia crescit impatientia, & succrescit vitæ

tædium, diu noctuque cogitationes amaræ, quæ cerebrum obfuscant, quousque (utinam factum nunquam aut fieret imposterum) in tristitiæ barathrum agantur præcipites, melancholici, inobedientes, & impatientes ad verbulum vel minimũ exacerbati, & ipsi rebelles efficiantur, & filii Belial similes iis facti, quorum mores, ut vident, ita & imitantur. Cedere namque & honorare tam malè moratos perversos, est illis difficile, quia cernunt eos esse indignos, utpote perversos & expertes spiritus religiosi, & illi econtra, utpote ut seniores indignantur, & gravissimè ferunt despici, aut non eo, ut ante in Novitiatu eorum (juniorum intelligе) in pretio haberi. Exurgit ergo flamma frequenter inextinguibilis: & cui modò adjudicabunt litem & causam Superiores? senioribus, an junioribus? bonis an malis? si illis, id est Senioribus, timendum est, ne isti, id est juniores, perdant omnem, si adhuc habent opinionem, amorem & existimationem de Superiore

periore ob injustitiam. Si favebunt istis, oleum igni affundent, & concitabunt adversum se omnes quotquot numerant seniores malos.

O felix Asceterium, ubi hæc non proponuntur dilemmata, & ubi in simul educati, instructi, vel ab uno, vel certè taliter, tamque virtuosè, ut nullus alteri invideat, nullus ambiat, nullus affectum ferat ad officium, sed ambulant omnes pariter cum consensu. Verùm ne te mi Religiose, quisquis ad gemitum hîc præfixum astruis, justámque tuam causam & querelam existimas, ut te, inquam, decipias, habe, & quod subdo, síque in eorum es numero, quos hîc reprehendam, magnam tuæ miseriæ causam tibi imputa, utpote à te, tuoque captitio profectam.

Non paucorum ea superbia est, ut cùm stupidi sint, & inepti ad quæcunque officia, functionésque speciosas, simulque superbi & invidi, tamen alios facilè taxant, & reprehendunt de doctrina, stu-

dio, lectione assiduâ, de vita non perfecta, ipsimet pleni suspicionibus & invidia, mordacibus utentes verbis quibusdam, ut suam tueantur catalepsin, eandem nonnunquam litem movent confratribus, quam olim intenderunt dogmatices Pyrrhonii, certissima quæque in dubium vocantes dissentiendo, vel impugnando, qui sicut non capiunt altiora, sic tamen invident hæc aliis pungitivis verbis & temerariis provocantes, & ne suam insciti am ex hebetudine & tarditate ingenii procedere manifestare cogantur, aut ne stupidi habeantur, simul tamen gloriam cæterorum obfuscent; sic verè asserunt: scientia inflat, non facilè consistunt simul & scientia & humilitas. Ego manebo in imis, quid ad me tam alta, tam sublimia, tam impertinentia? melius est esse & permanere in simplicitate quàm ob studium & multam lectionem perdere tempus, & inaniter gloriari.

Hi, inquam, conqueri nonnunquam

audent

audent & insimulare confratres suos superbiæ, jactantiæ & vocationis incurios, ipsi superbiores & pejores ipsismet, quos sic mordent in tantùm, ut quod Deus ipsis negavit & natura; simulata & fucata fictaque humilitate mentiuntur, & ex eo quod non habent nec habere possunt deficiente in eis intelligentiæ perspicacia, habere tamen & se posse, credi volunt, sed nolle præ amore humilitatis.

O stupidum simul & superbum hominum genus, quàm affligitis quandoque sapientes & prudentes? posset his responderi, quod aliquando Diogeni responsum est à Platone; is inviserat aliquando domum Platonis, ornatam & splendidam vasis argenteis &c. tapetibusque stratis, omnibus his sese abdicârat Diogenes nudipes incedens, & lutosis sordeque pollutis strata Platonis pretiosissimis quibusque & nitidissimis contecta conscendens pedibus calcabat, & calcando maculabat. Indignè rem ferens Plato, quid facis

alloquitur Diogenem) Diogenes? fastum (subdit ille) Platonis calco. Quid Plato? audite & advertite, quia acuminosè, quia veraciter, fastum meum (inquiebat Plato) majori cum fastu calcas ô Diogenes. Non absimili modo superbis his, & hebetibus responderi posset majori cum jactantia, vanáque gloria tuam defendis, imo vendis ignorantiam, quàm ego meam doctrinam & scientiam; dumque alios sugillare niteris, tuam tu superbiam ostendis.

Concluditur hic Gemitus cum V. F. Thoma à Jesu ærumna 14. §. 7. ubi inquit; Omnibus itaque suasero, ut observatâ obedientiâ ergâ Superiores, patientiâ in omnibus, & erga omnes continua mansuetudine & humilitate morum curent esse singulares, & eximii in studio perfectionis Regularum, licèt fortè Superiores, ac Primores communitatis tales non sint; ut autem in pace vivant, juvabit, servare hanc, quæ sequitur reformationem per proposita.

Refor-

Reformatio.

1. APem ego imitabor, quæ ex venenatis etiam herbis mel ſugit, bona mihi colligam ex iis, quæ dicunt faciuntque mei Confratres, exemplo illius Ciſtercienſis monachi, teſte S. Bernardo, qui in altero quoque Fratre ſub unius noctis precibus, triginta numeravit vitutes, quarum in ſe nullam, ut ipſe ajebat, agnoverat.

2. Ad me, meoſque defectus, peccataq; commiſſa ſedulò reflectam mentis oculos, recogitans illud S. Bernardi: Melius te videt oculus alienus quàm tuus, ideoque credam firmiter, me pluribus innodatum defectibus & intolerabiliorem, quàm ullum eſſe, imò diſplicere me fortaſſis aliis & affligere eoſdem, & modum meum agendi, vitam & naturam meam eſſe reprobam & vitioſam, quia vel ſingularis, vel arrogans, vel certè plus æquo oculatus ſum in alienis erroribus.

3. Sedulò reminiſcar & imprimam, quod in extremo judicio nequaquam Judex ſciſcitabitur à me, cur alii ſe neglexe-

rint, quibus instruendis ego præfectus non fui, quin potiùs, quâ patientiâ tulerim, lavia hæc aliorum errata, qualiter & excusarim, & pro iis oraverim.

4. Quantâ confusione dignus sim, expendam ex illo Thom. Kempensis lib. 2. cap. 3. ubi ait: *Non est magnum cum bonis & mansuetis conversari, hoc enim omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit, sed cum duris aut perversis, aut indisciplinatis, &c.*

GEMITUS XVI.

Quod amissâ gratiâ, favore & opinione, disgratiam incurrerit apud Superiorem, seu Prælatum.

O JESU! Consolator optime, conqueri cogor coram te, quoniam additur super dolorem vulnerum meorum, afflictio gravis nimis, & siquidem apud Confratres meos solùm, opinionem bonam & gratiam perdidissem, sustinerem utique, nec conquerendum tantoperè foret,

foret. Verùm apud Superiorem, cujus paternâ semper protectione & amore fovebar & recreabar, modò amisisse favorem omnem & gratiam, durum est. Ah facies ejus non est sicut heri & nudius tertius, mutatur mihi subitò in crudelem. Sol patitur Ecclypsin, frons serena aurea, modò corrugatur & caperatur, venterque videtur amarescere, quia bilem ebullit os ejus, & vix placidum ab ipso refero responsum; & quis ille, ô Bonitas, qui sic exulceravit cor patris mei! si tu instigas eum, quod absit, ut credam, contra me, odoretur Dominus sacrificium, verùm si alii hominum susurrant contra me, judice ô Deus & discerne causam meam ab hominibus iniquis & dolosis, qui interturbare nituntur pacificum ejus in me oculum.

Ah! quis det mihi, ut sim juxtà mensses pristinos, quando amicus eram, & præ aliis ei familiarior? modò quò ibo pro consolatione? latet virus in corde, cujus sensus tales emittunt exhalationes;

sit

sit illud, quidquid velit, ego nescio: unum scio, quia vincit, quisquis mihi litem intentans ad ipsum causam defert contra me dirimendam, nec sunt hæc nisi à spiritu, à folle insufflantis invidi & detractoris, frustrà me purgo, in vacuum verba defluunt, rejicitur, refunditur in caput meum, quidquid contra alios ad purgandum me attulero. Vereor ah vereor, ne in odium desinant hæ siniſtræ in animo ejus de me impressiones, quia jamjam aures ejus obstruuntur, ut non audiat manifestam apologiam, & tam validis clavis se configit ad primam accusationem contra me, ut nulla ad amovendum & evellendum sufficiat probatio.

Respondet Christus
Desolato & Mœrenti.

NOnne melior ego tibi sum, quàm mille homines; verumtamen utile tibi erit modò solido vesci cibo, mamotreptum necesse est, ut exuas, ut Christum induas. Duæ tibi in Superiore considerandæ sunt

dæ sunt personæ; & Dei & hominis, Dei, dum jubet, dum præcipit, aut etiam consulit; hominis, dum fortè malè agit, quod absit, ut facilè credas, malè eum agere, aut injuriosè tecum procedere, novit ipse, cur alium se tibi exhibeat, forsan negotiorum multiplicitas, reddit afflictum, anxium & mœstum, quæ proinde mœstitia in faciem sese emittit. Nec enim tam facilè quasi ex cista extrahi, & indui nova facies poterit animo intus afflicto turbatoque; sed te derelictum quæreris & despectum confundi malè tractari.

Fili, pro tua hoc salute & profectu tuo tibi obvenit, ut in me confideres & ad me confugeres; si namque in hominum (estò etiam Superiores tui sint) favoribus magnisque opinionibus perfectionē tuam ponere volueris, citò evanescet perfectio tua, debile fundamentum foret, quia fundatum in judicio hominis. Estò ille ipse sit Superior tuus, verùm quia tu ei non secundùm Deum, & ut Deo, cujus ille vices & personam gerit, placere niteris, justum

est,

est, ut confundatur facies tua, & spes enervetur, quam ponis in eo, ut in homine; vana est religiosa vita tua, fatua querela; si bonus virtutũ æmulator fueris & humilis, mihique devotè addictus, quis te separabit à charitate Dei? non hominis utique opinio.

Et quousque lac parvulorum suges? non tibi ideo est bonus, quia non tam suavis, non tam largus, ad votum concedens omnia, quæ tuo placebant genio, & ingenio ac desiderio, bonum tibi est eum tibi sentire contrarium, ne plus te aut esse, aut scire opineris.

Quare consultum tibi est, non quærere consolationem in Prælati amicitia, Deus enim sæpè vertit hanc spem in contrarium, & magnæ inde perturbationes in Congregationibus nascuntur.

Nam errores Superiorum imputantur eorum amicis, in quorum gratiam res ita gerunt aut disponunt, generantur suspiciones, aversiones, alienationes animorum, & amicitia sæpè desinit in inimicitias,

tias. Optimum tibi subjici illi, quem sentis, non ita ut optas favorabilem, quia sic tantò crescet obedientiæ meritum, quantò minùs fœdatur amore proprio & complacentia in Superiore.

Observatio.

SOlet quandoq; hæc afflictio gravis esse nimis, sed observandum sedulò, unde præcedat morbum cognovisse, sanâsse erit. Et primò, si procedat ex imperfectione, videlicet, quia lacte adhuc indigent, quo hactenus enutriti fuêre scilicet consolatione, & directione singulari sui Superioris. Hi bono sint animo, est qui consolatur eos Pater desuper ac tantò consolabiliùs, quantò is ad consolandum paratior, convertant se ergò ad Deum totius consolationis, ubi viderint Superiorem aut passione, aut certè minori affabilitate uti, nec tamen facienda omittant, aut amorem deponant; sed persuasum habeant, se hac viâ ad majorẽ perfectionẽ intra bimestre perventuros, ac majorẽ cum

Deo

Deo familiaritatem contracturos, quam fortè totâ vitâ suâ pendentes ab uberibus fuissent consecuti. Exemplo sit S. Franciscus Seraph. à proprio parente spoliatus & persecutionem gravissimam passus. Credant firmiter, quia ubi deficit solatium humanum, incipit Divinum.

Hanc ob causam Apostolis sese subtraxit Christus, ut ipsemet testatur in Evangelio. Ob hanc causam credo S. Patrem nostrum Brunonem tam maturè sublatum & avulsum à suis, qui eum tàm tenerè amabant; sat lactis suxistis amodò, cibum vos sumere oportet solidum.

Secunda causa afflictionis hujus est fortè, quod ideo Superior sese exhibeat minùs familiarem, ut tibi, mi Frater, ostendat & indicet, qualis tu sis, ut & tu incipias credere de te, quod est credendum, ut inquam, deficias â spe, quæ non est fovenda, scilicet, ut deponas spem officii, quam fortè geris in corde, quam ut cessare faciat, Superior omittit ea, per quæ solet incrementa sumere.

Est

Est enim amor proprius investigativus nimiùm, & tam facilè inficiens, & instigans cor ad affectum, aut certè ad spem concipiendam promotione, de officio conferendo à Superiore, quem sibi videt propensum, ut dici & explicari nequeat satis. Quod utique Superioris est, indagare & animadvertere ob magna damna exindè provenire solita; generat enim, ubi cor occupavit protinus aliquam cœcitatem firmato paulatim affectu, vel spe officii, & tam validè interdum, ut ex singulis discursibus & congressibus cum Superiore verba trahantur in nutrimentum affectus, & spei confirmationem.

Ah! utinam maturè semper adverterent Superiores, quatenus filum abscinderent priusquàm cor suffocet, & spiritum vitalem animæ. Ita sanè prodesset sic sperantibus, ut gravitate vultus rariori alloquio curarent, & spem eis eximerent. Dixi maturè, quia ubi semel egit radices, non evelles vel ambabus manibus, id est, omni adhibito conatu, ut ad longum suprà, ubi

ex

ex instituto duos gemitus formavi. Succedet equidē tristitia, sed vertetur ei in gaudium, ubi agnoverit periculū, quod se adoriebatur, & sic operabitur stabilē in eo salutem. Verùm id quoque compertū experientiâ, quod ubi denuò familiariùs egeris, recidivet & redibit morbus, spes concipietur, resuscitabitur affectus, nec refert, quod Superior minimè intendat per verba tam suavia, tam familiaria per secretorum ei commissionem, aut specialem favorem eum in officialem constituere, quin potiùs ut exindè humilior, & ergà se affectuosior fiat. Sed constat ambitionis eam esse naturam, ut ex omnibus sui nutrimentum sumat. Benè huic diceretur à Superiore id deprehendente; stulte & infatuate quid putas? quid venena & fel sugis ex verbis meis melle plenis? meliùs tibi foret nunquàm loqui mansuetè, quoniam in perditionem tui abuteris bonitate, an quia oculus meus simplex, intentio recta, tuus inde obtenebrescit? in hoc quod officialem te facturū somnias contra mentem & intentionem meam?

Ita,

Ita, ita, mi Lector, mi Frater, ne leprâ inficiaris, ideò loquendũ tibi duriùs, imò ut cureris à lepra tua, quâ fortè laboras, ideò sic es tractandus, nec est, quod aut asseras & arguas me falsè loqui, actus tui denuntiant de te foris, qualis sis intus, quia frequenter agitaris suspicionibus, trepidans timore anxius, & turbatus de hoc, quod deferantur tua dicta, & actus & defectus. In his & aliis turbatum satis te prodis, quod verearis, ne excidas eò, quod speras. Hinc quasi nauta polum observas, vultum dico illius, qui te promovere potest ad altiora, hic scopus tuus, juxta hunc diriguntur affectus tui, hic si tibi affabilis, si tibi favorabilis spe plenus curris viam mandatorum præ gaudio exiliens, & laudas Deum, quia nutritur affectus, roboratur fiducia tua, firmatur spes tua ad officium, sed concidat vultus ejus, & ecce languent omnia in te, mœstitia obruit cor tuum, quia times, te excidisse gratiâ, favore, & bonâ existimatione tua, quibus ut scalis ascendere sperabas.

Refor-

Reformatio per proposita

Ex Thoma de Jesu. Ærumna 14.

1. NOn curabo habere gratiam Superiorum, sed eis ad unguem obediam: illudne cor Deo dedicatum transferam in pauperem hominē, hoc ut Deum in Superiore honorem.

2. Non habebo amicitiam, quæ distrahere possit cogitationes & animum inquinare.

3. Non aliud quæram in Cœnobio, quàm parem cordis, & puritatem animæ.

4. Non plus faciam pro amico quàm pro inimico, nam habere aliquem pro amico, (intellige carnaliter) licet sit in domo Dei, principium est factionum & turbarum.

5. Affectum habebo ergà viliores & contemptibiliores, eisque piè invidebo: quia tantò puriùs ac liberiùs levant oculos in Deum, & eundem locum habent in Religione, quem habuit Christus in terra, & hic tantò magis favet eis, quantò minùs cogitant de rebus altis in mundo.

6. Non

6. Non habebo rationem eorum, qui sunt gravioris & majoris authoritatis, non quidquid in Religione conciliat gravitatem & authoritatem eodem loco censendum est, quò officia magis humilia & censeri aliquem honoratum ex dignitate, abjectum ex humili officio, religiosum non est.

7. Liberè sequar puritatem virtutis cùm mansuetudine & silentio, licet ea forsan apud omnes in oblivione sit.

8. Spem habebo in adversis & persecutionibus, hoc mihi pretio Cælum staturum, nam hoc genus est Crucis valde acerbæ; tum quia continua & domestica est, tum quia sub titulo servorum Dei, velut à gente sancta sub colore zeli infertur.

9. Cùm videro imponi per calumniam, quod nunquam in animo habui, & quæ benè feci, interpretatione malignâ perverti, orabo pro illis, & cum silentio, patientiâ & perseverantiâ stabo firmus, contemnendo me ipsum, quod ut salver, sit mihi opus majori auxilio Dei, & ejusmodi exercitio, & ut servus Dei me persequar.

10. Procurabo continuum desiderium patiendi adversa, judicando me his indignum, ac petam à Deo, ut semper me sinat videre optimam, ac securissimam esse hanc viam in Religione.

11. Studebo semper omnibus benefacere ac servire tanquam Dominis ac Superioribus meis sine spe gratiæ laudis, aut remunerationis illius, neque propter maledicta illud omittam.

12. Cùm videro omnia relaxata, seriò studebo reformare me ipsum, cogitaboque me venisse ad Religionem tantùm, ut serviam aliis, eosque supportem, non autem ut sim in gratia, vel supporter ab aliis; sed ut in illa societate vivam solùm cum Deo. Si quid autem mihi inferatur molestiæ ab aliis, non conquerar, sed cogitabo illos tanquam Dominos posse tractare me pro libitu tanquam servum. Hi pro mundanis & profanis in habitu religioso habendi sunt. Ita vir iste verè pius & solidus.

GEMI-

GEMITUS XVII.

Ingemiscit & conqueritur de eo, quod invidos sibi sentiat suos Confratres, & ex invidia deferatur apud Superiores.

ECce Domine, concitantur contra me Confratres mei, & inimici afficiuntur condomestici mei, quia secundùm te ambulo, suprà dorsum meum fabricant, machinantes machinationes timentes ne eis surripiam, quod ipsi tantoperè affectant. Tu nosti Domine, quid sit illud, est officium, quod dum sperant, dum desiderant, mihi efficiuntur in sathan; quia trepidant timore ubi non est timor, cernentes me commendari, & bono loco esse apud Superiorem, ideo ominantur me futurum officialem & concitare nituntur adversum me cæteros, quorum cor rectum est ad me, Superioribus referunt singula, quæ vel vident, vel etiam suspicantur de me, vix tutus dego in cella, quia oculi eorum oculi lincei, qui & muros & ostia penetrãt ad observandũ, ad no-

tandum me; si quid fortè perperam committam, ut idipsum cum multis exaggerationibus exponant iis, quorum sciunt corda mihi faventia, librant, imò cribrant mea dicta, mea facta, gestus & mores, ut si quid in eis furfuris sinistræ actionis, vel dicti minùs Religiosi reperiant, protinus in aures & auras spargant aliorum, suppressâ optimâ similagine, vel rectæ intentionis, vel loquendi formæ, occasiones & causæ; solùm ut odiosum me reddant apud cæteros & impediant ab eo, quod illi futurum verentur

Hæc me faciunt ingemiscere & exclamare. O me afflictum & desolatum? si sic mihi futurum erat? satiùs mihi fuisset sedere in angulo domatis & latere universis, quàm vel unius hominis oculis apparere, vel doctum vel aptum ad officiolum vel minimum, quoniam video universa exposita esse invidiæ, nec tuta esse cœnobia & asceteria sanctissima; Inter Religiosos, quorum professio est vacare Deo, & contemplationi cœlestiũ intendere, grassatur

hæc

hæc lues pessima; quis non ingemiscet super istis? cum his, qui oderunt pacem, cupio esse pacificus; sed non capit eos verbum veritatis & salutis, tabescunt miserimumi instar omnia perspiciunt tam oculati ad meas actiones, ad palpandas festucas tam dexteri, ut stuporem injiciant vel cernenti: sugillant, dehonestant omnia opera mea tam satyricè, tam perversè, ut scandalum præbere valeant vel sanctissimis, nisi magnâ uterentur cautelâ.

Hæc coràm te ô Deus meus expono, sciens, quod si uni eorum innotescceret hæc mea justa querela, protinus mihi judicis temerarii nomen affigeret. Modò quæ mœsti cordis conditio? tu nosti solus, qui pectoris intima lustras:

Sic mea per varios vita exercita casus,
Ut pila perculsu pulsa, repulsa manu.

Coarctor nimis, angustiæ mihi sunt undique, tu Domine consolare & respice in me, quia unicus & pauper sum ego.

Respondet Christus

Ingemiscenti.

FIli magna adhuc est imperfectio tua, & modò quidem cùm exercitatos magis habeas sensus, finis tibi prævalere tanta mala in tantùm, ut obruaris tristitia, quam etiam dudum pellere te opportuisset ex animo, & ita arcere, ut nequaquam aditum ei patefaceres.

Quid est, quod modò sedeas in tristitia afflictus, confusus & delusus, nisi quia perumpere non vis, & ad sublimiora ascendere? Reformidas, trepidas timore, ubi non est timor, hæres adhuc in imis excutere vis jugum, quod te volentem nolentem portare convenit, fortem virum excitat ad exercitium alieni livoris aculeus, nec mentis oculis torquere permittit, aut invidia detrahi à virtutum studio; sed quia te tantoperè torquent ista, indicium est animi necdum solidati, imò quid si solâ suspicione res ageretur, aut eadem te premeret sarcinâ? unde & cæteros

de te

de te fortè, de tuo inquam affectu aliorum pariter judicas affectus. Verumtamen frustrà hîc in te laboro, ut eximam tibi, quod radices jam egit.

Ergò invident tibi, inquis, favorem bonamque existimationem, & quid tu ad hæc? Nonne ut impedias? nonne ut mala malis reponas, tela telis retorqueas, laboras? non est æqua via tua, quia mala reddis pro malis, nec patientē exhibes te ad Crucem portandā, patientiâ vinces utiq; magis eorum animos, & malum mitigabis, quàm te opponendo, renitendo & excutiendo ab eo, quod tibi ex adverso venit, parvulum occidit invidia, parvulum hæc feriunt arma, nec vulneraret te eorū dolositas, & dolosa invidentia, si contemneres, imò erudient te summoperè aliorū mentes invidæ, si fores humilis; si namq; honorē contemneres, officia & speciosas quasque functiones subterfugeres, solamque Dei voluntatem inquireres, quod tua exigit vocatio, nihil esset in mundo, quod te lædere, vel inquietare posset. Quid famam

vereris magis quàm conscientiam? quid videri magis vis quàm despici? cur te tantoperè exagitant hominum de te judicia & obtrectationes æmulorum? Non hæc sunt, quæ aut præmium imminuunt beatitudinis aut impediunt; me solùm & præmia cœlestia exspecta, & ecce quietus eris. Boni namque cùm malè audiunt, à malis sibi gratulantur, imò nec de se dici interpretantur facilè. Non sit tibi ergò cura tanta de bono nomine, de favore & existimatione apud Superiores & pacatus vives. Veræ existimationis & boni nominis, hæc est glorioſa proprietas, ut appetitores sui contemnat.

Observatio.

MIseram invidorum conditionem ubique reperies depictam, sed nusquam tam vivis coloribus, quàm in invidorum societate, de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, amici diaboli, inquit *Prosper*, inimici etiam sui omnibus odiosi, ad gaudenda anxii, ad plangenda

genda læti, utrobique dispersi. Hæc (inquit *Nicephorus*) causa fuit Apostasiæ Originis viri non tam docti, quam Sancti, vitam ejus quisque leget, stupebit & timebit sibi ab hoc vitio, quod tam facilè etiam perfectos adoritur, tam facilè sternit. Omnium malorum matrem appellat *S. Chrysost. hom. 46. in cap. 21. Genes.* Alii non mitiùs indigitant. Et stupendum planè, quod tam pauci advertant in Religiosis cœtibus se hoc vitio contabescere, quod tam commune, tam pernicioſum simul est, cumque undique flammas evomant in suis delationibus dictisque acerbioribus; speciatim verò in mente tanquam hospitio & collegio, ubi conveniunt omnes proximorum actiones, & ad judicium sistuntur; nihil tamen aut parum animadvertatur.

Ah! quàm ringuntur, ubi laudem æmulorũ competentium percipiunt, quàm durus illis sonus? sed nihil ipsi vel advertunt, vel advertere cupiunt. Verissimum est (ah utinam falsissimum foret adagium)

Invidia nascitur in aulis, nutritur in Monasteriis, moritur in Xenodochiis. Lectorem remitto ad libros Ascéticos; Superiores obsecro, ut eosdem suis Religiosis legendos injungant. Ego ad conficiendum pharmacum iis, quos hæc dira vexatio & linguæ invidorum exagitant, me accingo, prout profuturum illis credo.

Primò expende, mi Frater, quisquis sentis invidos, grandem eorummet dolorem, miseriam & cruciatus, qui tibi invident, & ob hoc condole illis, teque accinge ad ad fortiter tolerandum, & cum gaudio, siquidem te cernis ab hoc liberum, nunquam magis torquebis invidos, quàm virtuti serviendo, inquit *Seneca.*

Verumtamen loquor imperfecto, cui durum est persecutiones tantas, tamque injustè illatas sufferre, id habe, mi Frater, quisquis effugere vis, aut certè mitigare furores invidorum tibi, tuæque famæ, opinioni & spei de bono consequendo invidentium, & tuam declinare cupis molestiam. Hæc fac, noli tua jactare, amalatare

tare & quæcunq; gloriam afferre possent, vel famam conciliare, devita, & declina, nisi sint virtutes, quas ob hoc neutiquam intermittas, sed solùm dona naturæ, dotes singulares & talenta, ut doctrinam, experientiam & aptitudinem ad officia, secùs ubi egeris, augebis contra te malum, conglomerabuntur adversum te,& ubi duo simul fuerint, de te sermo erit in malum tui.

Et quoniam hactenus hæc non observâsti, nec etiamnum observas, imò apparere magis amas,non est quod tibi condoleam, quoniam cùm scias non aliunde provenire tibi invidorum persecutiones, quàm ex dictis & actibus tuis speciosis, & glorioſis, nequaquam tamen abstines, justè tecum agitur, te ergo prætereo, quia morem non geris meis consiliis & hactenus dictis,& ad humilem declino,hic non moveatur ullis invidorum morsibus, nec conturbetur, si ob id, quod ex obedientia fungatur hoc illove munere , officioque quantumvis honorifico nihil sibi

obesse sinat livorem aliorum, quin strenuè incumbat illi faciendo facienda. Verumtamen humilem in omnibus actionibus præseferat modum, ut non ex suo ductu, appetitu & affectu se agere demõstret, sed quod Dei aut Superioris consilio regatur.

Nec faciliùs credo, sedabitur invidia (si tamen est sedabilis) quàm amando abjecta & humilia, nam qui repit in imis, non facilè sentit æmulos.

Hactenus de patientibus invidiam, nunc rursùs de laborantibus hoc morbo pauca dicenda, quoniam grande malum & vitium plusquam diabolicum: diabolus namque homini invidet, dœmoni minimè utpotè simili & natura æquali, sed homo homini naturæ consorti uno eodemque sanguine redempti. O malum execrabile! O radix amara, quàm amari sunt fructus tui! notent bene Religiosi, quia facilè nimis irrepit in animum, notent, inquam, priusquàm sæviat non advertentibus, notent, inquam, ut extirpent quantociùs & in quo consistat scrutentur, nam

mor-

morbum agnoviſſe, ex parte curaſſe erit. *Ariſtoteles cap. 19. libro 2. de arte Rhetorica*, in eo vim hujus vitii ponit, quod ſit triſtitia de alterius bono, prout eſt diminutivum propriæ excellentiæ. Cum Ariſtotele ſentit *S. Thomas*, & communiter *omnes DD.* Et notandum ex *Ariſtotele l. c.* ubi primò ponit eos, qui honorari cupiunt & celebres eſſe. Hi etenim timent, triſtantur, nec pati poſſunt ſe ab aliis ſuperari, ideoque de laude & gloria aliorum affliguntur, & econtra exultant ad confuſiones & infamationes eorum, quos exiſtimant ſib eſſe obici, quominus tales habeantur, quales videri deſiderant.

Nota bene ex communi, quod ex genere ſuo ſit mortale, eò quod ſit contra charitatem. O Religioſi mortale eſt, auribus percipite omnes, qui inhabitatis monaſteria, Congregationes ſacras, mortale eſt, & vos celebrare audetis quotidie ſine ſcrupulo, ſine remorſu, ſine diſcuſſione, ſine advertentia? timori ſunt iſthæc illis, qui ſenorunt nocuos & infectos hâc

sæva lue, sicut revera infecti sunt plurimi, licet parum advertant.

Ex affectu effectum promo, effectus autem est excœcatio mentis, quia dum malis aliorum lætantur, occupati semper in fœcibus aliorum quasi scarabæi stercoribus operiuntur, ita ut quæ cælestia & divina sunt, non videant. Hinc necesse est, ut qui officium affectat, hoc venenum pariter fugat, nam qui finem quærit, necessariò volet & media, media sunt, ut quos sibi præripere timet, impediat, sed quomodo? audi.

Talis defert aliorum, quos veretur competentes, defectus, si quos novit, quos non novit, inquirit, de auditis lætatur, sociat se iis, qui de illis malè loquuntur, insusurrans insuper pessimè & sugillans dicta factáque eorum, sed quorsum isthæc omnia? ecce! reditur ad primum ad affectum officii, ab hoc ad invidiam, quia timet & contristatur, ne si alii habeantur docti, probi aut apti officio, sibi sit impedimento, ne potiatur cupitis affecti-

bus

bus hi modò, quos hactenus effectus recensui tibi, mi Frater, qui amas animam tuam sint pro signo sicut & quòd sequitur. Suspectum quisque habeat se ad vitium istud inclinari, quando inferiori homine pulsato ad gaudendum de confusione, vel Calumniâ Confratri illatâ, ratio complacentiam concipit, imò quisquis officiolum quale sit illud, sperat vel affectat, sibi timeat, sibi caveat, quia expositus est evidenter huic morbo tàm pestilenti, & siquidem is, cujus concupiscit officium, fortè ægrotat, examinet sese, an non subintret gaudium, spem generans, siquidem defuncto, vel morbi ingravescentia inepto facto faciliùs sperat, adimplendum suum desiderium.

Ah! quàm callida, quàm anfractuosa quærit itinera hæc crudelis bestia, & qui ei deserviunt; ita cernimus, quòd mala etiam bona dicant in iis, & in faciem eorũ, quibus struunt insidias, & quos exturbare nituntur officio quod tenent adulantes & palpantes, scurrilitates, & quæque

que inhonesta, imò materiam, ansamque præbent, ut dissolutè vivant, ut defectus committant, quia confidunt, quod ex hoc & per hoc inhabiles reddantur, perdantque velut muscæ morientes suavitatem unguenti, odorem, bonamque existimationem apud alios, istorum decrementum suum putantes incrementum.

Tertiò, sicut ægrè ferunt, ubi dona eorum audiunt prædicari, admirari, ita impedire nituntur, ne fiat; unde si probum nominari audiant, hypocritam conantur facere, ubi doctum, semifatuum, rudem, ubi sanum & robustum, valetudinarium, nec durabilem, pro hoc illove officio & dignitate credi & haberi laborant, & hoc ordinariè de absente.

Et hæc licet sint gravia nimis, invido tamen nec levia quidem apparebunt, obscuratum est enim insipiens cor eorum, statuerunt oculos suos declinare in terram, & dorsum incurvaverunt, ut cœlum suspicere nequeant, hinc etiam fastidiunt cœlestia, & solùm quæ carnis sunt, sapiunt,

sapiunt, sapientes quidem, ut faciant mala, bene autem facere nescierunt.

Parergon
Ad RR. PP. Superiores.

DEnuò vobis supplex fio RR. PP. Quoniam uror & urgeor, crucior & premor zelans super iniquos, defendere cupiens innocuos, quia videns video, quod triumphant impii, & palmas victoriæ ipsi à vobis reportent primi, simplicibus insultantes, pungunt, mordent, exprobrant confidentes in mendaciis, & falsis confidentiis, quia & ansam sese rapuisse de ore vestro credunt, quàm tantó prehendunt fortiùs, tantò inquam ex hoc caput comparium suorum vellicant acerbius, quantò & gloriantur sibi ansam porrectam ab iis, qui residentsublimius à vobis videlicet, quos obtendunt suis delationibus annuisse, approbasse, & ad hoc armâsse, imò animâsse, ut deferant frequentiùs, & observent cautiùs, hi inquam, invidi, hi æmuli, quorum gaudium innocentum infortu-

fortunium, quorum unica consolatio innocentũ confusio, quorum requies innocentum oppressio, exasperatio, injuria & contumelia. Hi anchoras figunt in vestro patrocinio, firmant se in vestro eloquio.

Ah! colendissimi PP. obsecro vos, nolite credere omni spiritui, est, qui transfigurat se in Angelum lucis, qui velut optimo ductus zelo, tenax charitatis, & observantiæ regularis, defert alium de verbo contra vos prolato, de minùs speciosa & sublimi existimatione, imò esse eum contra vos, tam speciosis argumentis insusurrat, ut, cùm nullum minùs, quàm talem delatorem suspectum habeatis, concipiatis odium contra innocentem.

Non ita RR. PP. aliter se res habet, ille ipse contra vos sermonem instituit, ipse vobis minùs bene affectus vestræ insidiatus solitudini, paci & quieti bonum confratrem filium vestrum nil mali de vobis sentientẽ verbis aggressus est tam dolosis tam subdolis, ut fortè si extorqueret verbulum, quod raperet de ore ejus, invidus

ille,

ille, ille est, qui struere vobis nititur insidias, famámq; vestrā maculare, opinionē in corde alterius labefactare; Et quomodo huic palmas datis tam cito; cur tam cito cor immutatis & vultum, ut excusso omni affectu paterno, illi ferociorem solito occursum exhibeatis? Cur non magis in susurronem sævire incipitis, & eum ut suspectum creditis? ecce insurgitis in filium optima quæque de vobis sentientem, confunditis, corripitis, caperato fronte ei loquentes ut hosti, ascendunt nebulæ, quas admittitis vaporantibus suspicionum caliginosis humoribus causantibus sic invidis? Timeo, timeo, ne dilatione collectæ, & mora temporis stipatæ cogantur in nubes, accendantur in fulmina diræ persecutionis & odii.

Ah! quo fascino mentes vestræ tam limpidæ, tam bene subdito affectæ nebulis hisce caliginosis, iræ, odii & aversionis sunt involutæ? quis invertit tam erectam, tam rectam erga filium mentem? En! attenditis & observatis eum, inquiritis

de

de universis actibus illius & verbis, & hi interea cum stercore pascantur, exultant in rebus pessimis, & malis eorum lætantur; aliud certè vobis non susurrabunt, nisi quæ nociva illi, & quæ bilem vobis proritabunt.

Inquirite, si placet, ab iis, qui à talium fece defecati, mentem gerunt? nulla tali infectam lue, & deprehendetis, quia non est reprehensio in sermonibus filii vestri, tam iniquè apud vos delati, nec stat exadverso vobis. Quo comperto, eradicate, obsecro, zizaniam, quam seminavit inimicus homo lividum habens oculum. Ecce! recrudescunt toties in corde vestro, conceptæ sinistræ impressionis, imò crescunt cum delationibus, firmantur conceptus contra innocentem, & cur hoc.

Ah! RR. PP. discutite priùs singula, examinate modum, priusquam definiatur, & reperietis, quòd aut falsum sit, cujus incusavit iniquè eum, quem judicat æmulum, vel si verum, solùm ex parte verum.

rum sit, & secundùm quid, & longè aliâ forma rei, quàm qualem vobis impressit invidus susurro, comperietis, quòd non ille, sed iste discursum formaverit contra vos, tamque diu continuaverit, quousque extorserit, aut consensum in malum, aut verbulum famæ vestræ læsivum, aut auctoritatis labefactivum aut præjudicativum, & tamen ad vos tanquam alter dicere cœpisset, aut tam injustè de vobis sensisset, detulit ipsemet centies plùs reus, quàm is, quem accusat cum intentione tam perversa, duplex reus, quia dupliciter iniquus accusatione & intentione.

O Deus! ô Superi! quàm longè satius est sedere in angello cum libello, quàm vel unius splendescere oculo; Verissimum est illud, quòd omnia patent invidiæ, etiam paupertas, dicere liceat etiam labor & dolor, quæ inveniuntur in officiis, fomitem ministrant. Procul à Jove, procul à fulmine, mi frater, quisquis te officialem futurum speras, necesse est, ut ad te protinus deficias, nihil appetendo, quod

quod glorioſum eſt, & cum ſilentio præſtolando ſalutare Dei, pœnitebit te in noviſſimo, crede mihi, vel ſi contentionis ſerrā cum ipſis reciprocare, par pari reddere, eos obſervare, & deferre volueris, miſeriam augebis, & peccatum peccato cumulabis, te inquietabis & illos tecum, nuſquam nec intus, nec foris, nec in corpore, nec in conſcientia pacem habiturus.

Reformatio invidi.

TActus dolore cordis intrinſecus ad veritatis voces reperio, Domine monſtra & chimeras, tibi proinde ſupplex fio, en vota, en propoſita non ficta, ſed firma, ſed vera.

1. Radicem evellam, quæ eſt affectus officii, honoris & commoditatis per dicta ſuperiùs gemitu decimo & undecima propoſita.

2. Evidens damnationis periculum expendam ſedulò, quoniam in tenebras conjicit exteriores, ut palpem (quod comperio

cõperio me feciſſe hactenus) in meridie & dæmonio agitur meridiano mille ſcatens mendaciis & excuſationibus in peccatis.

3. Nunquam ſiniſtrè loquar de aliis, ſed vincens vincam, & propter Deum, cujus ſunt imago & filii diſcam ſpeciosè ſentire de iis & loqui. Væ his, qui in via Cain abierunt & Judæ.

Reformatio ſuſtinentis invidiam, & viventis inter invidos.

1. NUnquam narrabo de me, quod gloriam & exiſtimationem mei creare poſſit in aliis etiam ſub prætextu ædificationis.

2. Charitatis actibus ſtudebo nominatim erga eos, qui magis invident mihi & æmulos ſe eſſe produnt.

3. Humilia ſectabor ſedulò, & in humilioribus exercitiis me libenter exercebo, quæ minus ſuſpiciuntur ab aliis.

4. Sublime ſtudium, & quæ doctum, eruditum, ingenioſum, memoriæ renacem

tenacem indicant, quantùm licet declinabo, geramque me, ut rudem & ineptum ad quodcunque officium, dignitatem, & prælationem.

5. Reprehensiones publicas non pro forma tantum ut patiens videar, humilisque habear, suscipiam, sed purè, quia Deo sic placet, gratanter acceptabo.

NB. Nisi hæc egerit, inquietus erit continuò, scatebitque suspicionibus, odio & invidia, vicem vici reddet, & per impatientiam, fœdissimas mordacium verborum exhalationes exhalabit è pectore, sicut utrinque clades, nulla ex parte victoria sit speranda.

CONTINUATIO
Sive
GEMITUS XVIII.

Gemit pressus sub onere, sub jugo Superioris, invidiam, odium, aversionem, & vindictam erga se exercentis.

ABundè mihi sufficeret, ô inexhausta Bonitas, Deus meus & Dominus! Crux à te submissa, tentationes, passio-

nes & pericula peccandi. Verùm additur insuper super dolorem vulnerum meorum, afflictio super afflictionem, insufflante nescio, quo vento, vel invidiæ, vel siniſtræ cujuſdam impreſſionis, ſive quid demum ſit illud, quod ego cum tantò vehementiori animi ſenſu experior, quantò idipſum provenit ab eo, qui & Superioris vice fungitur, qui dum me reſpicit, ut ſubtus, ſe verò ut ſuprà, adverſarium ipſum & invidum ſentio, cenſoremque plus æquo rigidum ſuſtineo, librat & cribrat mores meos, dicta factaque, ut ſi quid in eis deprehenderit perperam actum protinus cæteris in aures & in auras ſpargat non alio fine & intentione, quàm ut me reddat odioſum iis, quibuſcum in amore vivo, & pace & exiſtimatione, quam ipſe adimere nititur omni modo trepidans timore, ubi non eſt timor, videlicet ne ſurripiam ei, quod tanto cum affectu poſſidet. Verumtamen tu noſti Domine, quia diem hominis non deſideravi, nec cauſam

habet, unde mihi invideat, pacificam cum cæteris conversationem, & ne dum fœdatam bonam meam opinionem, quam eximere tantopere conatur è cordibus aliorum. O quàm mihi amarum manotreptum exuere, fel fugere pro melle: quid enim non gemam, non conquerar coràm te, quod vel minima suspicio de me hausta adeò ei imprimitur in corde, ut bilem proritans fel continuò faciat ebullire in labiis? absynthium & aloe labia distillent, myrrha defluat, & lac deficiat, & verba mea ab exacerbando tam aliena quàm propria ad placandum iratum offendant animum.

Et quidem tu Domine concitas illum contra me, odoreris sacrificium, sin autem filii hominum, Fratres mei, qui commendant me in faciem, videas tu Domine, & judices, discernas causam meam respiciens in gemitus meos, quos edo, in lacrymas, quas fundo. Non nisi nos duo soli novimus, unde premor, hæc ego dum patior, necdum hiscere permittitur,

proce-

procellas omnes ad ima hærere cupit, nec ullum ad se vel grandinis ferri globulum, vel Boreæ flatum, aut pluviæ guttulam mihi interim succensens singula, bene me novit sat acutè & argutè arguere, corripere, confundere, contemnere, ex sublimi quasi chatedra increpare, increpando imperare, & mortificando exacerbare, sed ubi ea in ipso mentis post hæc serenitas & animi tranquillitas, ut sic confuso, sic contempto infundat oleum, quo vulnus humiliationis in cicatricem coëat agnitionis & emendationis? Ah! sustulit invidia, sustulit animi à me aversio.

Respondet Christus erudiens, admonens, & consolans super hac calamitate & afflictione spiritus.

FIli non facilè admittenda suspicio, quæ non nititur fundamento solido, nec solidum satis, & sufficiens est invidiæ argumentum negare, vel petita, vel verborum asperitas, confusio, & delusio, cave, ne concludas tecum invidiam

latere in Superiore, cùm sit internum, & diversis de causis procedere possint, quæ tibi infert, fortè ideo hæc facit, ne tu altum sapias, ne te præferas cæteris, ne tuis in oculis tibi major videaris, & paulatim præ mentis cœcitate & elatione, quasi taphus in pulverem fatiscas in oculis aliorum, ut evenire solet cunctis in sublime gradientibus. Sed video te obsistere mihi obfirmato animo de suspicione concepta, quod invidia Superiorem agitet, & iste exagitet, vexet, siniströque loquatur de te, ad altiora ergo animum eleva, ad patientiæ necessitatem summè Religioso necessariam, respice in me exemplum vivum, qualiter inter propríos meos fratres & amicos, inter eos, quibus benefeceram, passus fuerim, hac in re super omnia memor esto fidelium servorum meorum, recole sanctissimos à sanctissimis, utrinque sine culpa tolerasse persecutiones excusante hos & intentione optimâ, & innocentiæ ignorantia. Talis fuit S. Chrysostomus notæ doctrinæ & sanctitatis Doctor,

ctor, qui gravissimis calumniis & privatim & publicè, à subditis, ab æqualibus, imò à sanctis exagitatus ipsemet sanctus utrinque sine culpa illi inferendo, hi in non judicando; suspectus fuit S. Hieronymus de hæresi gravissimè vexatus à Theophilo Alexandrino Episcopo ob horrendas ab ipsomet de ipso conceptas criminationes. Tales & tuæ fortassis calumniæ, si tamen calumniæ, & non potiùs mortificationes necessariæ.

Optandum tibi foret, ut cum Sanctis & à Sanctis patereris, sed credendum modò, quod si non à sancto, nec tamen ab invido patiaris, bene meritus graviora.

Observatio.

DIxi superiùs de gemitu in sufferentia falsorum fratrum miraculum reputari à nonnullis, si cum generosa patientia tolerentur. Non minùs sanè dixerim hîc. Verumtamen quisquis ille est, felix, si ferat patienter & constanter, quoniam videbis auxilium Domini super se, si du-

rum est & grave ac intolerabile? cogitet, quòd tantò majus erit præmium, violentia namque ista & tolerantia non cælum tantum referat, sed & perfringit cogens descendere Deum pro adjutorio in pugna tam dira. Præ oculis habeat Davidem, quid egerit qualiter emolliverit cor Saulis invidentis sibi & persequentis, qui licèt tigride immanior, humilitate tamen Davidis victus tam suavi, tam mellifiua voce compellavit. Vox hæc tua est, fili mi David? Recolatur historia integra, pensentur singula, qualiter humilitate Davidis victus persequi destiterit, qualitérque Dominus respexerit Davidem Sauli parentem, Saulem excusantem, omnémque ejus malitiæ, odii & invidiæ causam in dæmonem omnis mali auctorem, aut lividos homines à dæmone instigatos conjicientem. Dic cum eodem, absit hoc à me, ut manum meam mittam in Christum Domini, absit hoc à me, ut exacuam linguam meam in Superiorem meum ad siniſtrè loquendum de

eo,

eo, quidquid ipse de me sentiat, aut dicat, evincam humilitate Davidis omnem, quam forte gerit aversionem.

Hæc omnia certè priùs memorata & innumera alia graviora, unà, unà in quam & sola humilitate profunda superabis; vinces, & simul emollies animum, quem suspicaris duriorem.

Sed inquies forsan, ridet & arrridet, lætatur, imò ansam præbet ad mei confusionem, vilipensionem & contemptum, sed, mi Frater, quid hæc nocebunt humili, qui non suum, sed Dei quærit honorem, nobis confusio, Deo autem honor & gloria. Velis nolis non arcebis hanc, quæ te urit afflictionem, quietus non vives, nisi huc collimes. Sed mallem, inquis amoveri istum & subrogari alium, qui non adeò mihi foret malè affectus, nec adeò contra me inflammatus.

Ne credas tuo hîc judicio & stulto conceptui, honores non rarò mutãt mores in pejus, credis fortasse alium, ad tem-

pus tibi quidem amicum permansurum super amicum & locuturū tibi verba placentia? Non ita, arguet enim ipse te juxta exigentiam officii, quod priùs facere non tenebatur, & licèt modò tibi optimè sit affectus, non tamen tacebit ad excessus tuos, & vitam parum exemplarem; sed non capit isthæc, quem lethale officiii venenum infecit, qui ad minimam etiam horret correptionem, timens timore pessimo, ne impediatur ab eo, quod affectat, miser omni confusione dignus, quousque à spe decidat, semper zelum prætendet, injuriā sibi irrogari obganniet, & immeritam pœnam, ubique prægnantem prodens uterum mentis inquietæ. Nec unquam satis molliter tractabuntur, quosquos urit ambitionis ulcus, nam ubique sese tangi credent. de hoc sup. Gem. 10. 11.

Verumtamen avertat Deus ab iis, qui Superiorum munere funguntur, ne hoc toxico inficiantur, suspicantes autem æmulum, aut vice versa invidum quempiam inter suos.

Ah!

Ah! væ ſubdito, ſub talis Prælati protectione conſtituto; quia neceſſe habet, ut induat armaturam Dei, ſcutum fidei, indefeſſam patientiam, conſtantiam & omnium virtutum armaturam, pugnandum ei à dextris & à ſiniſtris, quod ſi fecerit, non timeat. Eſt Deus in cœlo diſponens omnia, obediat præcipienti, ſed non vereatur perſequentem, ſuſpiciat eum, cujus gerit vices, non concidat animo ad perſonam vexantem, defenſorem ſui habebit in hujuſmodi certaminibus de cœlo, ſolùm conetur manere in amicitia & familiaritate Dei amplectendoe juſdem voluntatem. Si conſiſtant adverſus eum caſtra, non eſt, cur timeat cor ejus. Eſtò non ſatietur animus vexantis confuſionibus humiliati & confuſi; Eſtò te, mi Frater, accuſent mille modis & occultis acceſſibus, irrepant in animos Provincialium; Viſitatorum viſitantium; imò Generalis ipſius, ama virtutem, ſectare humilitatem & humilē patientiā, ſic tibi non nocebit ulla adverſitas adverſantiū,

quousque nulla dominetur iniquitas.

Intimè tibi compatietur Deus, quoniam potentem sustines, hic lapis est lydius, qui probat argentum, perdura, tolera, non enim vinces aliter (repeto & repetam identidem) nisi humilitate & patientiâ, sed soletur te hoc, quia inspectantem habes Deum cum Sanctis universis, tantùm ne cede malis, sed contra audacior & audentior ito per patientiam, sic tamen ut sis tanquam homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones; gravis equidem ærumna, sed & grande præmium, imò grandior necessitas tolerandi, quia non patet effugium, trahit, non nego alios & alios in suam sententiam contra te, concitat, animat, & armat animos aliorum adversus te blandiendo, imò charitatis actibus, in suam trahit sententiam, solùm ut contra te sint, non terreant te ista, homines sunt, quotquot numeras adversarios.

Verùm ne palmam concedamus ex omni parte sic tentato, sic afflicto, aut quod absit,

absit, materiam suggeramus firmandi se in eo, quod concepit ex invidia videlicet fieri expendat priùs varias rationes, & radices, unde prodire possit hic immanior & inhumanior, ut ipse credit agendi modus, intentio judicat omnia. Stuporem generant & simul mirabilem Dei dispositionem indicat illa SS. Chrysost. Cyrilli, aliorumque calumniæ & persecutiones, etiam ad exilium usque ad mortẽ sævientes ex zelo & intentione sinceriſſima.

Quis inficiabitur & S. Chrysost. innocentiam simul & SS. Cyrilli & Hieronymi sanctitatem nullo sanè vitio minùs, quàm injuriæ, odiis & contumeliis obnoxiam? Et tamen, quæ non pertulit Doctor, præfatus Chrysostomus à SS. Doctoribus nominatis? in quo non Chrysost. habuêre suspectum exosum? non semel in exilium pulsus est, & damnatus à Synodo Constantinopolitana, vinctúsq; ad exilium ductus, ibidémque mortuus est graviſſimis ei objectis caulis, utrinque innocenter, utrinque sine culpa.

Ego ultra 18. numero causas satis graves & culpabiles, ob quas uti innocenter, ita ab adversariis Sanctis, sed ignoranter tam severè punitus fuit. Vide Baron. Tō.

Vice versa S. Chrysostomus, S. Epiphanium ut Canonum violatorem increpans, Ecclesia, quam fuerat ingressus coëgit discedere, minatus illi tumultum populi, ni abscederet. S. Cyrillus à Theodosio Imperatore pio, tanquam perturbator habitus fuit. Malè persuasus fuit S. Isidorus Pelusiota, sine culpa tamen, ut S. Cyrillum crediderit hæreticum. Idem de eodem sensit & vulgavit. Theodoretus non sine gravi scādalo ei gravia objiciens. Hæc de Sanctis, qui & passi sunt à Sanctis, his nihil decedente de sanctitatis gradu, & illis cum incremento. Vide de his Lancicium in Opusculo spirit. lib. 9. de ferenda cruce & persecutione.

Horum ergo exemplis solentur se infirmi, & excusent, credentes fortè eodem hîc modo contingere, quo cum illis. De S. Athanasio vide Nicephorum, Calixtum,

Calixtum, Theodolum in Hist. Ecclesiastica, & senties levamen tuarum calamitatum & persecutionum, miratus. Viri constantiam in continuis persecutionibus etiam non à malis zelo inculpato, & intentione sanctâ in inferioribus pariter, ut intolerantibus.

Parergon.

O Quàm cautè foret procedendum in instituendis Officialibus, ubi qui instituendi sunt plures habent compares, non dicam, ubi relictis Senioribus assumitur unus ex junioribus; præstaret aliquando ab extremis orbis partibus alium advocare, quam talem assumere, estò is sit præ reliquis adornatus dotibus & talentis, si habet competentes, habebit invidos & osores, suique censores oculatissimos. Solent nonnulli Prælati relictis propriis Professis assumere alienum; prodest hoc frequenter, ast non semper; conglomerantur enim & adversum hunc pariter omnimodè quidem inter se dissidentes; sed ut hunc persequantur unanimiter concor-

dantes, si fortè illum extrudentes sese intrudant. Verumtamen uno ex iisdem voto consecuto, quid sequatur, quis in cæteris affectantibus fiat sensus, utinam non probasset ventus. His bene cecinit Propheta: Regnârunt, sed non ex me. Væ illis, qui sic amant primas Cathedras, ut non in amando solùm quiescant, verùm ad ea, quæ cogitare fas non esset de Religiosis, deveniant. Ego, quia multa supra de officiis dixi, pluribus modò dicendis supersedeo, negotium relinquens Spiritui Sancto, qui dignetur Provinc. Visitat. Prælatis, Prioribus & omnibus quorum interest, instituere, & destituere suos Officiales tale conferre lumen, ut prævideant & agnoscant ingentem miseriam, quæ oriri tam frequenter solet ex istiusmodi mutationibus & institutionibus; Et quia mihi deest ea oris facundia, eaque ingenii excellentia, ut possim persuadere & remonstrare, quia inquam, deest fortè ea fidei habendæ dignitas in persona, quæ scribit ista, ut credant quod sentio, videlicet

licet

licet non esse malum, non esse vitium huic simile, tam fertile vitiorum, tam incurabile malorum malum, ita sedebo tacens, mœrens & lugens ac simul orans lumen indeficiens, illuminans omnes, ut vel unius hujus mali fundum penetrent, Amen.

Reformatio est, ut in antecedenti Gemitu addendo Reverentiam, Modestiam, & amoris reverentialis exhibitionem.

GEMITUS XIX.

Indignatur Gemebundus, quod zelosus esse (sic ipse se nuncupat) prohibeatur.

TAbescere me fecit zelus meus, Deus meus, cùm enim domum tuam deceat sanctitudo, quid est, quod tot in illa videre cogor transgressores legis tuæ, Cæremoniarũ ignaros, incurios? hic munda non servat sua, ille sordet, manibusq; illotis sacra vasa tractare non veretur hic lacerâ veste, cùm meliorẽ habeat, in die sancto solenni comparet, is pedibus tumultuat & perstrepens incedit, nulla est attentio, reverentia nulla interior, & exterior,

rior, iste sibi nihil intentus, oblivioſus & negligens non prævidet agenda, non addiſcit legenda, cantanda, errores innumeros committens, idque impunè, hic leva ſedem levat, dexteram inſertam tenens, totus deſes, piger & tetricus, nihil curæ ſibi ſinit eſſe in iis, quæ legem tuam ſpectant, librum volvunt alii nimium, ſcyphum levâ ori admovent non dexterâ, & multa alia ſiniſtrâ manu ſiniſtrè prehendunt & tractant.

Hæc & alia cùm intolerabilia mihi ſint, & reformare velim, inhibeor, corripior, peſecutionem patior, contumeliam & injuriam, imò inquietus, impatiens & ſcandaloſus audio & fatuus. Non ita Domine immoriar zelo huic, quoniam honorem tuum promovent & decorem domus tuæ, à te præmiũ laboris & fervoris exſpectans.

Reſpondet Chriſtus
malè zelanti.

FIli mi, tibi dictum arbitreris illud, aliis prodeſſe & ſibi nocere, ſtultitia eſt, non chari-

charitas, meliùs foret, si à te inciperes, secus nunquàm rectè usurpabis zelum, ut est virtus, majori cum vitio tu corrigis, quàm id est, quod corrigis. Zelus tuus non est secundùm scientiam, zelus tuus commotio est, & non in commotione Dominus, zelus tuus impatientia est, non charitas, charitas quippe non contra se pugnat, non exacerbat, patiens est, benigna est, non agit perperam, non irascitur, nisi sibi, omnia suffert, omnia credit, omnia sustinet; zelus tuus ira est, sed non in ira Dominus, quia suavis & mitis est, si bonus zelus foret priùs tibi irascereris, non homini ad imaginem Dei facto, neque te sic alteraret; zelus tuus imprudentia est, ex stolida quadam & phantastica opinione prodiens, alium te esse oporteret, ut zelo posses uti rectè. Verus zelus compassionem mentis fert secum; zelus tuus in hoc fundatur sed malè, quod nimirùm alios libenter velles non tam perfectos, quàm ut juxtà tuum cerebrum ambularent, non attendens, quàm grandi oneri tu sis cæteris.

ris, qui in te si zelare vellent tua vitia, inquietudinis, & vitam defectuosam, exturbandus esses ex communitate, separandus ut leprosus, aut ut filius Belial, & absque jugo in carcerem conjiciendus, sed parcitur tibi à compatientibus infirmitati tuæ & consuetudini pravæ.

O monstrum execrabile, zelosum se dicere & omnibus onerosum vivere, inobedientem, immorigerum & arrogantem esse! quem te ipsum facis? dicis & jactas? totus incurius actionum tuarum, alienis te miscens negotiis, sepositis tuis propriis, querulosus, vagus & garrulus; & tu te zelosum obtendere audebis? Ne, si ab hac stultitia cessaveris, execrabilis hypocrita appellaberis. Ut quid enim stomacharis? ut quid choleram effundis? ut quid impetuosus, invidus & inconsideratus in tantùm, ut vix quidquam ordinatè agas? aberras nimium, imò potiùs evertis omnes zeli leges, tu dominari magis cupis, quàm emendare, patet hoc ex modo increpandi, ex sublimi quadam cathedra

thedra cum auctoritate ex imperiositate, tanquam ex justitia & officio tibi id competeret. Sed audi, quis dedit tibi hanc potestatem? regnarene venisti, an subesse? sicciné te præbendarium exhibes, & humillimum omnium servum, qualem te spopondisti, dum susciperèris?

Erubesce miser, & ad saniora & humiliora te converte, memor esto, unde excideris, ad quid veneris, eme tibi aurum ignitum charitatem, fervorem tui & zelum erga te considera, quàm longè distes à Viris sanctis, à Viris zelo fulgentibus, & vel ex hoc disce, quia ad compatiendum tibi es tam promptus, ad condescendendum, ad connivendũ defectus aliorũ tam durus, distas ergò ab ipsis & à zelo, quantum cœlum à terra. In te sævias necesse est, & ut aliis parcas, taceas, & sis homo, quasi non audiens, & non habens in ore suo redargutiones, quousque in te fueris pacatus, & quietus, & tunc sic alios quoque valebis pacificare & quietare: proprius amor ille, qui ex natura sua est inquie-

quietus, decipit te graviſſimè ſimul & aſtutiſſimè, imponens tibi tam ſplendidè, ut cùm in mediis paſſionibus ſedeas, ſub zeli tamen nomine eas exeras in alios, imò eò inſaniæ te ducunt, ut tu cùm miſer ſis & miſerabilis, & omnibus importabilis, meum zelum cum tuo comparare non formides.

O hypocritam! ô impoſtorem! ô deceptorem, qui lutum pro vaſis aureis, idola pro Deo vendere audes! & cùm ſis plenus ambitione & regnandi cupiditate zelum prætendis, & ut zeloſum te habere cupis.

Obſervatio ad Cacozelum.

REfertur de quodam enormiter peccaminoſo uſurario, qui uti turpiſſimo lucro inhians, gravi ſe peccato contaminabat indies, ille tamen pro nihilo reputans hoc enorme peccatum, econtrà execrabile & intolerabile crimen exiſtimabat, imò nec tolerabat, ſi quis in Eccleſia exſpueret. Huic pares, ſi non criminis magnitudine plurium tamen peccatorum multi-

multitudine justè dixeris, qui se zelum habere pro Dei domo, jactitant. Ah! quàm sedulò hic in novitiatu invigilandum sit, nemo credit; sed efficit nonnunquam innata Superiorum clementia, ut contenti sint, aut filiali reverentiâ & amore, aut quod deteriùs est, pecuniæ spe allecti, tales admittant ad professionem, posthabentes quietem, quam non prævident turbandam per tales successu temporis, excuset eos intentio recta & simplicitas animi.

Verumtamen ut fatear, non facilè semper dignoscantur istiusmodi, nec se semper tunc exerit, & difficile est divinare in hoc semper, quales sint futuri, id tamen pro comperto habeant, quod de iis, qui nimium pueriles sunt, timendum sit, adeoque vel insigniter probandi, vel dimittendi, estò adferant mille milliones florenorum, quia in veritate præstantior est pax & concordia, quæ turbatur per tales, quàm multa pecunia.

Alterum indicium est, quod sicut singulares

gulares præsertim in quibusdam devotiunculis cum aliqua judicii tenacitate, vel complexionis melancholicæ, qui tamen ultimi, si bene probentur, solidi efficiuntur & utiles, nisi tamen non excedant per intemperiem complexionis nimiam, & simul se dedant strenuè virtutibus, & pro cholera induant mitem animum.

Ah! ubi non fit, quàm intolerabile spectaculum, ubi paululùm consenescunt, & sequaces sibi cernunt ambulare dissimiliter, nec post suas apprehensiones uti tamen vellent, gradiuntur, hic commotiones animi, correptiones, judicia temeraria, querimonia sine fine, sine modo odientes & odiosi, immorigeri, excœcati, ad minimum negatum respectum, ne dicam ad illatum despectum, lingua palpitat, tremunt labia, facies immutatur, flammas oculi concipiunt, ut meritò interrogandi forent, quid tibi factum fatue? quæ te obsident & agitant dæmonum cohortes? obsessus es, an furiosè fatuus, an fatuè furiosus? sed audite, quid dicat:

habe-

tabescere me fecit zelus meus, quia scriptum est, irascimini, & nolite peccare, Christus quoque flagello usus fuit, dum ejiceret vendentes & ementes de templo; sic traducitur veritas, quam supprimit in pectore cœcitas.

O miserum te! nescis, quia ira servit, non dominatur in vero zeloso? Nemo istorum mihi Sanctos opponat amplius, qui zelosi fuisse & quidē cum cholera scribuntur, sed priùs se sanctum faciat, sic credam ex zelo procedere, non passione. Nemo mihi dicat licere sibi exēplo S. Pauli alios vocare insensatos, corripere, arguere Seniores & Superiores etiam, fiat priùs S. Paulus, & concredā ei, discat priùs ea, quæ oportet adhibere in loco & tempore.

Sed, ut bene inquit S. Franciscus Salesius lib. 10. de amore: homines acerbi, plus æquo anxii, inquieti, præsumptuosi & maledici servientes & inhærentes suis inclinationibus, humoribus, aversionibus & arrogantiæ, suam injustitiam pallio zeli volunt tegere, & sic qui talis est, inquis citatus

citatus Sanctus, sub nomine sacri ignis finit se comburi à propriis passionibus, zelus salutis animatum facit desiderare Prælaturam, si ambitioso credamus: Idem zelus facit, ut Monachus huc & illuc discurrat, ut persuadere vult homo inquietus.

Quin & idem zelus facit, ut excitentur periculosæ murmurationes contra Prælatos, quid multis, Sermo alius non est, nisi de zelo, & tamen nullus comparet zelus, sed solummodò maledicentia, cholera, odia, invidiæ & inquietudines spiritus & linguæ, sic ille. Inde alii ansam sumunt (sed pessimè) ut deserant statum suum non attentâ vocatione incipiunt jactare talenta, impendere eadem volentes contra fas & vocationem, instruere alios, & præesse, non attendentes omnia hæc procedere ex vana gloria laudis & honoris appetentia, quæ hic commemoro, & alia plura, vide Gemitu 2.

Reformatio per proposita

CUm testibus SS. Patribus verus zelus sit

lus sit dulcis, quietus, pacatus, & è contra falsus, turbulentus, inquietus, amarus, generans suspiciones, conturbans alios. Sedulò perquiram, quis sit meus, & quantocius reformabo eum per charitatem veram, quæ operit multitudinem peccatorum. Si peccata operit charitas, cur non & defectus leviores ignorantias aut negligentias non graves? O me cœcum hactenus.

2. Per compassionem charitativam, quæ nulli irascitur, sed tolerat, connivet & excusat.

3. Cùm verus zelus ergà se priùs zelum habeat, erga se durus sit, & in corpus proprium sæviat indesinenter, discam agnoscere palpabilem meam stultitiam, quâ indignor aliis, mihi semper benignus, cùm multò plenior sim defectibus, quàm illi quos corrigo; adeoque in me severior & accuratior ero.

4. Terrebit me mentis cœcitas, quam Deo castigante incurro, dum cœteris intentus, me ipsum tam turpiter negligo.

O homo inexcusabilis es, qui judicas, qui turbas pacem habentes!

GEMITUS XX.

Queritur, graviterque fert, quod adeò humilietur.

DOmine, necessitas cogit me conqueri coram te, quoniam insurgunt in me humiliantes, confundentes & vituperantes: sperans sperabam, professione factâ jugum alleviandum; ideoque mihi erat in desiderio, ast nihil minùs modò mecum agitur, contradicitur mihi, corripior, increpor, arguor, vix tergum verto, & ecce instat Superior increpans & mortificans, vix pedem tollo, vix labia moveo, & ita obviatur mihi, ut nihil nisi confusio operiat faciem meam à continuis vocibus exprobrantis & obloquentis. Si Novitius forem, tolerabile reputarem, nec impatientiam monstrarem, credens, quia hæc esset consuetudo & annus probationis, verùm sufficiat eis vixisse me per annum integrum Novitium in tanto rigore, tot mortificationibus & confusionibus vexa-

rum,

tum, desinant modò, an me semper fatuũ habebunt ? Stimulant indesinenter, resonant injuriationes, pœnalia subire cogunt continuò, in summa : affligunt me undique, & tolerarem utique ab ipso, quem scio non duci intentione malâ. Verùm insufflant folles, Fratres mei mihi invidentes & aversi à me, qui ut confusionem mihi generent, me deferunt, describunt ut talem & talem, sicque eum instigant, isque ut morem illis gerat, se exerit contra me humiliando, & mortificando. Accedit, quod frequenter & publicè fiant hæc, tantùm ut magis rubore suffundar, si in privato id faceret, sustinerem utique, putat hæc mihi proficua & necessaria, sed non ita decipitur, sanè faciliùs me lucraretur, magis me moveret, si mansuetè & leniter mecum ageret, quàm isto modo, sanè scire deberet, quod turber, & stimulis impatientiæ exagiter, & suspiciones concipiam contra insufflantes, quæ sanè deberet perpẽdere & cessare à similibus, mecũq; suaviter procedere, præ-

sertim, cùm & alii ex hoc deteriorétur, credentes me semper culpabiliter agere, aut esse meritum talia, imo ut superbum, capitosum, & immorigerum reputantes.

Respondet Christus Gementi.

FIli, quasi unus de stultis hominibus loqueris, quorum via est instar Filiorum Belial non recipientium disciplinam, aberras à scopo, heu nimiùm aberras, multa promisisti, dum professionem fecisti, sed parùm exequeris, omnimodam humilitatem prætulisti, ideoq; susceptus es in consortium servorum meorum, non suscipiendus, nisi te talem spospondisses victurum. Quid est, quod te modò fascinavit, ut retrogradiaris, & resilias à promissis? ubi tua modo simplicitas, & simplex obedientia, animique submissio, quam in Noviciatu habebas? quis te docuit judicare Superiorem tuum, an arbitraris eum non considerare singula? aut tibi non expediens esse hæc tibi inferre, aut ad aliorum invidiam, & susurrationes esse tam flexibilem?

bilem? mihi judicium datum à Patre, & væ tibi, si mihi præjudicans subterfugere volueris virgam Domini non castigantem te solùm, sed & erudientem simul? novit Superior naturam tuam & indolem, novit periculum, quod imminet tibi, nisi præveniat humiliando te multæ latent rationes, quæ modò absconditæ sunt ab oculis tuis, quare hæc & illa fiant, tam frequenter & publicè, sic enim exigit justitia, ut & cæteri discant tuo exemplo.

Nec est quod obgannias, alium aggrediatur, quid me non tam reum, non tam in periculoso statu constitutum vexat? quid meo malo alios erudit, cedo aliis hunc honorem, hunc favorem, ut quid enim ego reddor suspectus, famamque perdo? non ita fili, non ita, nihil hic, quod aut famam lædit, aut malè suspectum, nisi malo tuo te reddere potest. Longè honorificentiùs Religioso, exerceri in palestra humilitatis, quàm vivere suo libitu in grandi existimatione cùm mentis elatione, quæ ordinariè generatur in hac pace

& quiete. Imò videt in te magis quàm in alio rebellem, & ad resistendum proclivem voluntatem. Novit nequitiam cordis tui, exosculare ergò manum Medici. Quid enim? Si ideo corrigendus non es, nec humiliandus, quia turbat te confusio, quia ad impatientiam movet te, quando corrigendus eris; cùm semper sis impatiens, nec unquàm te patiaris reprehendi? Sis ergò, vel fac, ut sis, qualem te per votum futurum promisisti, adnitere ut ames contemni, reprehendi & confundi & erunt tibi verba licet aspera & dura super omnia aromata; Perpende te ad hæc teneri vi vocationis, vi votorum tuorum, reputa gratiam, si ferramentum adhibet Superior, quatenus rescindat in te, quod putridum, sævit in amorem proprium, ut implantetur amor Dei, nec hæc sævitia est ubi ut malum avertatur, bonum applicatur. Compelle voluntatem tuam rebellem, priusquàm fatigatus superbia cordis tui, & indignis murmuratonibus cesset Superior à castigatione tui, & fias quasi

QVIS

ovis sine Pastore. Et quò te exinde ducet perversitas tua? an putas pacem habebis? O maledicta pax, ubi regnat amor proprius, amor excellentiæ, honoris, & præfertur existimatio profectui, superbia humilitati! O quàm turbulento & infelici fine claudit pax ista! hic urendum, hic secandum, hic descende vivus in infernum, ut vivens cum viventibus & regnantibus in cœlo pace fruaris verâ, hic humiliandum caput, ut ibi erigas, hîc bibendum de torrente, ut ibi satieris ab uberibus consolationis æternæ. Hic gaudendum non in quiete cordis, sed in tribulationibus & tentationibus multis & magnis, quousque introeas in gloriam non tuam, sed meam. Si me intrare sic oportuit, tu renues? non ita fili, non ita, quin potiùs meo stimulatus exemplo, sequere consilium meum, imitare vitam meam, ut mecum gaudeas sine fine.

AMEN.

Observatio.

GRandis sanè miseria in Religionibus morem hunc hoc tempore vigere, ut quo in eis vivitur diutiùs, tantò patientiæ studeamus parciùs. Dolenda res, & vix satis deploranda, tot stipatos fulcris, tot minutos armis, tot instructos præsidiis languescere, deficere, emori virtutibus ac dilecto, non ut illa in Canticis, sed heu! ut ille in Apocalipsi per tepiditatem & socordiam inter pinguissima pascua attenuari fame, flaccescere & miserabiliter perire. Obstupescite cœli, quia dilectus, vocatus & electus è millibus in domo Domini vivit quasi unus ex illis, quibus non illuxit lumen veritatis; mendaces Deo injurii, quia votifragi, an non votifragi, qui voverunt obedientiam morumque ad meliora conversionem? & proprium sequuntur captum? an non votifragi, qui humilitatem promiserunt, & eam modò abhorrent? an non voti violatio ad confusiones & contemptum, quæ unicè illis forent exoptanda, quærenda &

da & amanda, tristari, irasci, exacerbari? alios perfectos optamus parum soliciti, quod & nos cæteri optent. Sed eheu Filiæ Sion lugent, quia nemo est, qui venire cupiat serió ad nuptias agni. Flaccessimus, langueſcimus, tepeſcimus, de aliorum imperfectionibus querulamur. Confundi eos & humiliari desideramus & procuramus, nobis verò procellas omnes ad ima hærere volumus, nec ullum ad nos vel grandinis ferre globulum, vel Boreæ flatum, aut pluviæ guttulam, quin potius exardeſcimus & intumeſcimus, ruminantes & meditantes vindictam, si quomodò & qualiter par pari reddere possimus. Mirabile sanè imò non tam mirabile, quàm miserabile, cùm hæc sit una & sola ad cœlum via, tam lentè tam retrogrado gressu eam incedere, honores appetere, & existimationem quærere, & tanquam grande nobis immineret periculum reputare, nisi cum Politicis & mundanis famam nostram defendamus, cùm sic magis amittamus altercando, mordendo, tela telis re-

torquendo? Hæccine via perfectionis est? offendentem offendere, confundere, & ad æqualem nobiscum impatientiam pertrahere, imò quod gravius etiam est, iis per quos Deus voluntatem suam nobis innuit, contradicere Senioribus, Superioribus, injuriam reputare, ab iis corrigi, corripi, emendari? Væ nobis, qui viam Domini cognovimus, & tamen ambulare recusamus. Heu! Sufficit nobis non peccâsse mortaliter! In sæcularibus fortasse locum inveniret isthæc tepiditas, sed in Religioso minimè, utpotè, qui votis se Deo dicavit & vovit viam perfectionis, de hoc in Reformatione postea.

Sed ponamus, salvari posse talem, quæ tamen ejus erit conversatio, quæ mentis inquietudo! ratum siquidem & probatum habeo, quod quamdiu Religiosus eò non pervenit, ut amet confundi, humiliari, vilipendi, annihilari, quietem & pacem internam reperiet. Multi multa legunt, sed optandum foret, ut & multum facerent; celebrant quotidiè, immerguntur spiri-

tuali-

tualibus lectionibus, ita ut & magnâ parte memoriter sciant S. Scripturam, toti interea imperfecti, intus & foris inquieti, invidi, iracundi, tumidi, sese in omnibus defendentes tam acriter, tam constanter, tanquam de cœlo expugnando foret concertatio. Et unde hoc? nisi quia se tam parum applicant ad acquirendam humilitatem, perfecti esse cuperent, sed sine labore, magni haberi volunt viri maturi, Religiosi & contemplativi, cùm nihil minùs habeant. O qualis reddenda ratio, sic decipere simplices homines habitu sancto, & capite attonso?

Verùm scio, nonnullos respondere charitatem præcellere humilitatem, tanquam huic operi darent. Verùm detur mihi homo, qui pertigerit ad charitatem, sive ea sit dilectio Dei, sive proximi, quatenus hanc spectes in operibus, quis unquam sine humilitate, suique contemptu id assecutus est? Scitè & aptè Gregorius: qui sine humilitate virtutes congregat, quasi in ventum pulverem portat. Quisq;

ſuam conſcientiam diſcutiat; unde fiat, unde veniat, ut dum ſoli ſumus & aut meditandum, aut legendum, vel dormiendum, nos loco optimarum cogitationum tumidis, iracundis, ſuſpicioſis cogitationibus ſinamus nos infeſtari, turbari, & cruciari? Unde hoc, niſi quia contraria nobis eſt humilitas? horremus eam, amovere nitimur, quidquid ſapit hanc virtutem, & tamen ejuſmodi velint, nolint, coguntur portare crucem vel inviti, quàm ut ferant fructuoſiùs, utinam oſculentur manum Domini occaſionem ad hanc portandam miniſtrantem. Sed inquient, ut aſſolent multi, opinionem de me perdent alii, ſi me ſino derideri, vel reum arbitrantes, vel Idiotam, qui neſciam me defendere, aut certè ab altiori fortuna, id eſt, officio, impediar per iſthæc, quia habebor exinde vilior & ineptior.

Et hæc, O amice Lector, O dilecte Frater, miſeriarum ſumma & virtutum remora eſt ordinariè ſeſe objiciens, pati neſcia & omnis humilitatis & humiliationis capi-

talis:

talis inimica. Tali homini sic afflicto, sic infecto frustra suadebis humilitatem, stante affectu, quia implicat, ut loquuntur Philosophi, confringetur potiùs, quàm flectetur ad virtutem istam: tollatur priùs spes officii, & sic speranda meliora, sic inquam crede, quia lucraberis fratrem tuum. Sed hoc opus, hic labor est. Fatiscerem sub onere, sub conanime, si conarer hîc conficere pharmacum efficax altiori hic opus est consilio, non enim hic est morbus, cæteris similis, nec ita curabilis, maximè si invaluit, his enim, ut repetam identidem, sic affectis, si humilitatem suaseris, contristabis, si spem tollere volueris, nutris & foves, & periculum est, ne cancer serpat, & aliquando aperiatur in gangrænam, siquidem omnia trahit ad nutrimentum & incrementum sui affectus. Vide plura supra Gemitu 10. & 11. de contagione & virulentia hujus, & instituatur hîc

Reformatio per motiva ad perfectionem, ad humiliationes patienter ferendas, imò amplectendas.

1. REcogitabo seriò, quòd sub mortali etiam peccato tendere tenear ad perfectionem, quæ sententia, uti teste Navarro & Roderiquez tepidis terribilis, verissima tamen est juxta eosdem & S. Thomam & alios, idque triplici de causa. 1. Ratione voti. 2. Ratione Regulæ & statutorum obligantium. 3. Ratione periculi in graviora labendi. Addunt Cajetanus, Azorius & Valent. apud Rezern. Tom. 1. cap. 1. num. 3. Ne obfirment animum contra Spiritûs sancti inspirationes. Clariùs & exactiùs Joannes Eusebius in doctrina Ascetica lib. 1. doctrina 4. Cap. 30. & seqq: lege, quisquis tepescis in virtutis via, & tinnient tibi ambæ aures, quia probabit te simulatorem esse hypocritam & deceptorem.

Ah! quid ad hæc, qui non solùm non

tendunt ad perfectionem ad humilitatem, ad charitatem mutuam, sed insuper eam discindunt suis susurrationibus, & dolosis machinationibus, quatenus acquirant, ad quod stultè aspirant (hæc per parenthesin) ad perfectionem autem non tendit, quisquis animum non inflectit, aut certè inflectere nititur ad patientiam & humilitatem. Ergo inflectam, ergo amplectar mei contemptum, suscipiam, si nondum gratanter & gaudenter, saltem patienter, quidquid infertur mali, idque consideratione.

1. Sanctorum, imò Christi ipsius, Beatissimæ Virginis & aliorum.

2. Gravissimæ comminationis illius Apocaliptici, quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo.

3. Timore gravissimarum tentationum, quibus Deus gravissimè & fœdè sæpe tentari sinit elatos, aut viam humilitatis non gradientes.

4. Evidens damnationis periculum in Religioso me movebit.

5. Cùm

5. Cùm ignoret omnis homo, an amore vel odio dignus sit, summè timendum est Religioso tepido, elato, humilitatem refugienti (quæ tamen humilitas una & sola tessera est veri Religiosi) ergo amplectar.

6. Item considerabo exempla horrenda Apostatarum, aut certè gravè castitatis jacturam patientium, aut aliàs malevivientium, & damnatorum Regularium Monachorum & Ecclesiasticorum, quibus hoc unum causa ruinæ fuit, quia detrectârunt sese humiliare, sed ambulârunt extento collo sibi ipsis placentes. Sapiam ergo, quia fœlix, quem faciunt aliena pericula cautum. Cùm S. Bernardus dicat: quòd tepor paulatim ingerat Apostasiam cordis. serm. 3. super Psal. 90.

7. Movebit me insuper ad humilitatem sectandam certitudo salutis æternæ, quia tantò quis certior est de sua electione & prædestinatione ad vitam æternam, quantò quis descendit profundiùs per humilitatem & patientiam, humilia ergo sectabor.

8. Ex-

8. Expendam quoque consolationes & visitationes divinas (quas experiuntur humiles, quibus carent impatientes & murmuratores) & hæc erunt mihi stimulus.

9. Non minùs etiam expendenda mihi est quies & pax animi in humili, plenaque passionum victoria, certè movebit me, ut desistam ambulare vias difficiles.

10. Monstrositas hominis impatientis, iracundi, suspicioſi, odientis & odiosi; en ut fumum spirat naribus, ut flammas emittit ex oculis, ut tremit labiis, ut tremiscit artubus, ut exhalant fauces fætorē contumeliarum? quibus omnibus exponitur, qui non sectatur humilia. O mi frater, si nondum talis es, qualem hic depingo, eris tamen, nisi secteris humilitatem. Descendam ergo in nihilum mei, ne efficiar bestiis & pecudibus similis, quia revera iracundi & passionati homines simillimi his irrationalibus creaturis efficiuntur.

11. Auditu terribilis sententia S. Joannis:

nis Chryſoſt. Epiſt. 1481. Inter Sacerdotes paucos eſſe, qui ſalvi fiant, ſed plures, qui pereant. O tremenda verba inter hos paucos ut reperiar, efficiet reſolutio concepta humilitatem, & mei contemptum amplectendi.

12. Conſiderabo abyſſum judiciorum Dei, qui viros etiam Sanctos tam fœdè labi ſinit. Exemplo ſunt Tertullianus, Origenes & alii Eccleſiæ antea Columnæ: Origenis ſanè, qui vitam leget apud Nicephorum, mirabitur ejus Sanctimoniam, plùs verò lapſum tam miſerabilem, & quoniam non perſtiterunt in humilitate, Deus illis reſtitit, gratiam ſubtraxit, quouſque pedetentim lapſi, & qui nutriebantur in croceis, amplexati ſunt ſtercora. Et nunc cruciantur & cruciabuntur in ſæcula ſæculorum, ſine fine, ſine ceſſatione in æternum, & ultra, ab his liberatur humilis.

GEMI-

GEMITUS XXI.

Quæritur & siniſtrè secum agi credit, eò quòd negantur libri ſpirituales, & aliæ mortificationes corporales interdicantur.

CONqueror & juſtè quidem, quia cor meum repletur gemitibus, Domine, quorum curæ ſum commiſſus, ii neſcio, qua intentione quo motivo denegant ſaluberrima quæque, qualia certè ſunt libri, in quibus continetur medicina ſalutis, hos cùm deſidero, cùm requiro, rotundè negantur mihi tanquam nocivi forent.

Non ita tamen eſt, imò noſti Domine, quod prodeſſent mihi multùm, & plurimùm mihi conducerent ad honorem tuum promovendum, erit námque tibi laus inde & gloria, cùm ea, quæ ex iis haufero, aliis enarrans, illis pariter addidero ſtimulum. Sed ecce repellor, repudior, & confundor ab exſpectatione mea ad humilia, ad abjecta retrudor, tanquam nihil

nihil de virtutibus nosſem, aut certè, qui venenum ſugerem ex optimis unguentis. Humilitatem prædicant & ſimplicitatem, unum idémque relegere jubent. Verumtamen nauſeat anima mea ſuper his, quæ jam toties legi, ſi mala foret res, quam poſtulo, non affligeret me tantopere nec eſſet, cur Superioris intentionem hîc culparem & modum. Verumtamen cùm & vocationi meæ ſit conſentaneum, imò neceſſarium, ſcire viam Domini, & viam ad perfectionem, non poſſum non affligi, non conqueri de repulſa, videntur trepidare timore, ubi non eſt timor, ſuſpicantes me aut vanæ gloriæ cupidum, aut alias ad docendum pronum. Hinc putant obſequium ſe præſtare tibi Deus, quòd me mortificent, vexent, & contrarios ſeſe exhibeant.

Reſpondet Chriſtus

quærulanti.

SIà te te exigerem, quid legeres, vel diceres, aut doceres, juſta foret quæ-

rela

rela tua. Verùm cùm obedientiam professus sis & humilitatem, quæ vocationis tuæ bases sunt, non est, unde quæraris, sufficit tibi cognovisse viam Domini, esse simplicem obedientiam, quam proinde ambula. Varius est hominum spiritus, mala non est res, quam postulas, imò bona est, sicut & Episcopatus juxta D. Paulũ: bona res erat & est, sed desiderium malum est, malè petis rem bonam, non ita petendam, reprobus est, & reprobandus hic affectus, qui resignatione caret & obediendi promptitudine. Multi zelum prætendunt honoris mei, cùm nihil aliud sit, quàm vana quædam gloriola, scientiæ & doctrinæ ostentatio.

Multi multa scribunt, & dicunt de humilitate, quorum manus sunt Esau, vox verò Jacob. Priùs ego feci, quàm docui, melior mihi dexera lingua est; non enim, qui legit bene, sed qui vivit bene, coronabitur, scientia (quam non præcedit humilitas) inflat. Maledicta scientia, quia summè nociva, quæ contra obedientiam

acquiri-

acquiritur, imò si hac cingitur, vix evadet secura, nisi præmuniatur bene, patent isthæc ex multorum Codicibus, in quibus uti gloriam suam quærunt, ita scoriam congregant in igne excoquendam. Cum his non sit mens tua, quin potiùs esto in humilitate assiduus, & videbis gloriam Domini tui in te, quia cum humilibus est conversatio ejus. Stude latere omnibus & multos invidorum persecutiones evades, quæ ob imperfectionem tuam tibi forent importabiles.

Quid quæris altiora te? nova & rara ennarare vis aliis, non considerans, quòd concitabis adversum te universos, in quorum oculis scientificus, ingeniosus & studiosus haberi desideras. Neglecto itaque eo, ad quod non teneris, arripe virtutis studium, quod non in multa lectione, sed in indefessa operatione consistit.

Observatio.

EVenit non rarò, quòd, ubi novitiatum excessêre, placeat S. Scripturæ lectio,

lectio, placeant interpretationes verborum S. Scripturæ & sensuum expositiones, quæ uti malæ non sunt ex se, sic tamen malæ sunt ex parte desiderantis, quia ex sciendi solùm desiderio proveniunt, quæ est curiositatis species, spectans ad filiam superbiæ jactantiam. Nullatenus ergo annuendum petitionibus tam immaturis, sed paulatim implantatis priùs virtutum ornamentis. Turpè sanè est juniores inter seniores de similibus quasi docētes disserere, ut proinde tales ex rancore animi concitentur adversus Superiorem ista concedentem, seu non impedientem. Et profectò necessarium est, ut præcedat scientiam humilitas, secus scientia offendiculum magis erit, quàm virtutis adminiculum. Plùs prodest homo bene humilis, quàm bene doctus. In cœlum sine doctrina admitti potes, sine pietate & humilitate non potes, exigua illius à te exigitur ratio, istiùs maxima.

O utinam saperes! inquit S. Bernhardus

dus & intelligeres, ac novissima provideres, saperes quæ Dei sunt, profectò inferna horreres, superna appeteres, quæ ad manus sunt, contemneres. Et Isidorus: Sapientia illa clara est, non quæ in verbis volat, sed quæ in virtutibus constat. Melius est modicum sapere cum humilitate & parva intelligentia, quàm magni scientiarum thesauri cum vana complacentia. Thomas Kemp. Multùm displicet Deo, & profectui obstat spiritualis fastus sat multa se scire præsumentium. Melius illis esset parum aut nihil scire, quàm in sua sapientia & scientia sic evanescere. Non est quidem culpanda scientia, sed præferenda semper est bona conscientia & virtuosa vita; quia verò quidem magis student scire, quàm bene vivere, ideo sæpè errant, & pene nullum vel modicum fructum ferunt. Hactenus Thomas Kemp.

Primum stulti indicium est (inquit nonnemo alius) se sapientem credere; melior est indoctus timens Deum, quàm

doctus

doctus transgrediens legem; Religiosum quidem ornat scientia, sed virtus coronat. Per scientiam sine humilitate prævia eò devenitur, ut indurescat animus ad adhortationes & consilia Superiorum, putantes se sibi sufficientes, quò fit ut eos præcipites pertrahat, utpote nullius fulcimento firmos. Sanctè S. Vincentius, Dominus Jesus nunquam dabit gratiam suam, si homo habeat, à quo possit instrui, & negligit vel non curat alterius amplecti sensum & consilium.

Impossibile inquit Cassianus, quempiam Religiosum suo judicio fidentem diaboli illusionibus non decipi. Et idem alibi, is, qui proprio judicio & voluntati confidit, non Superiorum, non eget dæmone, qui eum tentet, cùm ipse sibi dæmon sit. Alii nequiore spiritu ducti semetipsos ad altiora disponere nituntur lectione librorum, quibus si irrepit simul officii cujusdam affectus, conclamatum est de profectu in spiritu, quamdiu

durat, erit illis scientia quasi sudes in oculis, & lancea in lateribus, omnes humilitatis actus reputabunt esse impedimenta pravi desiderii, & in consecutione illius, quod sperant; verbulum quodcunque duriusculè prolatum torquebit eos quasi parturientes. Ita sentio ego, nec solùm ego, sed & opinor, alii Patres Ascetici.

His sanè obviandum esset exemplo S. Joannis à Cruce, qui plus æquo sentienti de se & sua doctrina injunxit, ut puerorum more construeret Pater noster & alphabetaret priùs.

Ah! quantam stragem edidit, & edit quotidiè lues hæc omnium contagiosissima, tantoque magis contagiosissima, quantò subtilissima, quæ eousque excœcat infectos, ut gloriam Dei credant, quando suam quærunt, & honori Dei derogari opinentur, nisi se suasque sententias propugnent mordendo, exacerbando, ne detrimentum patiatur eorum existimatio, quam tam studiosè nidificant; sed non sunt isthæc placita Deo, exspectandum foret, & interim sic vivendum, sic agendum velut instrumentum in manu artificis, quod neutiquam ex se operari incipit, sed prout dirigitur & regitur.

Sanè dolendum est in multis Religiosis, quorum professio revera est, non multum scire, sed perfectè vivere, qui uti vix quippiam temporis impendunt praxi virtutum, ita studiosissimè occupantur vanis & nugacibus lectionibus, aut certè historiis, nil nisi vanitatem loquentibus. Et quid mirum, si ipsi nil nisi scurrilitates proferant dissoluti, Religiosi in habitu, sæculares in moribus Religiosi

ligiosi in tonsura capitis, Pseudopolitici in gestibus & actionibus, & quoniam in præfixo gemitu quoque ponitur de mortificationibus non permissis, ita necesse est, ut hic quoque mentio fiat, licet hoc contingat rariùs, frequentiùs autem contrarium, fit tamen, sed norint ipsi velim, qui tali spiritu ducuntur, quod corporalis exercitatio sine humili spiritu ad modicum utilis sit, pietas autem, obedientia, humilitas ad omnia; septies in die comedere ex obedientia, inquit Christus ad quandam S. Monialem, gratius Deo obsequium est, quam jejunare ex proprio motu. Non advertitur sæpe, quod de malo spiritu prodeat hic rigor.

Ita Fraterille Ord. S. Francisci, cui non molestũ, sed jucundũ potiùs erat jejunare stupentibus omnibus, seu quod sine ulla macillentia corporis, aut pallore vultus id fieret, sive quod cæteroquin magnam pefectionem non præseferret & vitam sanctam; sed fraudem detexit Provincialis visitans, qui ut deprehendit in juvene tenacitatem judicii in hoc abstinentiæ genere, mandavit ei, sicut hactenus ex proprio motu jejunavit, sic imposterum illud prosequeretur ex obedientia; qui postea marcescens & contabescens expertus est, quo spiritu agitabatur ad opus cæteroquin tam sanctum.

Aptè Lanspergius, quamdiu homo juvenis est & passionibus servit, si interim singulare quid præ cæteris prætendat devotionis (abstinentiæ & mortificationis) non recipitur illud, sed ostentationis aut singularitatis vitio tribuitur.

O quàm titillat mentem, ubi pallor conde-

corat faciem & virtus patefacta commendatur, ſuſpicitur & veneratur. Ita, ita plus nonnuquam placent verba dehortantis Magiſtri, ut abſtineat à rigore, ut moderetur, nec nimium ſe caſtiget, quam divinum beneplacitum; penetrant hæc uſque ad medullas oſſium, quaſi oleum impinguant, imò animatur tantò magis ad opus prohibitum, quia idipſum audivit, quod tantoperè quæſivit, ſperans ſe auditurum frequentiùs. Quid? ſubintrat mentem, euge, euge tu es ille, qui non acopis, non ſtimulis ad currendam viam Domini indiges, non hic calcaribus opus, aut flagris ad ſuſcitandum teporem, qui tranſiit in fervorem, in opinione cæterorum, & quidem mei Magiſtri & Superioris. O quam cautè cum iſtis procedendum, ne dum creſcunt in hac amentia, evaneſcant. Illud credo ipſis ſaluberrimum & conducentiſſimum, ut detegatur fraus, intentio mala, confundantur de hoc, derideantur tanquam haberi velint tam ſancti, cùm ſint hypocritæ, & certè plus efficies, citius reduces eos ad intentionem ſaniorem formandam, quàm ſi lenibus verbis coneris diſſuadere, & dehortando coercere. Credite, probatum eſt.

Humilitas præcedat, neceſſe eſt, & licet nequaquam intermittendæ ſint corporales mortificationes, non tamen exoticæ & ſingulares aſſumendæ, magiſque in ſubtractione qualitatis, quàm quantitatis cibi conſtituenda vera mortificatio. Et certè multi novelli laborant & offendunt perſæpe in primo limine, neſcio quid apprehendentes in hoc verbo mortificatio.

Ah!

Ah! non consistit in humi cubationibus, ciborum abstinentia, flagellationibus aut similibus austeritatibus, sed magis in abnegatione voluntatis, in extirpatione amoris proprii, in domandis & subdendis passionibus, hîc hîc consistit. Non est proinde, quod exhorreamus ad verbum istud, mons tam altus non est, uti nobis proponit diabolus; longè suavius est jugum Domini, quàm ut his tàm magnis laboribus reddatur onerosum.

Nota: evenire isthæc nimis frequenter in hominibus, qui indomitas adhuc habent passiones, è quorum effectibus cognoscere licebit procedere cuncta ex spiritu, si non malo, tamen certè non imitando, aut permissibili, quia facilè contingit, ut sese destruant in corpore, cerebrumque lædant, quod diabolus ideo machinatur, ut læso cerebro resiliant, aut inepti fiant, melancholiam incurrant, & tædium vitæ spiritualis in tantùm, ut quibus terrena prius fastidio erant, nunc volentes, nolentes coguntur sibi fodere cisternas humanarũ consolationum, & sic dum postea corpori subveniunt, spiritum extinguant, devotionem & omnem gustum amittunt, fiuntque toti extra se gerrones, nugaces, scurriles, critici, & dissoluti exiguum cæteris exemplum præbentes, alii verò ad scrupulos deventi, sibi & aliis intolerabiles existere incipiunt, quæ ut evadamus, ad manus sumatur quantociùs.

Reformatio per proposita

1. IN omnibus, speciatim verò in legendis libris sequar ductum Superioris, cujus delectui acquiescam, ne aberrem in pascuis, aut herbas carpam venenatas.

2. Semper studebo, ut ea, quæ lego, sint aut præscripta mihi, aut certè non sint contra intentam, expressam aut tacitam voluntatem Superioris, quatenus & meritum obedientiæ hauriam inde & quietem animi custodiam.

3. Obedientiam & humilitatem præ universis corporalibus mortificationibus habebo in pretio.

4. Nullam unquam mortificationem carnis assumam, quæ non expressè permissa, aut certè quam non permittendam credidero à Magistro, siis interrogaretur, cùm in his nequaquàm fundamentum perfectionis consistat, sed commune sit & impiis hæresiarchis, imo & Ethnicis & Atheis fuerit consuetum, qui tamen omni caruêre sanctimoniâ.

FINIS.

COL-

COLLOQUIUM
Theologi & Mendici;
continens
Compendiosissimam absolutæ cum divina voluntate conformationis praxin.

Quod à vetustis exemplaribus ipsi Joanni Thaulero adscribitur.

FUit olim insignis quidam Theologus, *qui annis octo precibus continuis à Domino id cupiebat obtinere, ut ipsi hominem quendam ostenderet, qui eum* viam veritatis *edoceret. Cumque vice quâdam vehementissimo hujus rei flagraret desiderio, vox quædam cœlitùs lapsa, ita ipsum allocuta est; Exi foras ad limina templi, & offendes illic hominem, qui te* viam veritatis *edoceat. Exiens igitur invenit* Mendicum *quendam diruptis, sordidis, lutosis pedibus, cujus vestes in universum vix tribus obulis supputares; quem salutans, ita affatus est* Theologus: *Det tibi Deus* prosperum manè. *Respondit* Mendicus: *Non memini me unquam* adversum manè *habuisse. Et* Theologus, *Ejà inquit, ut* fortuatum *te faciat Deus, quid ita loqueris: Respondit* Mendicus, *sed nec* infortunatus *aliquando fui. Et* Theologus *ésto* felix *ait, quid sibi hæc tua verba volunt? Et* Mendicus, *nunquam, ait,* infelix *fui. Rursumitaque* Theologus *salvet, inquit, te Deus jam nunc apertiùs loquere, neque enim capio quid dicas. Tum* Mendicus *respondit,*

libenter id faciam. Optabas mihi Domine Magister prosperum manè; *& ego me nunquàm* adversum manè *habuisse respondi. Quando enim* fame *premor*, Deum laudo; *& si* frigus *patior, si* grando, *si* nix, *si* pluvia *cadit, si* aura serena *est, vel* turbulenta, Deum laudo; *si* miser *sum atque* despectus, Deum *similiter* laudo. *Et ideo nunquam* triste manè *mihi contigit. Optabas etiam* fortunatum me *fieri, &* ego *nunquam* infortunatum me *fuisse respondi.* Novi *enim* cum Deo vivere, certusque sum, quidquid ille facit, non posse non esse optimum; unde quidquid ipse vel dabat, vel evenire mihi permittebat, *sive* gratum id esset, *sive* contrarium, dulce *vel* amarum, lætus id tanquam optimum a ipso suscepi, *& ideo nunquam* infortunatus *fui. Dicebas præterea, ut* felicem me *faceret Deus; ad quod* ego *similiter nunquam* me infelicem *fuisse, subjunxi.* Soli *namque* divinæ voluntati inhærere statui, in qam sic integrè omnem meam transfudi voluntatem, *ut* quicquid ille vult, & ego velim; *Et hac de causa nunqam* infelix *fui, cùm ut dixi,* illius *duntaxat* voluntatissinhærere *velim &* meam *ipsi* voluntatem ex integro *resignarim.*

Hæc cùm Mendicus *illeretulisset, ita eum rursus* Theologus *affatus est: Quid obsecro, dicturus esses, si te* Dominus *Majestatis in* abyssum *demergere vellet? Et* Mendicus, *in* abyssum, *inquit me demergeret? Et revera si id faceret,* duo *mihi* brachia *sunt, in quibus eum amplexarer.* Unum est *vera* humiltas, *& hoc illi suppono, atque per ipsum sacratissimæ* humanitati *ipsius unitus sum.* Alterum

rum *idemque* dexterum, *est* amor, *qui* divinitati *ipsius unitus est, atque per hunc ipsum circumplector, ita ut mecum ad* infernum *descendere cogeretur. Optatiùs autem multò mihi foret in* inferno *cum* Deo *esse, quàm vel in* cœlis *sine* illo. *Ex his igitur* Theologus *ille didicit, veram* resignationem *cum* humilitate *profunda compendiosissimam ad Deum* semitam *esse.*

Dehinc iterum ex illo Mendico *percontatus est* Theologus *unde venisset. Cui* Mendicus *à Deo se venisse respondit; Cumque* Theologus *ubi* Deum *reperisset sciscitaretur;* ibi, *inquit ille,* ubi creaturas omnes dereliqui, *Et* Theologus ubi *verò, ait,* Deum reliquisti? *Respondit* Mendicus, In mundis cordibus *& hominibus* bonæ voluntatis. *Et* Theologus. *Quisnam, ait, es tu? Respondit* Mendicus, Rex *sum ego. Sciscitante* Theologo *ubinam esset* regnum *ipsius, in* anima *sua id esse respondit* Mendicus. *Sic enim ait* & externos, *&* internos *meos* sensus regnare *novi, ut cuncta* affectiones *&* vires animæ *meæ, mihi* subditæ *sint. Quod profectò* regnum *cunctis* mundi *hujus* regnis *præstantius esse nullus ambigit.*

Et rursus Theologus *quid, inquit, ad hanc te* perfectionem *perduxit? Respondit* Mendicus, *nimirum* silentium *meum; sublimes* meditationes, *&* unio *cum* Deo, *In nulla re, quæ* Deo minor *foret, quiescere potui.* Iam *verò* Deum *meum* inveni, *& in ipso* pacem *&* quietem *habeo* sempiternam, *Amen.*

S. FRAN-

S. FRANCISCI Documentum.

De eo quòd in *Patientiâ* perfecta sit lætitia.

O *Frater Leo*, inquit Seraphicus Pater, *quamvis Fratres Minores in omni terra dent bonum exemplum magnæ sanctitatis, & ædificationis, tamen diligenter scribe, & nota, ibi non est perfecta* lætitia; O *Frater Leo, quamvis Frater Minor illuminet cæcos, contractos extendat, dæmones pellat, surdis auditum, claudis gressum, & mutis restituat verbum, & quod majus est, quatriduanum resuscitet mortuum; scribe, quia ibi non est perfecta* lætitia. O *Frater Leo; si Frater minor sciret omnium gentium linguas, & omnes scientias & scripturas, & si sciret prophetare, & revelare non solùm futura, sed etiam conscientias aliorum; scribe, quia ibi non est perfecta* lætitia. *Et si Frater Minor loquatur lingua Angelica, & sciat stellarum cursus, & virtutes herbarum, & sint ei revelationes, thesauri terrarum; & si cognosceret virtutes & proprietates avium, piscium & animalium & hominum, & radicum, & lapidum, & arborum, & aquarum, scribe, quia ibi non est perfecta* lætitia. *Et si frater Minor sciret tam solemniter prædicare, quod converteret omnes infideles ad fidem, scribe, quia non est perfecta* lætitia; *& cùm quæreret Frater Leo, ubi esset perfecta* lætitia; *inquit B. Franciscus; Quando veniemus*

niemus ad locum S. Mariæ de Angelis ſic balneati, pluviáque & frigore congelati, luto etiam deturpati, & fame afflicti, & ad portam ſonabimus & portinarius veniret iratus, dicens; Qui eſtis vos? & nos diceremus; ſumus duo de fratribus veſtris. Et ille econtrario diceret, imò eſtis duo Ribaldi, qui vaditis per mundum eleemoſynas pauperum rapiendo, & non aperiret nobis, ſed faceret nos ſtare ad nivem & aquam, in frigore & fame uſque ad noctem. Tunc ſi non tot repulſas & injurias ſine turbatione & murmuratione toleraverimus patienter: & cogitaverimus humiliter & charitativè, quòd ille portinarius veraciter nos cognoſcit, & quòd Deus excitat linguam ſuam contra nos. O Frater Leo ſcribe; quia ibi eſt perfecta lætitia. Et ſi nos pulſando perſeveraverimus, & ille portinarius tanquam contra importunus exeat contra nos; & duriſſimè nos afficiat, dicens; recedite hinc Pultrones viliſſimi, & ite ad hoſpitale, qui enim eſtis vos? Hic penitus non manducabitis. Et ſi nos gaudentes hoc portabimus, & injuriati cum amore pepercerimus toto corde; ſcribe, quia ibi eſt perfecta lætitia. Et ſi nos undique afflictos, fame urgente; frigore affligente; nocte inſuper appropinquante, pulſabimus clamabimus, fletu inſtabimus, ut aperiat nobis, & ille indeſtimulatus dixerit; iſti ſunt homines procaciſſimi & protervi, & ego pacabo eos, & exiens cum uno fuſte nodoſo, & capiens nos per capucium in terram ſuper lutum, & nives projiciet, & taliter nos verberabit cum fuſte pradicto, quòd undique nos plagis implebit. Si tot mala, ſi tot in-

injurias, & verbera cum gaudio toleremus, considerantes, quòd pœnas Xpi benedicti tolerare, & portare debemus; scribe, & nota diligenter, quòd ibi est perfecta lætitia; & audi conclusionem; Inter omnia Charismata sancti Spiritûs, quæ Xps servis suis concessit, & concedet, maximum est, vincere seipsum, & libenter propter ipsius charitatem opprobria sustinere. Nam in omnibus mirabilibus supradictis, gloriari non possumus; quia non sunt nostra, sed Dei. Quid enim habes, quod non accepisti, si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis, sed in Cruce tribulationis & afflictionis possumus gloriari, quia illud est nostrum. Et ideo dixit Apost. Mihi absit gloriari &c.

FINIS.

Gemitus
Compedito
P. F. Kessler

Th
2765

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN